TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İNSAN HAKLARI
ANABİLİM DALI

GÜRCİSTAN'DA AİLE İÇİ ŞİDDETİN ÇOCUK ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MARİNE ZOİDZE

PROF. DR. ELİF EKİN AKŞİT VURAL

Ankara, 2019

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İNSAN HAKLARI
ANABİLİM DALI

GÜRCİSTAN'DA AİLE İÇİ ŞİDDETİN ÇOCUK ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MARİNE ZOİDZE

PROF. DR. ELİF EKİN AKŞİT VURAL

Ankara, 2019

EK-4

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İNSAN HAKLARI
ANABİLİM DALI

Marine ZOİDZE

GÜRCİSTAN'DA AİLE İÇİ ŞİDDETİN ÇOCUK ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışmanı : Prof. Dr. Elif Akşit Vural

Tez Jürisi Üyeleri

Adı ve Soyadı	İmzası
Prof. Dr. Elif Akşit Vural	
Doç. Dr. İlknur Yüksel-Kaptanoğlu	
Doç. Dr. Ceren Aksoy Sugiyama	

Tez Sınavı Tarihi ..10.07.2019

EK-5

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Bu belge ile, bu tezdeki bütün bilgilerin akademik kurallara ve etik davranış ilkelerine uygun olarak toplanıp sunulduğunu beyan ederim. Bu kural ve ilkelerin gereği olarak, çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce ve sonuçları andığımı ve kaynağını gösterdiğimi ayrıca beyan ederim.(...../...../2.....)

Tezi Hazırlayan Öğrencinin
Adı ve Soyadı

.....

İmzası

.....

TEŞEKKÜR

Bu çalışmada emeği geçen ve tez yazma sürecimde hayatımı kolaylaştıran insanlara teşekkür ederim. Çalışmam boyunca değerli bilgilerini benimle paylaşan, kendisine ne zaman danışsam bana kıymetli zamanını ayırıp sabırla ve büyük bir ilgiyle bana faydalı olabilmek için elinden gelenden fazlasını sunan, her zaman motivasyonumu arttıran tez danışmanım Sayın Prof. Dr. Elif Ekin Akşit Vural'a teşekkür ederim.

Tez savunma jürimde yer alan değerli jüri üyelerine de teşekkür ediyorum.

Tüm hayatım boyunca beni her anlamla destekleyen, nerede olursam ve ne yaparsam yapayım yanımda olan, annem ve arkadaşlarıma, destekleri için minnettarım.

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR i

İÇİNDEKİLER ii

KISALTMALAR iii

GRAFIKLER LİSTESİ iv

1. Giriş 1

1.1. Amaç 2

1.2. Tezin Önemi 4

2. Metodoloji 4

3. Genel Bilgiler 7

3.1. Şiddetin Kısa Tarihi 7

3.2. Çocuğa Yönelik Aile İçi Şiddet 9

3.4. Çocuklara Uygulanan Şiddetin Türleri 10

3.6 Çocuğa Yönelik Şiddetin Etkileri 16

3.7. 2013 Yılında UNICEF Tarafından Yapılan Araştırmanın Sonuçları 17

4. Gürcistan'ın Şiddet Eylemlerine (Aile İçi Şiddete) Karşı Uyguladığı Kanunlar 26

4.1.Gürcistan Genç Hukukçular Derneği 35

4.2. Gürcistan'da Çocuk Bakım Hizmetleri Sistemi 36

5. BULGULAR 40

5.1. Çocuklara Karşı Uygulanan Şiddet Konusunda 14-18 Yaşındaki Ergenlerin Düşünceleri 40

5.2. Öykü – 1 46

5.3 Öykü – 2 49

5.4. Anonim Mektuplar: 8... 9. ve 10. Sınıflar. 53

6. Psikoloğun Yorumu 58

6.1 Ebeveyn Davranışlarının Genel Prensipleri 63

7. Sonuç 66

Özet 71

KAYNAKÇA 74

Ekler 77

KISALTMALAR

UNİCEF : United Nations Children's Fund ;

MÖ : Milattan önce ;

MS : Milattan sonra ;

ABD : Amerika Birleşik Devletleri ;

NSPCC : National Society For The Prevention of Cruelty of Children ;

WHO : World Health Organization ;

PHMDF : Public Health and Medicine Development Fund of Georgia ;

SAİA (GYLA) : Georgian Young Lawyers Association ;

İASSC : İnternational Applied Social Sciences Congress ;

GRAFIKLER LİSTESİ

Grafikler ……..……. Sayfa

•Grafik 1: Gürcü halk çocuklara uygulanan şiddet türleri doğru olarak bilmektedir.....17

•Grafik 2: Çocukların Eğitimi Adına Çocuklara Yönelik Fiziki Şiddeti.....19

•Grafik 3: 2016 Yılı istatistiklerine göre çocuklara yapılan şiddet olaylar.....31

•Grafik 4: En çok şiddete kimler maruz kalmaktadır…….. ….....……38

•Grafik 5: Çocuğa yönelik şiddet en çok nerede gerçekleşmektedir…….....….....39

•Grafik 6: Ailede en çok şiddet uygulanan kişi kimdir…..… …….....…39

•Grafik 7: En çok duyduğunuz ya da karşılaştığınız şiddet türleri…….....…….40

• Grafik 8 : Çocuğa uygulanan şiddet konusuna Gürcistan'da yeterli önem verilip verilmemektedir.....41

• Grafik 9: Sizin büyüme sürecinde ebeveynleriniz size karşı şiddet uyguluyorlar mıydı.....42

• Grafik 10: Şiddet duyduğunuzda neler yapmamız gerektiğini dair bilgilendirmeyi hangi kaynaklardan öğrenmeyi arzu edersiniz…….....……43

• Grafik 11: Şiddetle karşılaşmaları durumunda kime başvurmaları gerekmektedir.....

.....43

1. Giriş

Şiddet hakkında tez yazıyor olmak, şiddete yönelik suskunluğu daha fazla fark etmemi sağladı. Suskunluğun temel sebeblerinden biri bunun aile merkezli olmasıydı. Aile her çağda ver her toplumda insan topluluklarının oluşmasını sağlayan temel bir kurum olmuştur (Aslı Cennet Ovacık 2008). Bu çalışmada, aile kurumu içerisindeki şiddet deneyimlerinde çocuklar ele alınmıştır. Araştırma yeri olarak seçtiğim Gürcistan'da, çocuklara yönelik şiddet oranları endişe verici seviyededir zira Gürcistan nüfusunun neredeyse yarısı çocuk istismarının sıradan bir olay olduğuna inanmaktadır (UNICEF 2013).

Lisans eğitimim sonrası, 2014 yılında Türkiye Bursları Programına katılarak eğitim bursu ile Türkiye'de İnsan Hakları programında çalışmalarıma devam ettim. Bu süreçte edindiğim tecrübeler, deneyimler şiddet üzerine çalışmamda etkili oldu. Tez çalışmamın temel amacı, çocukluk döneminde deneyimlenen şiddet sonucunda ortaya çıkan psikolojik sorunların toplumsal yansımalarını araştırmaktır. Günümüzde şiddet üzerine konuşmak tabu olarak görülmeye devam edilirken bu konuya değinmekte sakınca görmemekteyim. Ülkemde birçok insan şiddete maruz kalmakta ve yıllar boyunca şiddetin farklı tipleri Gürcü ailelerinde kendini göstermektedir. Bu durum üzerine düşünülmesi gereken bir husustur. Bu çalışmada, aile içi şiddetin çocuklar üzerindeki etkileri ele alınırken şiddet bir kavram olarak farklı yönleriyle tartışılmaya çalışılacaktır.

Çalışma sırasında edindiğim gözlemler, şiddet deneyimi yaşayan kişilerin, öncelikle kendilerini kurtarmaya yönelik tepkiler geliştirmesiydi. Şiddete uğramış kişiler geçmişlerindeki bu travmatik olaydan ne kadar kaçmak ve söz konusu hadiseleri hatırlamamak isteselerde psikolojik olarak şiddetin etkilerinden kurtulmaları zordur ve yakın ilişki içerisinde oldukları insanlarla münasebetlerinde bir şekilde şiddet deneyimleri daha görünür hale gelebilmektedir. Şiddet mağdurları zaman zaman bu olumsuz deneyimi başkları üzerinde şiddet uygulamakla dışa vurabilirler.

Tez çalışmamda, 14-18 yaş arasındaki gençlerin çocuklara karşı uygulanan şiddet konusunda ne düşündüğünü tespit etmeye çalıştım. Yapmış olduğum çalışma Acara bölgesinde ve özellikle Batum'da gerçekleşmiştir. Anket çalışmalarına on adet okuldan toplam yüz, iki adet kolejden ise toplam elli öğrenci katılmıştır.

Anket çalışmasına katılan çocuklara göre, aile içinde şiddete en cok çocuklar ve kadınlar mâruz kalmaktadır. Çocuk şiddetinin en kolay şekilde uygulandığı ortam ise ev olarak ifade edilmektedir. Ayrıca ergenlerin çoğunda, büyüme sürecinde ebeveynlerin şiddetine maruz kaldıkları görülmüştür.

Aile içi şiddetin çocuk üzerindeki etkileri hakında yapmış olduğumuz anket çalışmalarımız grafikler ve tablolar şekilinde hazırlanmıştır.

Aynı zamanda aile içinde şiddet uğrayan iki kişi ile görüşmeler gerçekleştirildi. Yapmış olduğum görüşmelerde, aile içinde şiddet uygulanan kişiler arasında baba dışında kardeşler ve anneler de yer almaktadır.

Bu Çalışmada şiddet deneyimi yaşayan kişiler ve tarihsel olarak ön plana çıkan şiddet eylemlerinden yararlanılmıştır. Örnek olaylar üzerinden ilerleyen bu çalışmada, şiddet deneyimi sonrasında mağdurların bu deneyimle nasıl başedebileceklerini, şiddet eylemleri karşısında neler yapılınabileceğine dair vurgular yer almaktadır.

1.1. Amaç

Çalışmanın konusu çocuklara yönelik aile içi şiddet ve fiziksel müdahalelerdir. Bunun yanı sıra mağdurlarda şiddet sonucunda ortaya çıkan olumsuz sonuçlar irdelenmektir. bu doğrultuda şiddet mağdurlarının deneyimleri üzerinden şiddet deneyimine yönelik karşı tutumlarını, hislerini ele alırken gündelik yaşamdaki etkileri, şiddet deneyimi sonrası tutumları da incelenmektedir. Böylece örnek olaylar ve mağdurlar üzerinden şekillenen bu çalışma ile şiddet konusundaki toplumsal bilincin ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır. Şiddeti doğuran sebepleri ve failleri tartışarak şiddete karşı toplumsal bilinci artırmak da tezimin amaçları arasındadır. Sivil toplum kuruluşları ile yapılan ortak çalışmalar sonucunda hazırladığım çalışmamda bu amaç doğrultusunda ele alınan olaylar, şiddetin ve daha sonrasında yaşanan sürecin daha iyi algılanabilmesi için somut olaylar üzerinden şekillendirilmiştir. Söz konusu olaylar tezde ek halinde yer almaktadır.

Tezde ayrıca şiddete maruz kalan kişilerin tespit edilmesi, , şiddetin önlenmesi ve şiddet mağdurlarının iyileştirme süreci hakkında Gürcistan'da ki mevcut kanunlara vurgu yapılacaktır. Söz konusu kanunlar, aynı zamanda şiddete yönelik faaliyet yürüten uluslararası organizasyonların çalışmaları üzerinden de ele alınacaktır. Şiddet

konusunda son yıllarda gerçekleştirilen çalışmalar, raporlar, çalışmalarda ortaya çıkan bulgular, eleştirel bir bakış açısıyla ele alınacaktır.

Böylece aile içi şiddetin sebepleri, ebeveynleri şiddet uygulamayan iten nedenler tespit edilirken şiddet deneyimi sonrasında ortaya çıkabilecek muhtemel sonuçlar ortaya konmuş olacaktır. Herhangi bir bireyin çocukluk döneminde karşı karşıya kaldığı fiziksel ve psikolojik şiddet deneyimi sonrasında sosyal yaşamında sorun yaşaması, kendine olan güvenini kaybetmesi gibi olumsuzluklar yaşaması çok muhtemeldir. Bu kişilerin olumsuz etkenlerden dolayı toplum içerisinde yer almaları ve toplumsal açıdan verimli bir birey haline gelmeleri oldukça zordur. Tamamen ilgisiz bırakılmaları durumunda ise "şiddet şiddeti doğurur" cümlesiyle özetlenebilecek şekilde şiddet mağdurundan, şiddet failine dönüşebilirler, suç işleme potansiyeli taşıyabilirler, geçmiş yaşantılarındaki olumsuz anılar sonucunda oluşan duygusal yoksunlukları gizlemek için etraflarında bulunan kişilere, özellikle aile fertlerine şiddet uygulayabilirler. Bahsedilen olasılıklardan hareketle, bu çalışmada çocuklar üzerinde uygulanan şiddetin çocuklarda doğrudan ve dolaylı olarak bıraktığı etkiler tespit edilmeye çalışılacaktır.

Üzerinde çalıştığım ülke olan Gürcistan'ın yakın tarihi şiddet oranlarının artmasında ayrıca etkilidir. Ülkede son on yıl içinde yaşanan sorunlar, ülke içi çatışmalara neden olmuştur. Ayrıca yaşanan gelişmeler toplumsal psikolojiyi etkileyerek sosyal çöküntünün yaşanmasını doğurmuştur. Bu olumsuz gelişmeler neticesinde, suç ve şiddet olaylarında belirgin bir artış ortaya çıkmıştır. Şiddet türleri arasında aile içi şiddet oranları da oldukça yükselmiştir. Yaşanan olumsuz tablo karşısında, 2006 yılından itibaren Gürcistan Devleti şiddeti önlemeye yönelik adımlar atmaya çalışmıştır. 2006 yılında Gürcistan Parlamentosu'nun şiddete karşı mücadeleyi içeren kararları doğrultusunda çalışmalar planlaması ve ceza mahkemeleri kanununda değişiklik yapılması gibi adımlar atılmıştır. Tüm bu hukuksal çabalara karşın aile içi şiddetin toplumsal olarak meşru görülmesi nedeniyle düzenlemeler yetersiz kalmıştır. Aile içi şiddet nedeniyle polise başvuranların sayısı, tahmin edilen şiddet olaylarının çok altında kalmaktadır. Dolayısıyla aile içi şiddet artmaya devam ederken, hukuksal düzenlemelerin yanı sıra toplumsal bilinçteki algıya yönelik çalışmalar yapılmasının gerekliliği daha da önemli hale gelmiştir. (dzaladobis prevenciis erovnuli strategia, 2014).

1.2. Tezin Önemi

Hemen hemen her gün şahit olduğumuz ve duyduğumuz şiddet olayları, bir kez daha bu konu üzerinde durmama ve şiddetin sebeplerini araştırarak, söz konusu konu hakkındaki düşüncelerimi ortaya koymama neden oldu.

Aile içi şiddet, her dönemde ve toplumun gelişim evrelerinde tabu olarak kabul edilen konular arasında yer almaktadır. Bazılarının sorun olarak görmedikleri, bazılarının ise abartılı gündem yaratma hali olarak kabul ettikleri bu konuyu bazı gruplar insani ilişkilerin devam eden doğal bir süreci olarak görmektedir. İnsanların olaya bakışları arasındaki farklılıkların altında sadece tabusal yaklaşımlar değil, aynı zamanda toplumsal bilinç ve eğitim seviyeleri de yatmaktadır. Eğitim ve bilinç seviyesinin yüksek olduğu toplumlarda insani değerlere verilen önem artmakta, toplumsal yaşam standartlarının artırılması için maksimum gayret gösterilmektedir (Nanuaşvili, 2015). Toplumumuzda bu konuya verilen önemin özellikle son yıllarda artması, devlet ve sivil toplum kuruluşları tarafından dikkate alınması çok da şaşılacak bir durum olmasa gerek (Dzaladobis prevenciis erovnuli strategia 2014).

Aile içi şiddet konusunun Gürcistan'da son yıllarda büyük önem kazanmasının altında aile içi şiddet olaylarının yaygınlaşması, özellikle kadın ve çocuklara yönelik şiddete ait istatistik verilerin gözle görülür şekilde artması gösterilebilir (UNİCEF, 2013). Uluslararası ve bölgelesel araştırma şirketlerinin yaptıkları çalışmalara göre özellikle kadın ve çocuklara yönelik şiddet ön plana çıkmaktadır. Bu çalışmlara göre Gürcistan'da her yedi kadından birinin fiziksel ve cinsel/duygusal şiddete maruz kaldığı anlaşılmaktadır. Son dönemde bölgesel çalışmalarda çocuklara yönelik şiddetin daha geri planda yer alması, sorunun çözüm yollarının ve mekanizmalarının etkisiz bir konumda olması, özellikle bu konu üzerine çalışma ihtiyacını ortaya çıkarmıştır.

2. Metodoloji

Bu çalışmada toplumsal resmi daha gerçekçi bir şekilde aktarabilmek için nicel ve nitel araştırma yöntemlerinden yararlanılmıştır. Ortak amaçları sosyal hadiseleri anlamak ve bu olaylara yönelik açıklamalar getirmek olan bu iki metodun içerdiği yöntemler arasında farklı teknikler bulunmaktadır. Sosyal bilimlerde kullanılan nicel araştırma metotları arasında anket çalışmaları, sosyal deneyler ve içerik analizleri

özellikle önemli yer tutmaktadır. Nicel araştırma metodunun, sosyal bilimlerin yanı sıra, fen bilimlerinde, teknik bilimlerde de olduğu gibi birçok bilim dalında sıkça başvurulan popüler bir metot olduğunu ayrıca söylemek gerekir (Zurabişvili, 2006). Nicel araştırma metodu sonucunda elde edilen verilerin güvenilir olmasının ve herkes tarafından kabul görmesinin en büyük kanıtı, bütün dünyada yapılan nüfus sayımlarında, her yıl düzenlenen iç piyasa ve günlük gerçekleştirilen pazarlama araştırmalarında en çok başvurulan metot olarak kullanılması gösterilebilir. Nitel araştırma; gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların, natürel ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik bir sürecin izlendiği araştırma şeklidir. Psikoloji, sosyoloji, antropoloji, eğitim gibi sosyal bilim alanlarında insan ve toplum davranışlarını inceleyen araştırmalarda sıklıkla nitel araştırma tekniklerinden yararlanılır. Bu çalışmanın birinci bölümünde nitel araştırma metotları arasında yer alan kitlesel kamuoyu yoklamalarına ve anket çalışmalarına yer verilmiştir. İkinci bölümde ise nicel araştırma metotları arasında yer alan görüşmelerden yararlanılmıştır.

Bu çalışmanın temel amaçlarından biri "Aile İçi Şiddetin Çocuk Üzerindeki Etkileri" hakkında anket çalışmasında katılan gençlerin şiddete yönelik ne düşündüklerinin tespit edilmesidir.

Tablo 1. Anket Çalışmalara Katılanlar Yaş Grubu

Yaş	**14**	**15**	**16**	**17**	**18**
İlköğretim	19	11	25	35	10
Lise	0	0	7	15	28

Bu çalışma için yapılan ankette farklı sosyal kategoriler yer almıştır. Bu kategoriler, toplumsal cinsiyet, sosyal ve etnik kökenleri ve engelliliği içerir. 14-18 yaş aralığındaki gençler ile gerçekleştirilen bu anketlerde; ilköğretim çağında 100 kişi, lise çağında ise 50 kişi ile anket çalışması gerçekleştirildi.

Tablo 2. Gürcistan'daki Okulların Sayısı

Okul	**Toplam**	**Devlet**	**Özel**
Gürcistan	2308	2085	**223**
Acara Bölgesi	255	231	**24**
Batum	45	28	**17**

Gürcistan'daki okulların toplam sayısı iki bin üç yüz sekizdir. Devlet okulları iki bin seksen beş, özel okullar ise iki yüz üç adettir. Yapmış olduğum çalışma Acara bölgesindeki ve özellikle Batum'daki okullarda gerçekleştirilmiştir. Acara bölgesinde iki yüz elli beş okul bulunmaktadır. Bu okullardan iki yüz otuz biri devlet okulu, yirmi dördü ise özel okuldur. Batum'da devlet okullarının sayısı yirmi sekiz, özel okulların ise on yedidir.

Anket çalışmasını yürütebilmek için bürokratik yolları kullanarak okulların müdürlerine ulaşıp çalışma izni başvurusunda bulundum. Çalışma için gereken izni sadece bir özel ve dokuz devlet okulundan alabildim. Bu doğrultuda anket çalışmalarını izin aldığım okullarda gerçekleştirdim.

Tablo 3 Gürcistan'daki kolejlerin Sayısı

Kolej	**Toplam**	**Devlet**	**Özel**
Gürcistan	68	25	43
Acara Bölgesi	7	2	5
Batum	6	1	5

İlköğretim okulları dışında anket çalışmalarını "Bleksi" ve "New Wave150" kolejlerinde gerçekleştirdim. Gürcistan'daki liselerin sayısı toplam altmış sekizdir. Acara bölgesinde yedi, Batum'da ise altı adet lise bulunmaktadır.

Çalışmada kullanılan nicel araştırmayı güçlendirmek amacıyla nitel yöntemlere de yer verilmiştir. Aile içi şiddet mağduru olan üç kişi ile yüz yüze görüşmeler gerçekleştirildi. Bu görüşmelere katılan görüşmecilerden biri erkektir.

3. Genel Bilgiler

3.1. Şiddetin Kısa Tarihi

Devletlerin ortaya çıkışından çok daha eski dönemlerde, yetişkinler çocuk haklarında belirleyici güce sahiplerdi. Özellikle babalar çocukları kaç yaşında olursa olsun, onlar hakkındaki bütün kararlarda etkili güç konumundaydı. Bu güce örnek olarak, MÖ. II.-I. yüzyıllardan MS. 235'li yıllara kadar devam eden süreç içeresinde özellikle babanın çocuğu üzerindeki gözle görülür etkisi gösterilebilir. Çocuğun yaşamını sürdürüp sürdürmemesi seviyesindeki kararları sadece baba verebilirdi. Yeni doğan çocuğun hayata devam edip edemeyeceğine ya da hayatına köle olarak mı yoksa evden atılarak mı devam edeceğine yine baba karar verirdi (Saqartvelos Sazogadoebrivi Jandacvis Fondi, 2016).

Eski Babil kanunları "asi çocuğun" cezalandırılmasına yönelik çok sert yaptırımlar uygulardı. Eğer bir çocuk babasına vuracak olursa, vurduğu eli kesilerek cezalandırılıyordu.

Bütün bunların yanı sıra çok eski dönemlerden itibaren belli bir toplumsal kategori içerisinde görülen çocuklara yönelik iktidarın bir ucunda devlet mekanizması yer alıyordu. Örneğin, Roma İmparatorluğu'nun kurulduğu dönemlerde, babanın çocuğu üzerindeki sınırsız haklarına siyasi iktidar tarafında sınırlama getirildi. IV. Yüzyılda, Büyük İmparator Konstantine'nin emri doğrultusunda engelli doğan çocuklar haricindeki diğer tüm çocukların yaşamına son verme, çocuğu evden atma gibi doğumdan itibaren babanın çocuk üzerindeki hakları elinden alındı. Çocuk öldürmek bir suç olarak ölüm cezası ile cezalandırılmaya başlandı. Ayrıca, çıkarılan kanunla devlet, gerekli gördüğü durumlarda, babanın çocuk üzerindeki bütün haklarını elinden alabiliyordu. Bu dönemde babanın çocuk üzerindeki etkileri neredeyse önemsenmeyecek bir seviyeye düştü.

Şiddete karşı çocukların korunması ile ilgili kanunların, düzenlemelerin gerekliliği, çocuklara uygulanan şiddetin artması ve ağır tablolarla sonuçlanması sonucunda ortaya çıkmıştır. Örneğin, XIII. yüzyılın ilk çeyreğinde, İngiliz kralı tarafından çıkarılan Winchester kanunları, kadınların yeni doğan bebeklerle yatmasını yasaklamıştır. Kurallara uyumayanlar ise ciddi para cezasına çaptırılıyordu. Bu kanunun

çıkarılmasının altında yatan sebepse aynı yatakta yatan çocukların uyku sırasından nefessiz kalarak ölmeleriydi (Saqartvelos sazogadoebrivi jandacvis fondi, 2016).

1874 yılında ABD'inde evlat edinilen kız çocuğu Meri Elen'e yönelik uygulanan fiziksel şiddet büyük yankı uyandırdı. Çocuğu yatağa bağlayan ebeveynler Meri'yi aç bırakarak cezalandırmıştı. New-York polisi bu konuyla ilgili herhangi bir kanuni düzenleme olmadığı için çocuğa hiçbir şekilde yardım edemedi. Çocuk haklarının korunması ile ilgili kanunun olmadığı bu eyalette evcil hayvanların korunmasına yönelik kanun vardı. Çocuğun şiddet faili aileden korunması, çocuk haklarının evcil hayvan hakları ile eşit duruma getirilmesi ile mümkün oldu. Bu hadise sonrası hayvan haklarını koruma derneğini kuran Henri Berg, 1875 yılında alanında ilk olma özelliğine sahip şiddet gören çocuk haklarını savunma derneği kurdu (Tavartkiladze, 2016).

Sonraki dönemlerde ise İngiltere'de şiddet mağduru çocukları koruma altına alan ulusal NSPCC Derneği kuruldu. Günümüzde bu dernek tarafından açılan birçok şube şiddet mağduru çocukların belirlenmesi ve haklarının savunulması adına önemli işlere imza atmaktadır.

Çocuklara karşı şiddetin önlenmesi için kurulan derneklere karşı mevcut tutumun değişmesi adına Pediatrist Henry Kempe'nin yapmış olduğu çalışmalar büyük öneme sahiptir. 1961 yılında Amerika Pediatrist Akademisi tarafından her yıl düzenlenen toplantıda bu alan üzerinde yapmış olduğu çalışmaların sonuç bildirgesini sunan Henry Kempe, ilk kez "dayak yemiş çocuk sendromu" (thebattered – childsyndrome) tabirini kullanmıştır. Bu tabirle Kempe, çocuklar tarafından anlatılamayan sorunların bir araya getirilmesini ve tanımlanmasını sağladı.(Tavartkiladze, 2016).

Söz konusu dönemden itibaren, çocuklara yönelik şiddetin özel bir sorun olarak kabul edilmeye başlandığını, dünyanın çeşitli ülkelerinde çocuklar üzerine çalışan bilim adamları ve uzmanların, sorunu ortadan kaldırmak için değişik alanlarda faaliyet gösterdiklerini söyleyebiliriz. Alanın profesyonelleri, ebeveynlerin ve toplumun değişik katmanlarının bu konuda işbirliği yapma gerekliliğine dikkat çektiler. Günümüzde dahi bazı ülkelerde bu sorunun ortadan kaldırılmasına yönelik bir çalışmanın yapılmıyor olması da ayrı bir handikaptır. Şiddet hadiselerinin son bulması ve şiddet mağdurlarına yardım edilmesi için gerekli tedbirlerin alınmasının yanı sıra, sosyal bir süreç sonucunda ortaya çıktığı için doğal bir hadise olarak görülmemesinin şiddet eğiliminin azaltılmasında önemli bir etken olduğu söylenebilir.

Genel olarak, neredeyse tüm ülkelerde karşımıza çıkan şiddet eylemlerinin belli başlı şekilleri bulunmaktadır. Cinsel istismar, fiziksel, psikolojik ve cinsel şiddet en yaygın şekiller arasında yer almaktadır. Birçok ülkede erkek ve kız çocuklarına yönelik uygulanan cinsel şiddet, genellikle aileye yakın bireyler tarafından gerçekleştirilmektedir. Cinsel istismarın kurbanları erkeklere nazaran daha çok kız çocuklarıdır.

2014 yılında, içerisinde Gürcistan'ında yer aldığı kadınlara yönelik şiddet ve ev içi şiddetin önlenmesi ve bunlarla mücadeleye ilişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi imzalandı. Sözleşme'nin amacı; kadınları her türlü şiddetten korumak, kadınlara yönelik şiddet ve ev içi şiddeti önlemek, kovuşturmak ve ortadan kaldırmak, kadınlara yönelik her türlü ayrımcılığın ortadan kaldırılmasına katkıda bulunmak ve kadınların güçlendirilmesi yolu dâhil kadınlar ve erkekler arasındaki temel eşitliği teşvik etmek, kadınlara yönelik şiddet ve ev içi şiddet mağdurlarının korunması ve bu mağdurlara yardım edilmesi için kapsamlı bir çerçeve, politikalar ve tedbirler geliştirmek, kadınlara yönelik şiddeti ve ev içi şiddeti ortadan kaldırmak amacıyla uluslararası işbirliğini teşvik etmek ve bütüncül bir yaklaşım benimsemek amacıyla etkili işbirliği sağlamak için kuruluşlara ve kolluk kuvvetlerine destek ve yardım sağlamaktır.

Çocuğu küçük düşüren, psikolojik ve fiziki anlamda ona zarar veren, sağlığını ve gelişimini tehlikeye atan her türlü hadise şiddet olarak kabul görmektedir. Çocuğa karşı uygulanan şiddet, ağlamaya başlayan çocuğun ağlamasını kesmesi için onun dövülmesi ile sınırlı olabileceği gibi cinsel istismara kurban edilmesi, ilgi eksikliği ve duygusal baskı olarak süreklilik de arz edebilir.

Çocuklara yönelik şiddetin tek bir sebebi bulunmamaktadır. Şiddet olaylarında ailenin sosyolojik, ekonomik durumunun önem arz etmesinin yanı sıra bulunduğu coğrafya ve o coğrafyanın kültürel yapısı da etkilidir.

3.2. Çocuğa Yönelik Aile İçi Şiddet

Çocuğa yönelik aile içi şiddet, duygusal istismardan başlayarak ölümle sonuçlanan fiziksel şiddet vakalarına kadar çeşitlilik gösteren bir kavramdır (kahraman ve çokmay, 2016). Çocukluk dönemine ait bilgileri genel bağlamda ebeveynlerimizden öğreniriz. Ebeveynlerin çocukları üzerinde olumlu yaklaşımları onun pozitif düşünlerine olumlu

kaynak oluştururken, anne babası tarafından hor görülen bir çocuğun duygularının pozitif bağlamda oluşması düşünülemez, hatta imkânsız gibidir.

Çok fazla olan ailenin fonksiyonları arasında en önemlilerden bir tanesi çocuğun sosyal süreç içeresine dâhil olmasına katkı sağlamaktır. Çocuğun sosyal bağlamda olgunlaşmasını sağlayabilmek için aileler, bir yandan çocuklarına sıcak ve sevgi dolu bir ortam hazırlamaları gerekirken, diğer taraftan onun gelişim süreci içerisinde yaşayacağı değişimlere, bağımsız yaşama arzusuna hazır olmalılar.

Ailenin psikolojisi üzerinde yaşadığı ülkenin politik yapısı, sosyal ve ekonomik durumu, boş zamanın olmaması, ek gelir elde etmek için verilen mücadele, gergin yaşam, stres vs. gibi faktörler etkilidir. Psikolojik bağlamda yorgun düşen ebeveynler, genel olarak sinirli, yorgundurlar ve onların bu hali çocuğu etkiler. Çocukların iyi ya da kötü psikoloji içerisinde olmaları çoğu zaman ebeveynlerinin psikolojilerine bağlıdır. Onlar iyiyse çocuklar olumlu, onlar kötüyse çocuklar olumsuz etkilenmektedir. Çok yönlü, oldukça zor ve birçok etkenin içinde olduğu bir süreç olan çocuk yetiştiriciliğinde en önemli rol ebeveynlere aittir. Ebeveynlerin çocuklarını yetiştirirken belirlemiş oldukları strateji ve yaklaşımlar, çocukların gelişiminde çok önemli etki bırakmakla beraber onun psikolojik olarak sağlam bir yapıya sahip olmasında da önemlidir (Saqartvelos sazogadoebrivi jandacvis fondi, 2016).

3.4. Çocuklara Uygulanan Şiddetin Türleri

Dünya Sağlık Örgütü 1996 yılında yayınladığı Şiddet ve Sağlık Dünya Raporu'nda, şiddeti: "birinin kendisine karşısında kikişiye, gruba ya da topluma karşı yaralanma, ölüm, psikolojik zarar ve ya kayıpla sonuçlayanan ya da sonuçlanması muhtemelen olan fiziksel güç ya da zorlama veya bunun tehdidinde bulunması" olarak tanımlanmıştır (WHO, 2002)

Fiziksel Şiddet: İtip kakmak, tokatlamak, tartaklamak, tekmelemek, kesici ve vurucu aletlerle ya da yakıcı maddelerle bedene zarar vermek, sağlıksız koşullarda yaşamaya mecbur bırakmak, sağlık hizmetlerinden yararlanmasına engel olmak suretiyle bedensel zarara uğratmak ve benzeri davranışlar fiziksel şiddet göstergeleridir. Şiddetin çocuğunun yetişmesi için uygulanması onun fiziksel şiddet olarak kabul edilmeyeceği anlamına gelmez (Bavşvta mimart dzaladoba saqartveloşi, 2013).

Duygusal (Psikolojik) Şiddet: Genellikle fiziksel şiddetten önce yaşanır. Çocuğun hareketlerini kontrol altında tutmak için yapılan her türlü faaliyet; sürekli eleştirmek, aşağılamak, küçümsemek, sürekli çocuğa bağırmak, çocuğun yardım isteğini görmezden gelmek, yardım etmeyi reddetmek, başkalarının yanında çocuğa bağırmak, utandırmak, aşağılayıcı isimler takmak, ev işi şiddeti izlemeye maruz bırakmak, çocuğun duygusal ihtiyaçlarını reddetmek/görmezden gelmek, sevgiyi geri çekmek vs. duygusal şiddet türleri arasında yer almaktadır. İstismara uğrayan çocuk aynı zamanda farklı istismar türlerine maruz kalıyor olabilir. Özellikle fiziksel istismara ve cinsel istismara, duygusal istismar sıklıkla eşlik eder (IASSC, 2018).

Cinsel Şiddet: Çocuğun cinsel amaçlar için kullanılmasıdır. Çocuk pornografisi izleme, çocukla cinsel içerikli şakalaşmalar yapma, çocuğun önünde cinsel ilişkiye girme, erken yaşta evliliğe çocuğu zorlama, cinsellik içerikli kelimelerle hitap, dikizlemek, cinsel içerikli filmlerin izlenmesine ya da dergilerin okunmasına müsaade etme ve bu konuda destek olma, tecavüz ya da tecavüze kalkışma, cinsel organı gösterme, çocuğu etkileme ve ilgisini uyandırma amacıyla cinsel konular hakkında sohbet vb. cinsel şiddet türlerindendir (UNİCEF, 2013).

İhmal: Ebeveynleri tarafından belli başlı nedenler olmadan (Fakirlik, psikolojik hastalık, tecrübesizlik…) çocuğun yaşamı, sağlığı ve gelişimi için gerekli (Gıda, yaşam alanı, giyim, bakım, ilgi, eğitim, tıbbi yardım…) ihtiyaçların düzenli bir şekilde karşılanmaması sonucunda ortaya çıkar (ipormatsiuli blogi, 2019).

Farklı kişiler tarafından şiddet mağduru olan çocuklara şiddet en çok ebeveynleri tarafından uygulanmaktadır. Şiddet uygulayan insanların anormal olduğu ve herkesten farklı olduğu düşüncesi yanlıştır. Çok nazik ve mülayim yapıya sahip insanların aile fertlerine karşı uyguladıkları şiddet olaylarının sayısı azımsanmayacak kadar çoktur. Bu gerçekten de böyledir. Çocuklarına şiddet uygulayan bazı aile tipleri etrafındaki insanlara karşı oldukça nazik ve kibardırlar. Bu tür insanların en ciddi sorun kızdıkları zaman kendilerini kontrol edememeleridir (pondi gia sazogadoeba sakartveloşi 2016).

Şiddete herhangi bir çocuk kurban olabilir ama bununla beraber aşırı risk taşıyan çocuk kategorisi bulunmaktadır. Uzun yıllar boyunca yapılan araştırmalar sonucunda ortaya çıkan sonuçlara göre bu bağlamda en çok risk altında olan çocuklar arasında şiddet mağduru annelerin çocukları, evlat edinilen çocuklar, yetimhanede büyüyen çocuklar yer alır. Ayrıca eğitimleri oldukça zor olan hiperaktif ve özürlü çocuklar da bu

kategoride ele alınır. Karşılaşılan zorluk sonucunda ortaya çıkan stresin acısı bu çocuklardan çıkarılmaya çalışılır.

Çocuklar yaşadıkları şiddet hadiselerini çoğu zaman anlatmak istemezler. Onlar büyüklerin onlara karşı böyle davranmamaları gerektiğinin farkında bile değildirler. Kendilerini suçlu hisseden bu çocuklar, korkularından, utanmalarından ve onlara kimsenin inanmayacağı gibi sebelerden dolayı yaşadıklarını kimseye anlatamazlar.

Şiddet her zaman çocuğun sağlığına, gelişimine ve sosyalleşmesine ciddi etkilerde bulunur. Bazı durumlarda ise yaşantısını tehlikeye sokar. Şiddetin sonuçları bazen hemen kendini gösterir: fiziksel zarar (kırık, yaralanma, yanık, kanama, beyin travması…), ağır psikolojik sorunlar (aşırı agresiflik hali, korku, depresyon, kendini zayıf ve güçsüz hissetme…) vb.

Ebeveynlerin zamanında yapmış oldukları yanlışların sonuçları çocuğun ergenlik dönemine girmesiyle kendini daha belirgin halde hissettirmeye başlar. Bu dönemde çocuklar alkollü içecek kullanmaya, uyuşturucu bağımlısı fertler olmaya ve iç dünyalarında esen buhranlar sonucunda kendilerini ispat etmek için yanlış yol seçerek kriminal olaylara karışmaya başlarlar. Çoğu zaman söz konusu tepki önü alınamayacak sıkıntılarla sonuçlanır. Çocuğa uygulanan şiddeti önleme konusunda çalışmalar yapan merkezler, çocukların kendilerine yönelik yapılan şiddete kimsenin inanmayacağı kanısından ve şiddeti yapan kişiye duydukları korkudan dolayı yaşadıklarını söylemediklerini ifade etmektedir. Utanma ve mahcubiyet durumu da buna etki eden başka faktörlerdendir (ocakurı dzladobis sameditsinos aspektebi, 2017).

Evde annelerinin dayak ve hakaretlerine şahit olan çocuklar ya kendileri ebeveynlerinin şiddetinin kurbanları olur ya da beklenti dâhilinde kendileri ebeveyn olunca şiddet uygulayan kişiler haline gelirler. Zamanla fobilerin oluştuğu bu tür çocuklarda, kendilerine güvensizlik vs. gibi sorunlar oluşmaya başlar. Kriminal insanların çoğu şiddet hadiselerinin olağan hadiseler olarak algılandığı bu tür ailelerde yetişen çocuklar arasından çıkmaktadır.

Uzun bir süreç olan ve içerisinde övgü, beğenme gibi birçok olumlu yönü barındıran çocuk eğitiminin, azarlama, yasaklama, cezalandırma gibi birçok olumsuz yönü de bulunmaktadır. Ödüllendirme ve cezalandırma eğitim sürecinin bir nevi dengeleyici unsurlarıdır.

Pozitif eğitim ne anlama gelmektedir? Pozitif eğitim fıtratına ve yaklaşımlarına bakılmaksızın her yaştaki çocukta olumlu tesir bırakacak bir metottur. Pozitif eğitim, çocuk üzerinde en büyük etkiye sahip ödüllendirme yoluyla gerçekleşmektedir. Ödüllendirme çocuğun övülmesi, beğenilmesi ve ona güven duyulduğunun ifade edilmesi yolları ile gerçekleşir. Ödüllendirme, cezalandırmaya nazaran oldukça etkili bir yoldur. Ödüllendirme, hangi hareketin kabul edilebilir olduğunu belirlerken, cezalandırma metodu ise hangi hareketin yapılmaması gerektiğini belirlemektedir.

İçinden çıkılamayacak zor durumlarda çocuğun kötü olarak algılanan hareketleri sonucunda başvurulan azarlamanın her çeşidi, uyarı, kınama, yasaklama cezalandırma türlerindendir. En çok düştüğümüz hatalardan biri şu şekilde özetlenebilir: Çocuğun iyi hareketini ödüllendirmeyen biz ebeveynler, onun en ufak hatasının affetmeyerek hemen cezalandırmaya girişiriz. Cezalandırmanın istenmeyen hareketlerin önüne geçeceğini düşünüyorsak, çok büyük hata yapıyoruz demektir. Bu durumda çocuk yapmış olduğu hatayı bir sonraki seferde daha dikkat ederek yapar. Hatalarının üzerini kapatarak, iz bırakmamaya özen gösterir. Cezalandırılan çocuk, sorumluluk sahibi olma yerine daha dikkatsiz bir insan haline gelir (ocakşi dzaladobis tsinaagmdeg mımartulı polıtıkıs analızı, 2018).

3.5. Çocuk İstismarını Etkileyen Risk Faktörleri

Şiddete neden olan faktörlerin başında ülkenin içinde yaşadığı sosyal yaşantı gelmektedir. Bu duruma örnek olarak; iş bulma konusunda yaşanan sorunlar, gençlerin finansal özgürlüklerinin düşük seviyesi, ev dışında çocukların oyun alanlarının sınırlı sayıda olması, ev işlerinde geleneksel olarak kadının baskın rol üstlenmesi vs. gösterilebilir. Ebeveynlerin maddi ve manevi bağlamda gerilmelerine yol açan söz konusu durumlar, onların içlerindeki şiddet yönlerinin ortaya çıkmasına neden olmaktadır (Gaero, 2006).

Bir bütün olarak görülen şiddete yol açan faktörlere neyin sebep olduğuna dair somut bulgular ortaya konulamasa da ailenin durumundan yola çıkarak çocukların güvenlik seviyeleri ile ilgili risklerin neler olduğu belirlenebilir.

Dünya Sağlık Örgütüne göre çocuk istismarı risk faktorleri ise ailesel, toplumsal ve kişisel olarak sınıflandırılmaktadır (Ovacık, 2008).

Kişisel (Bireysel) Bağlamda Ele Alınan Risk Faktörleri:

- Ebeveynlerin psikolojik sorun ve hastalıkları;
- Çocukluğu döneminde şiddet kurbanı olup sonraki dönemde kendisinin de şiddet taraftarı olması;
- Alkol ve uyuşturucu bağımlılığı;
- Çocukluklarında şiddet mağduru ebeveynler;
- Çocukların düşük bilinç seviyelerine sahip olmaları;
- Ebeveynlerin bilgilendirilmesindeki eksiklikler;
- Saldırgan ve antisosyal hareketler;
- Sert yetiştirme tarzı – kontrolcü aile yapısı;
- Karı koca arasında yaşanan ve devam eden sorunlar;
- Çok genç anne babalar.

AileselRisk Faktörleri:

- Geniş aile;
- Düşük sosyoekonomik durum;
- Sosyal izolasyon;
- Yüksek stres düzeyleri;
- Aile içi şiddet (Ovacık, 2008);

Toplumsal Risk Faktörleri:

- Düşük kültür seviyesi ve eğitim;
- Düşük gelir, fakirlik;
- Kitlesel yayın organları tarafından gösterilen şiddet içerikli yayınlar (Sinema, televizyon vs.);
- Çocuklara eğitim veren uzmanların alanlarında yeterli bilgiye sahip olmaması;
- Devlet tarafından yapılan yardımların azlığı ve düzensizliği;
- Çocukları koruma görevi üstlenen kurumların yapısal sorunları;
- Sorunlara karşı toplumun yaklaşımı;
- Şiddeti destekleyen etno-kültürel gelenekler;
- Kalabalık aileler;

- İkili ilişkilerin düşük olduğu yerler/mahalleler.

Aile içi şiddetin önlenmesinde erken alınan önlemlerin önemi çok büyüktür. Bu ise kişinin toplumda belli bir seviyeye gelmeden önce onun erken yaşlarda bilinçlendirilmesi ile mümkündür. Bu bağlamda başarıya ulaşmanın yolu, çocuğun gelişim döneminde onun yetişmesi ile doğrundan bağlantıları olan aile, okul ve öğretmen üçlüsü arasında doğru ve sağlıklı iletişimi sağlamaktan geçmektedir (skola da saocako pedagogika, 2008).

Eğitim dışında şiddetin önlenmesi ve yönetilmesi için farklı birçok metot bulunmaktadır. Bu bağlamda şiddetin nedenin belirlenmesi ve çözüm yollarının bulunması sorunun çözümü adına önemli rol üstlenebilir. Aile içi şiddetin önlenmesinde etkili olan metotlardan birisi de çocuğa şiddet uygulayan kişinin arkasında durmayarak onu yapmış olduğu şiddetten dolayı yargılamak ve ayıplamaktır. Ailelere, fiziksel şiddetin çözüm sunmaktan daha çok işi başaçıkılamaz noktaya getireceğine, bunun doğru bir eğitim metodu olmadığına dair uyarılarda bulunmak etkili yöntemler arasında yer almaktadır. İnsanların bu bilince varmalarında okul eğitimi dışında basın yayın organlarının kullanılması, bu bağlamda insanları bilinçlendirecek programların hazırlanması da büyük önem arz eder. Şiddet sorununun aşılmasında ayrıca sıradan insanların yaşantı ve sıkıntılarını çok yakından bilen bölgesel yönetim organlarına da çok büyük görevler düşmektedir.

Şiddet olaylarının yıkıcı etkisi sadece fertlerle sınırlı kalmayıp aynı zamanda toplum ve ülkelerin gelişimini de olumsuz yönde etkilemektedir. İnsana ait potansiyelin maksimum seviyede kullanılabilmesi bireyin şiddetten uzak bağımsız güvenli bir ortamın hazırlanması ile mümkündür. İnsanın becerilerini geri plana iten şiddet hadiseleri aynı zamanda ferdin ailesine ve yaşadığı topluma ekonomik, politik ve kültürel bağlamda katkı sağlamasına da engel olmaktadır (ombutsmenis angarişi, 2015).

Çocuğa yönelik şiddet eylemleri evde, okulda, sokakta vs. her yerde olabilmektedir. Çocukların şiddet mağduru olmalarına kim engel olacak? Burada en önemli görev ailesine düşmektedir. Eğer aile bu hususta üzerine düşen görevi yerine getirmiyor ya da getiremiyorsa bu soruna toplum çözüm bulmak zorundadır. Bunun için de yaşadığımız toplumun şiddet taraftarı olmaması gerekir. Bütün olaylar birbirine bağlı zincirler gibi birbirini etkiler. Çocuğa şiddeti engelleyecek çözümler bulunamaması durumunda ise söz konusu zincir, toplumun içinden çıkamadığı bir halka haline gelir.

3.6 Çocuğa Yönelik Şiddetin Etkileri

- Yetişkinler, çocuklara kendini ifade etmeye çalışan, kendi haklarını savunmaya başlayan, kendi duyguları ile hareket eden birilerini gördüklerinde şiddet uygulamaya başlarlar;
- Yetişkinler vurduklarında bu çok kötü bir hareket olarak algılanmazken, çocuklar dövüldüğü zaman ise bu onların geleceği için, onların gelişimine katkı sağlamak için faydalı bir eylem olarak algılanır. Bu durum çocuklarda şiddetin normal olarak algılanmasına neden olmaktadır;
- Çocuklar üzerine uygulanan şiddet fiziki gücün kötü bağlamda kullanılmasının sonucudur. Yetişkinlere nazaran fiziki bağlamda daha zayıf bir yapıya sahip olan çocuklar, duygusal bağlamda yetişkinlere bağlıdırlar;
- Özürlü çocuklar üzerinde uygulanma ihtimali olan şiddet riski aşağıdaki belirtilen nedenlerden dolayı daha fazladır:
- Yaşadıkları iletişim sıkıntılarından dolayı başlarına gelen şiddet olaylarını anlatmakta yetersizdirler;
- Bu tür çocuklar, diğer çocuklara nazaran tecrit durumunda olduklarından dolayı kendilerini korumakla meşgul olan kişilerle ve diğer çocuklarla daha az bağlantıları vardır;
- Özürlü çocuklar sağlık ve şahsi bakımları açısından yetişkinlere bağlı oldukları için bağımsız hareket edemezler. Bu bağlamda yetişkinlerin onlara şiddet uygulama riski ile karşı karşıyadırlar;
- Fiziki eksikliklerinden, kendilerine olan güvenlerinin yeterli olmamasından ve kendi yaşantılarını kontrol edemiyor olmalarından dolayı özürlü çocuklar kendilerini ifade edememekte, koruyamamakta ve onlara karşı kötü davranan insanların yaptıklarını anlatamamaktadırlar.

Kendini ifade etmekte sıkıntıları olan tecritteki çocuk, şiddete karşı doğal olarak korumasızdır.

Şiddetin sebeplerinin hepsi aynı şekilde açıklanamaz. Fiziki şiddet daha çok çocuk üzerinde olumsuz düşüncelerin yoğunlaştığı, maddi ve sosyal faktörlerin strese ve bunun gibi sonuçların aile fertlerinin ilişkilerinde olumsuz etkiye neden olduğunda kendini gösterir. Cinsel şiddet konusu fakirlik ve stres ile açıklamak doğru değildir. Cinsel şiddet daha çok karşı taraf üzerinde kontrol ve güç oluşturmak maksadıyla, kişiyi

isteği dışında cinsel ilişkide bulunmak veya zararlı cinsel davranışlara zorlamanın sonucudur (dzaladobis preventsiis erovnuli strategia, 2014).

3.7. 2013 Yılında UNICEF Tarafından Yapılan Araştırmanın Sonuçları

Ülkemizdeki mevcut durumu bilmemiz adına, Gürcistan'da son yıllarda çocuklara yapılan şiddetin türleri ve istatistikleri hakkında küresel bir çalışma gerçekleştirilmemiştir. Bu bağlamda en son yapılan araştırma, 2013 yılında UNICEF'in katkıları ile yapılmıştır. Yapılan araştırmanın finansörlüğünü ise ABD Uluslararası Gelişim Acentesi ve "Çocuk Bakım Hizmetleri ve Sistemleri Güçlendirme Projesi" çerçevesinde Birleşmiş Milletler yapmıştır. Yapılan araştırma sonucunda Gürcü halkın % 82'ni şiddetin ortadan kaldırılması gereken önemli bir sorun olduğunu belirtmektedir. Bu durum halkın % 45'inin savunduğu "Çocuğun disipline olması için dayak şarttır" yargısına ters düşmesine rağmen halk arasında çocuğa şiddetin aza indirgenmesi adına bir yaklaşımın olduğunu desteklemesi açısından önemli olarak değerlendirilebilir.

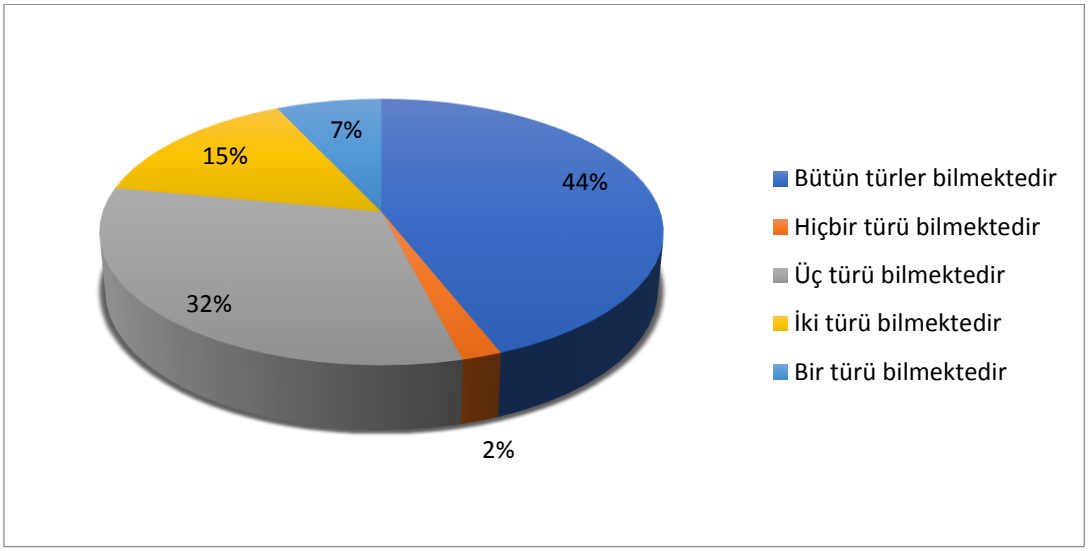
"Bu bağlamda kişinin eğitimli olup olmamasının önemi çok büyüktür. Eğitim ve çocuğa şiddet arasında ters orantılı bir ilişki vardır. Ülke içinde yaşayan herkesin eğitim alması sağlanabilirse, en azından orta eğitimlerini bitirirlerse, özellikle kız çocukları, şiddet oranlarının gözle görülür bir şekilde azalacağı düşüncesi hâkim. Gençlerin şiddetin ve sonuçlarının ne anlama geldiğini anlamaları açısından eğitim müfredatlarının gözden geçirilmesi de önemlidir. Alınabilecek en önemli ve gerekli tedbir ülke çapında şiddete karşı yürütülecek faaliyet ve kampanyalardır."

Bu araştırmanın en önemli amacı, şiddetin ne anlama geldiğinin, hangi hareketlerin fiziksel ya da cinsel şiddet olarak algılanması gerektiğinin ya da bir alt derecesi olarak değerlendirilebilecek psikolojik şiddet ile dışlama durumu arasındaki farkların şiddet kurbanları tarafından anlaşılmasının sağlanmasıdır. Yapılan araştırmada anket sorularına cevap veren bireyler arasında "Çocuğun disipline olması için dayak şarttır" düşüncesinin savunanların (% 45), çocukken şiddete uğradım diyenlerin oranından (% 30) fazla olduğunu gözler önüne sermiştir. Buradan yola çıkarak çocukluğunda şiddet mağduru olan bir kişinin büyüdüğünde çocuğa şiddeti savunma oranında azalma yaşanmaktadır. Yapılan araştırma kişinin cezalandırma ölçütü olarak görülen şiddetin taraftarı olup olmamasında eğitim seviyesinin belirleyici bir rol aldığı

gözlenmekte, hatta eğitim seviyesi yüksek kişilerde şiddetin cezalandırma türü olarak kabul edilmediği izlenmektedir (sakartvelos akhalgazda iuristta asotsıatsıa, 2017).

Gürcistan'ın geniş kesimlerinde çocuklara uygulanan şiddetin türleri doğru olarak ayırt edilebilmektedir. Daha net olmak gerekirse, halkın büyük oranı neyin fiziksel şiddet, neyin cinsel şiddet, neyin diğerlerine oranla hafif kaçtığı psikolojik ve dışlanma olarak kabul gördüğünü iyi bilmektedir. Gürcü halkı tarafından içerik olarak en az bilgiye sahip olunan şiddet türü psikolojik şiddettir.

Grafik 1: Gürcü halk çocuklara uygulanan şiddet türleri doğru olarak mı bilmektedir?

Yapılan araştırma, çocuğa yönelik şiddetin anlaşılabilmesi ve bu konu üzerine çalışan organlara bildirilmesi ihtimalinin toplumun gerçekleşen hadiseyi şiddet olarak algılayıp algılamadığına, yaşanan olayda kimin çocuk, kimin yetişkin olarak görülüp görülmediğine bağlı olduğunu gözler önüne koymaktadır. Gürcistan kanunlarına göre 18 yaşını doldurmamış her birey çocuk olarak kabul edilmektedir. Gürcistan toplumun şiddete karşı, özellikle psikolojisi ve çocuğun yaşının tespitinde sahip olduğu bilinç düzeyinin artırılması büyük önem arz etmektedir (UNİCEF, 2013).

Ben çocukluk yaşantımızın bir birey olarak yetişmemizde çok önemli rol üstlendiğini düşünüyorum. Bu bağlamda çocukluğunda şiddet mağduru olmuş bir kişinin ileri yaşlarda şiddet taraftarı bir insan olarak karşımıza çıkması, başkalarına şiddet uygulaması ihtimal dâhilindedir. Bu sorunun çözülmesi için onun sınırının, ne yapabileceğinin çok iyi bilinmesi önemlidir. Bu açıdan, yapılan araştırmanın sonuçları korkutucu bir tablo çizmektedir. Yapılan kamuoyu yoklaması, Gürcü toplumunun %

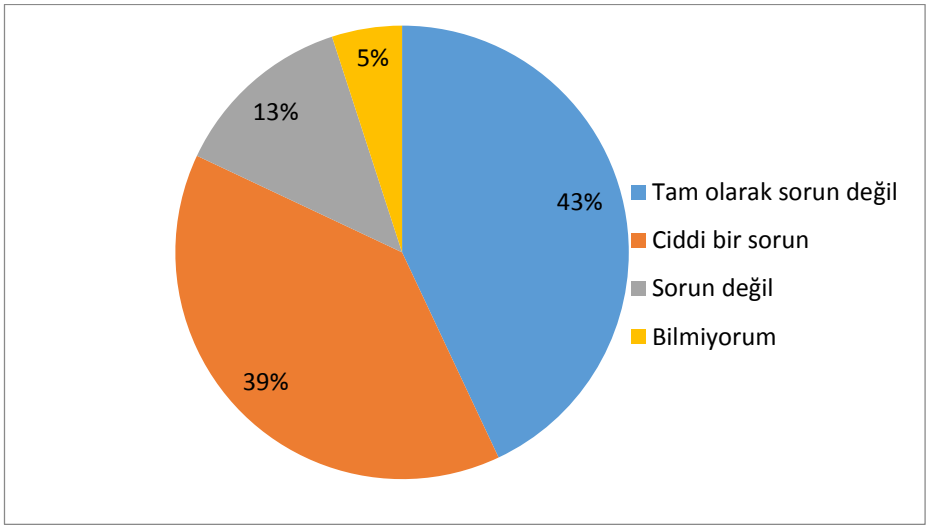
30'unun çocukluk döneminde fiziksel şiddete uğradığını göstermektedir (Gerçek rakamlar daha fazla olabilir. Anket çalışması sırasında bazı kişilerin bu soruya cevap vermekten kaçındıkları tespit edilmiştir).

Günümüzde Gürcü toplumunun neredeyse yarısı (% 49) çocuğa yapılacak fiziksel şiddeti kabul edilebilir görmekte, bunun olmaması durumunda ise çocuğunun bozulacağını düşünmektedir. Çocukluğu sırasında şiddet gören birinin ileriki dönemlerinde şiddete meyilli olması ihtimal dâhilindedir.

Böyle bir sonucun çıkmasında şahsın kendine olan aşırı güveni ve aile içi işlere kimsenin karışmaması gerektiği gibi sıradan bir faktörün etkili olduğu kanısındayım. Toplumun %63'ü çocuğun sorumluluğunun anne ve babasında olduğunu ve çocukla ilgili konuların sadece onların sorumluluğunda çözülebileceğine inanmaktadır. Bu tarz düşünen insanların yarısı, çocuğun şiddet görmesine rağmen aileden ayrılmaması gerektiğini düşünmektedir. Genel eğilime göre ise bu düşünceyi destekleyenlerin oranı başkent Tiflis'e nazaran diğer şehirlerde daha azdır. Bu eğilim kısmen de olsa Tiflis dışındaki şehirlerde ailevi ve komşuluk ilişkilerinin daha güçlü olması ile açıklanabilir(UNİCEF, 2013).

Çocukların eğitimi adına çocuklara yönelik fiziki şiddeti savunanların, aile içi şiddet durumunda iç işlere dışarıdan müdahalenin kabul edilir olmadığını söyleyenlerin oranın çok olması, Gürcistan'da bu soruna bir çözüm bulmayı daha da gerekli hale getirmektedir.

Grafik 2: Çocukların eğitimi adına çocuklara yönelik fiziki şiddeti metodunu sorun mu?

Fiziki şiddet konusunda toplumun belli bir bilince sahip olmasına rağmen, cinsel şiddet ve çocuğun isteklerinin hor görülmesi çoğu zaman tabulaştırılmakta ya da halkın bilinçli olduğu konular arasında yer almamaktadır. Halkın bilgilendirilmesi ve algılarının artırılması, yukarıda bahsi geçen şiddet türlerinin henüz istenilen ölçüde bilinmemesi ve çocuklar üzerindeki etkilerinin kestirilememesinden dolayı çok büyük önem arz etmektedir.

Çocuğa yönelik herhangi bir şiddet eyleminin tespit edilmesi, tek bir işaretle çocuğun sürekli işkence gördüğü anlamına gelmeyeceği için gerçeği tam anlamda anlamak çok zordur. Bundan dolayı şiddetin sürekli bir şekilde yapılıp yapılmadığının detaylı olarak kontrol altına alınması daha doğru olacaktır. Şiddet eylemenin devam ettiğinin en büyük göstergesi bu ve benzeri işaretlerin süreklilik arz etmesidir.

Ailede çocuğun işkence kurbanı olduğunun ya da dışlandığının/hor görüldüğünün tespit edilmesi durumunda ankete katılanlara, ne yapacaklarına dair yöneltilen soruya, katılımcıların % 97'si bu durumla ilgili herhangi bir tedbir alacakları cevabını verdi. Yapılan anket çalışmasında katılımcılara şiddetin tespit edilmesi durumunda çocuğun vereceği tepkilerin ortaya çıkarılması için ilk müdahaleyi kimin yapması gerektiği sorusunda verilen cevap şu şekildedir: (UNİCEF, 2013).

Tablo 4. Toplumsal Düşünceye Göre Cinsel Şiddet Durumunda Kim Müdahale Etmeli

	Karışmamak		**Bazı Durumlarda Karışmak**		**Her Durumda Karışmak**	
	Toplum	Profesyoneller	Toplum	Profesyoneller	Toplum	Profesyoneller
Okul	% 50	% 28	% 45	% 61	%5	%11
Sosyal hizmetler	% 48	% 32	% 46	% 47	%6	%21
Polis	% 30	% 19	% 66	% 73	%4	%18

Konu müdahaleye, şahsi sorumluklara gelince, toplumun büyük bir kısmı şiddet hadisesinin ortaya çıkarılması durumunda olaya nasıl müdahale edeceğini bilmekten acizdir. Toplumun % 20'si çocuğa dair şiddet eylemi olduğunu öğrendiği zaman ne yapması ve kime haber vermesi gerektiğini bilmemekte, % 38'i kısmen bilmekte, %3'ü ise hiçbir şekilde müdahale etmeyeceğini ifade etmektedir (efektiani auditis angarişi,, 2019).

Toplumun çoğu polis güçlerinin sadece cinsel ve fiziki şiddet durumunda olaya müdahale etmesi gerektiğini düşünürken, geri kalan kısım ise bu tür olaylara sosyal hizmetler çalışanlarının müdahil olmaları gerektiği kanısındalar. Gürcü halkının çoğu için ailenin şahsi yaşantısı, çocukların güvenliklerinden daha büyük öneme sahip. Ankete katılanların ezici bir kısmı başka ailenin işine karışmayacağını belirtti. Hatta hoşgörünün büyük yara aldığı ve sonucunda çocuğun gelişimini ve yeteneklerini ortaya çıkarmasına engel olabileceği aile içi şiddet durumunda bile karışmanın doğru olmadığını düşünüyorlar. Bu durumun ülke ekonomisine ve gelişimine de olumsuz etki yapması kaçınılmazdır (efektiani auditis angarişi, 2019).

UNICEF tarafından gerçekleştirilen araştırma bize şu tavsiyelerde bulunmaktadır:

- Mevcut kanunlarda çocuğa yönelik yapılan şiddetin türleri net çizgilerle belirlenmeli ve böylelikle çocuğa yönelik yapılan her türlü şiddettin aynı şekilde değerlendirilmesinin önü kapanmalıdır. Şiddet konusunu içeren kanun ve benzeri resmi norm belgelerde çocuğa hor görülmenin ve dışlamanın ne anlama geldiği daha net açıklanmalıdır.
- Kanunda yapılacak değişiklikler, Gürcistan medeni kanunda kendine yer bulmalı ve ailede çocuğa şiddet (Fiziki şiddet) yasaklanmalıdır.
- Çocuklarla ilgili konularda çalışan resmi personellerin (Özellikle çocukların güvenliği alanında direkt çalışan kişilerin) haberleşme, bilgilendirme konularındaki zorunlukları ile ilgili kanun maddesi değiştirilmeli; şiddet olaylarının haber verilmemesi durumunda uygulanan cezalar artırılarak insanların zorunlu koşulması gerçekleştirilmelidir.
- Bu alan içerisinde faaliyet gösteren bakanlıklar, çocukların güvenliği alanında çalışanlarının kendilerine ait sorumlulukları bilmeleri, kimin ne işi yürütmesi gerektiğinin farkında olabilmeleri için onlara gerekli eğitimi vermeli ve kontrol mekanizmasını iyi çalıştırmalıdır.

- Bilgilendirme mekanizmasının kusursuz çalışabilmesi ve elde edilen bilginin artırılabilmesi için devletin yapmış olduğu kampanyaların hedefi bütün ülke çapını kapsamalıdır. Bu tarz kampanyalara ulusal ve bölgesel basın yayın organları dâhil edilmeli ve onlar vasıtasıyla topluma aşağıda belirtilen mesajlar iletilmelidir:
- Çocuklara yönelik gerçekleştirilen şiddet eylemlerinin sonuçları bazen kısa zamanda bazen ise uzun zamanda kendini gösterebilir. Bu olumsuzluklar direkt çocuğu etkileyeceği gibi, dolaylı yollardan ailesine ve topluma da büyük zararlar verir.
- Bütün şiddet türleri iyi anlatılmalı ve özellikle psikolojik şiddet ve çocukların hor görülmesi/dışlanması konularına eğilinmelidir.
- Çocuklara yönelik her türlü şiddet türü kabul edilemez.
- Çocuklara yönelik yapılan fiziksel şiddetin birçok olumsuz etkisi vardır.
- 18 yaşını doldurmamış her bireyin bir çocuk olduğu unutulmamalı ve bu yaşlardaki çocuklara yapılan şiddet eylemini gerekli organlara zamanında haber vererek işin içinden çıkılmaz bir hal almasının engellenmesi ve gereken tedbirlerin alınması sağlanmalıdır.

Çocuklara yönelik şiddet eylemleri konusu üzerinde direkt sorumlu olan Gürcistan Çalışma, Sağlık ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, bu alanda faaliyet yürüten devlet ve sivil toplum kuruluşlarını bir araya getirerek Gürcü toplumunun bilinçlendirilmesi, gerçek bilgiye ulaşmaları amacıyla kampanyalar gerçekleştirmelidir. Şiddet eylemlerinin azalması ve nihayetinde son bulması için Gürcistan Çalışma, Sağlık ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın üzerine düşen büyük görevler vardır ve başarıya ulaşılması için bakanlığın üstünlük alması büyük önem arz etmektedir.

Hükümet, sivil toplum kuruluşları ve hayır sahibi insanlar şiddetin engellenmesi adına faaliyet yürüterek, aileleri şiddet kullanarak çocukların eğitilebileceği fikrinden uzaklaştırmaları ve aynı zamanda pozitif yetiştirme tarzı, fiziksel disiplinin alternatif metotlarının yer edinmesi üzerine ailelerin eğitilmelerine katkı sağlamaları gerekmektedir. Şiddetin çocuklar üzerinde oluşturduğu sorun ve etkileri hakkında bilgilendirilmesi gereken aileler, aynı zamanda aile ve toplum içinde çocukların şiddetten korunmasının yolları, şiddet ihtimalini ve hâlihazırdaki şiddetin işaretlerini anlamaları içinde desteklenmelidirler. Yetiştirme metotları üzerine kampanyaların yürütülebileceği en uygun ortamlardan birisi doğum hastaneleridir. Orada yeni doğum

yapan annelere, çocuklara şiddet uygulanması durumunda çocukların nasıl etkilenecekleri, pozitif eğitim metotlarının faydaları üzerine çalışma yapmak için uygun bir ortam vardır. Ebeveynlerin bilinçlendirilmesi hususunda çocuklara aşı yapılan dönemler ve ailelerin düzenli olarak kontrol amacıyla gittikleri diğer sağlık kuruluşları da değerlendirilebilir. Bunun gibi tedbirler dışında eğitim-öğretim müfredatı da gözden geçirilerek şiddet hususunda (ergenlere uygulanan şiddetin etkileri, şiddet içermeyen eğitim metotlarının gerekliliği, çocukların korunması alanında faaliyet yürüten sistem…) çocukların bilgilendirilmesi, onların anlayacağı şekilde basit bir dil ve yolla da gerçekleştirilebilir. Olumlu metotlar üzerine eğitim-öğretimin gerçekleştirildiği, bu konuda sağlıklı haber akışının sağlandığı merkezin başını okullar çekmeli, inisiyatifi üzerlerine almalıdırlar.

Çocuk ve okul personelinin programlarının hazırlanmasında ve bu alanda faaliyet gösteren müesseselerin kurumsallaşmasında büyük görevler düşen Gürcistan Eğitim ve Bilim Bakanlığı, ayrıca şiddet türlerinin ve özellikle fiziki şiddet, şiddetin çocuk ve toplum üzerindeki olumsuz etkileri, pozitif eğitim metotları, çocuk üzerinde uygulanan şiddetin bildirilmesi ve müdahale edilmesinin hukuki gereklilikleri hakkında ayrıntılı bilginin verildiği broşürlerin hazırlanmasında aktif rol oynamalıdır. Bu ve benzeri faaliyetlerde farklı etnik kökene sahip vatandaşlarımızın da dikkate alınmaları ayrıca büyük önem arz etmekte, onların bilgilendirilmesi için hazırlanacak broşürlerde, bilgilerin sağlıklı bir şekilde yayılabilmesi için kültürel değerleri ve dilleri göz önünde bulundurulmalıdır.

Yetişkin insanların çocuklara uyguladıkları şiddetin engellenmesi ve çocukların güvenliğinin sağlanmasında bilginin gerekli mercilere zamanında iletilmesi hayati önem taşır. Haber veren şahsın ebeveyn ya da yetişkin bir insan olması ayrıca önemli bir husustur. Gerçi çocukların kendi hakları konusunda bilgilendirilmeleri, yapılan şiddet eylemini kendi imkânları ile tanımaları gelişimleri adına gerekli bir husustur. Ergenler aynı zamanda şiddet hadiselerini, şiddet yapana hissettirmeden, gerekli makamlara gizli bir şekilde nasıl iletmeleri gerektiğine de vakıf olmalıdırlar. Bu bağlamda çocukların bilinçlenmesi için yapılan faaliyetler kapsamına bu durum da dâhil edilmelidir. Ebeveynlerin ve geniş toplum kitleleri için yürütülen faaliyetlerde şiddet mağduru çocukların bilgilerine başvurmak hazırlanacak broşürlerin kapsamlı olması açısından önemlidir. Veli ve şiddet mağduru çocukların hızlı bir şekilde bilgilendirilmesi çalışmalarında hazırlanacak stratejinin belirlenmesinde, iletişim konusundaki mevcut sorunların aşılmasında kısmen ileri yaştaki gençlerin ve ergenlerin bu sürece dâhil

edilmesi sürecin sağlıklı ve güvenilir şekilde yürütülmesine büyük katkı sağlayacaktır. Yukarıda bahsi geçen eylemlerin gerçekleştirilebilmesi için okulların üzerine çok büyük görev düşmektedir. Burada taşın altına elini sokması gereken en önemli kurum okullardır. Ortaokul seviyesinde hazırlanmış olan sivil eğitim programlarında şiddetin içeriği, türleri, işaretler, böyle durumlarda kimin ve nerenin bilgilendirilmesi gerektiği ve sorunun çözümü için neler yapılacağına dair bilgilere yer verilmelidir.

Bu yönde çalışmalar yapabilmesi için Gürcistan Eğitim ve Bilim Bakanlığı'nın elinde çok iyi imkânlar var. Çocuklarının bilgilerinin geliştirilmesi amacıyla yürütülen kampanyalar Gürcistan Çalışma, Sağlık ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının gerçekleştirdiği ve çocuğun şiddet hadisesini haber verme yönündeki bilgi seviyesinin arttırılmasında bilgiyi aktaran kişinin rolünün önemine yönelik yapılan çalışmaya uyumlu olması gerekmektedir.

Ben, bu alanda yapılan en önemli çalışmayı mevcut sevk koruma sisteminin güçlendirilmesi olarak görmekteyim. Sevk koruma sisteminin güçlendirilmesi sayesinde toplum bu alanda çalışan uzmanları tanıma imkânı bulacak ve böylelikle çocuğa yönelik yapılan ya da yapılma ihtimali olan şiddete karşı zamanında müdahale edebileceklerdir. Yapılan araştırmalar, toplumun şiddet mağduru çocuklar üzerine çalışan sevk koruma sistemi çalışanlarının mevcut olaylara yapmış oldukları müdahalelere güvenmesi durumunda onları daha çok bilgilendireceği yönündedir. Bu alanda çalışan uzmanların çocuğa yönelik şiddet konusunda kendilerini daha da geliştirmeleri için değişik yaptırımların yapılması da mümkündür.

Gürcistan Eğitim ve Bilim Bakanlığı, en azından bir uzmanı bu konuda çalışması için görevlendirmeli, o kişinin okullarda bilgilendirme amaçlı seminer vermesini sağlamalı ve bu sayede risk ile karşı karşıya kalan çocukların kimliği tespit edilmelidir. Okulların sosyal fonksiyonları artırılmalı ve bakanlık bu bağlamda onları yetkilendirmeli ve toplum bu konuda bilgilendirilmelidir. Bu alanda çalışan uzman kişilerin çoğuna, çocuğa yapılan şiddetin biopsikoloji ve hukuk alanlarında seminer verilmesinin tek başına yeterli olması düşünülemez. Sosyal hizmet alanında çalışan uzmanlarla birlikte eğitim ve adalet alanında çalışan kişilere de seminerler verilmeli ve seminerlerin sayısı artırılmalı ve düzenli (görev öncesi ve görev esnasında) olarak gerçekleştirilmelidir. Bütün önemli devlet kuruluşları (Gürcistan Çalışma, Sağlık ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Gürcistan Eğitim ve Bilim Bakanlığı, Gürcistan İçişleri Bakanlığı) kendi bünyelerinde bu alanda hizmet veren çalışanları vasıtasıyla eğitim

seminerleri düzenlemelidir. Psikologların çocuğa yönelik yapılan şiddete çözüm bulmaları bağlamında tecrübe sahibi ve eğitim almış olmaları gerekmektedir. Şiddet mağduru çocuklara gelişim adı altında verilen faaliyetlerin devamlılık arz etmesi ayrıca büyük önem arz etmektedir. Bu süreçte en önemli aktör sosyal hizmetler kurumudur.

Sosyal hizmetler, eğitim ve adalet alanlarında eğitim veren üniversitelerin (yüksekokulların) ders müfredatları gözden geçirilmeli ve yenilenecek müfredatlarda çocuklara yönelik şiddetin hukuki alt yapısı, şiddet durumunda bilgilendirme, kime ya da nereye başvurması gerektiği, müdahale etme mekanizmaları gibi konulara daha çok yer ayrılmalıdır. Bu ve benzeri çalışmalar dışında çocukların güvenliği konuları, öğretmen, mandater, sosyal hizmet uzmanları ve devriye/mahalle polisleri için verilen zorunlu eğitim seminerlerinde de ayrıntılı bir şekilde işlenmeli. Çocuklara yönelik yapılan şiddete karşı gerçekleştirilen eğitim faaliyetlerin birçok açıdan ele alınması ve desteklenmesi ayrıca büyük önem arz eder. Bu çalışmaların toplumsal sağlığı yakından ilgilendirdiği gibi insan haklarıyla da bağlantısının olduğu unutulmamalıdır.

Yapmış olduğum analizler ve yukarıda bahsi geçen araştırmalar sonucunda devlet seviyesinde gerçekleştirilmesi gereken değişikliklerin olduğu, özellikle bakanlıkların bu alanda tespit edilen çok sayıdaki eksikliğin gidermesi için önemli çalışmalar yapması gerektiği kanısına varılmıştır. Ayrıca mevzuat esasları ve çocuk koruma başvuru prosedürleri ilgili işlemlerin de gözden geçirilmesi şiddet türlerinin net bir şekilde adının konulması ve kullanılacak disiplin metotlarının belirlenmesi açısından önemlidir. Çocuğa şiddete karşı yapılacak müdahale prosedürleri geliştirilmeli (örneğin, şiddet yapan kişinin yakalanma emri ne zaman verilmeli, şiddet kurbanının ya da şiddet yapan kişinin ne zaman evden çıkarılması gerekmektedir vb.) ve hazırlanan belgeler değişik kurumlarda çalışanlar için uyumlu (polisler ve sosyal hizmet uzmanları için) hale getirilmelidir. Güvelik güçleri ve sosyal hizmet kurumları arasındaki zorunlu hizmet alanları sınırlandırılmalıdır: Sosyal hizmet çalışanları, henüz çocuğun şiddet kurbanı olduğu konusunda fikir sahibi olmadığı durumlar da dâhil çocukları tehdit eden risklerin zamanında tespit edilip ilk müdahalenin yapılabilmesi için çocuğun geçtiği her yerde görevlendirilmelidirler.

İlk başta yapılması gereken en önemli hedef, uzmanların yeterliliğini artırmak, aile ve çocukla etkili çalışmak için gerekli bilinci edinmelerini sağlamak ve yönetmelik vasıtasıyla çocuk koruma başvuru prosedürleri uygulamalarına destek olmaktır. Alanla ilgili kaynakçaların ve broşürlerin hazırlanma sürecinde değişik devlet kurumlarının

uyumlu bir şekilde tecrübelerinin aktarılması büyük önem arz etmektedir. Uzman kişiler tarafından uygulanan metotların doğru olup olmadığı gözden geçirilmeli, imkânlar ölçüsünde ve gerekli görülmesi durumunda yönetmelikteki maddeler daha basit anlaşılır hale getirilmeli, ortaya çıkarılan şiddet olaylarının resmi kayda geçirilmesinin uzman kişiler tarafından yapılması sağlanmalıdır. Alt yapının güçlendirilmesi de ayrıca dikkat gerektiren önemli hususlardan biridir. Bu sayede düzenli ve kaliteli eylemlerin gerçekleşmesi garanti altına alınabilir. Özellikle alanında uzman, bilgi sahibi, yetenekli sosyal hizmet çalışanlarının mobil şekilde alanda çalışmalarının katkısı çok büyük olacaktır.

4. Gürcistan'ın Şiddet Eylemlerine (Aile İçi Şiddete) Karşı Uyguladığı Kanunlar

1989 yılında kurulan Çocuk Hakları Birliğine, Gürcistan 1994 yılında üye olmuştur. Uluslararası çevreler tarafından kabul edilen bu birliğin amacı insan haklarını geniş bir eksende korumaktır. Bu birliğe üye olan ülkeler, uluslararası arenada çocuk haklarını korumak için üzerlerine düşen bütün sorumlulukları yerine getireceklerini taahhüt eder. Bu sorumluluklara rağmen Gürcistan'ın bu bağlamda iyi bir durumda olduğunu söylemek bir yana çok kötü durumda olduğu söylenebilir. Son iki yıl boyunca yapılan araştırmalara göre, çocuklardaki fakirlik oranının %25'ten %27'ye yükseldiği; Gürcistan'da yaşayan insanların %45'inin çocuğa fiziksel müdahalede bulunmanın sorun olmadığı taraftarı olduğu; toplumun %60'nın ise çocukların yetişme dönemlerinde sert metotların, yumuşak metotlara göre daha etkili olduğunu ve bu durumun sadece aileyi ilgilendirdiğini düşündüğü tespit edilmiştir (sakartveloşi ocakşi dzaladobis tsinaagmdeg mimartıli politikis analizi, 2014).

Gürcistan'ın mevcut kanunlarına göre çocuk hakları anayasa ile koruma altına alınmıştır. Anayasamızın 36. maddesine göre, devlet aile düzenini korumaya yardımcı olur ve daha da önemlisi kadın ve çocuk hakları devlet koruması altındadır. Politik ve adalet açısından da çocuğun özel bir varlık olduğu gerçeğinden yola çıkarak 36. madde dışında anayasamızda çocuk ve anne haklarının direkt ele alındığı başka bir madde bulunmamaktadır.

36. Madde

1. *Evlilik tarafların isteği ve eşitliği üzerine kurulur.*

2. *Devlet aile düzenini korumakla mükelleftir.*

3. *Anne ve çocuk hakları kanunlarla koruma altına alınmıştır (sakartvelos konstitucıa).*

Burada cinsiyet farklılığı gözetilmeksizin herkesin eşit haklara sahip olduğunu içeren anayasanın 14. maddesine de değinmek istiyorum.

14. Madde

Doğumundan itibaren serbest olan her insan, kanunlar karşısında ırk, renk, dil, cinsiyet, din, politik ve farklı düşünceler, milli, etnik ve sosyal hakları, aile, mal ve makamı, yaşadığı yer gözetilmeksizin eşit haklara sahiptir (sakartvelos konstitucıa).

Anayasanın 38. maddesi sosyal, ekonomik, kültürel ve politik alanlarda herkesin eşit haklara sahip olduğunu içermektedir.

38. Madde

1. *Gürcistan vatandaşları sosyal, ekonomik, kültürel ve politik alanlarda ırk, renk, dil, cinsiyet, din, gözetilmeksizin eşit haklara sahiptirler. Gürcistan kanunları tarafından kabul edilen maddelere ve normlara göre herkes bağımsız, hiçbir baskıya ve dayatmaya maruz kalmadan kendi kültürlerini geliştirebilir, özel ve tüzel hayatlarında ana dillerini kullanabilirler.*

2. *Uluslararası kanunlar tarafından kabul edilen madde ve normlar çerçevesinde belirlenen etnik grupların hakları, Gürcistan'ın bağımsızlığı, toprak bütünlüğü, devlet düzeni ve politik yaklaşımlarına ters düşecek ve tehlike oluşturacak bir mahiyette olamaz (sakartvelos konstitucıa).*

Ceza yasası kanunlarına değinilecek olunursa, 2012 yılında ilave edilen 126. maddede aile içi şiddete (Ailenin bir ferdi tarafından diğer aile üyelerine uygulanan şiddet, sistematik hakaret, şantaj veya küçük düşürme…) yer verilmektedir. Gürcistan kanunlarına bu maddenin ilave edilmesiyle "Aile içi şiddet kurbanların korunması ve onlara yapılacak yardım" kanuni bir hal almış oldu. Aile içi şiddetin kriminal boyutuna

açıklık getiren ceza yasasının 126. Maddesi, işlenilen suç karşılığında kişinin ne kadar ceza alacağını belirtmektedir (sakartvelos sisklis samartlis kodeksi).

Söz konusu kanunlar dışında sosyal hizmetlerin sivil toplum kuruluşu Toplumsal Sağlık ve Gelişim Vakfı (PHMDF) ile yapmış olduğu işbirliği sözleşmesi kapsamında şiddet mağduru çocuklara psikolojik destek verilmesi öngörülmektedir.

Gürcistan kanunları, aile içi şiddet olaylarına hemen müdahele edebilmek, kurbanları korumak ve şiddet uygulayanlara belli başlı ceza-i müeddebeler getirebilmek amacıyla geçici tedbir amaçlı mağduru koruyan, şiddet yanlısının özgürlüğünü alıkoyan hükümleri uygulamaktadır.

- Koruyucu kanun çerçevesinde, idari işlem olarak ilk derece mahkemesine sunulan aile içi şiddet hadisesi ile ilgili mağdurun geçici korumasın kararı verilir.
- Şiddet uygulayan kişinin gözaltına alınması ile ilgili emir, emniyet müdürlüğünde bu kararı almaya yetkili kişi tarafından verilir. Bu emir çerçevesinde de şiddet mağduru kişi ya da kişilerin geçici korunması ile ilgili tedbirler göz önünde bulundurulmaktadır (sakartvelos kanonı ocakşi dzaladobis agkvetis, ddakmarebisa datsvis şesakeb).

Şiddet mağduru kişilerin geçici olarak korunması ile ilgili kastedilen başlıca maddeler şu şekilde sıralanır: Şiddet mağduru ve ona bağlı olan kişinin şiddet uygulayan kişiden korunması ile ilgili alınacak tedbirler, şiddet mağduru ve yakınının gizlenmesi ve sığınma evine yerleştirilmesi, ortak kullanım alanlarının tek başına kullanmasının yasaklanması, şiddet yapan kişiden çocukların uzaklaştırılması ve onlarla görüşme aralığının belirlenmesi, şiddet yapan kişinin mağdura yakınlaşması vs.

İçişleri Bakanlığına bağlı devriye polis daireleri ve mahalle karakolları aile içi şiddetle mücadeleye karşı aktif rol almaktadırlar. Aile içi şiddetin yaşandığına dair ihbarın gelmesi durumunda olay yerine en yakın ekip hemen müdahale etmektedir. Devriye polislerinin devriye görevi yürütmedikleri bölgelerde ise bu tür olaylarla mahalle karakolları ilgilenmektedir. Olay yerine gönderilen ekipler, şiddet mağduru ve yakınlarının korunması amacıyla ve şiddetin tekrar etmesi ihtimaline binaen şiddet yapan kişiyi gözaltına alma ve sorgulama hakkına sahiptir (saertaşoriso standartebis asakhva ocakşi dzaladobis sakmeebşi).

Aile içi şiddete karşı verilen mücadele Gürcistan İçişleri Bakanlığına bağlı polis akademisinin eğitim programında önemli yer tutmaktadır. Akademi her yıl bu konu ile

ilgili pratik bilgi içeren kurslar düzenlemektedir. Kurslarda işlenin konular başlıca şunlardır:

- Aile fertlerinin hak ve özgürlüklerini koruma, fiziksel ve psikolojik dokunulmazlık, aile içinde değerlerin korunmasına dair kanuni garantiler, koruma ve gözaltına alma ile ilgili hususlar;
- Aile içi şiddetin türleri;
- Aile içi şiddetin tahmini sonuçları;
- Aile içi şiddetin ortaya çıkarılması, durdurulması ve ortadan kaldırılması;
- Aile içi şiddet mağdurlarının korunması, yardım ve rehabilitasyonları.

Gürcistan vatandaşlık kodeksinde şiddet ve aile içi şiddet konularına detaylıca yer verilmiştir. Vatandaşlık kodeksi 413. maddesi şiddet mağdurunun vücuduna ya da sağlığına verilecek zarar durumunda şiddet mağdurunun manevi dava açmasını, 922. madde ise bilinçli olarak, uyarmadan, kanunlara karşı gelerek başka bir kişiye zarar veren kişinin zararını karşılamasını öngörmektedir (samokalako kodeksı).

Vatandaşlık kodeksinin 1198. maddesinde ebeveynlerin çocuklara karşı yerine getirmeleri gereken hükümler yer almaktadır: "*Çocuklarını yetiştirmekle mesul ve sorumlu olan ebeveynler, onların fiziki, zihni, manevi ve sosyal gelişimlerni sağlayarak, onların ihtiyaçlarını da gözeterek topluma faydalı bireyler olarak yetiştirmek zorundadırlar."*(samokalako kodeksı)

Henüz ergenlik yaşına girmemiş çocukların eğitim ve öğretimi esnasında, ebeveynin yetiştirme metotlara arasında yer almayan, fiziki ve psikolojik baskıyı/şiddeti öngören metotlara başvurmasına müsaade edilmemektedir.

Gürcistan kanunları arasında aile içi şiddetin engellenmesi ve ortadan kaldırılması için caydırıcı kanun maddesi bulunmakta ve buradan yola çıkarak söz konu hadiselerin oranının az olacağı düşünülmektedir ama gerçekler hiç de düşünüldüğü gibi değildir. Aile içi şiddetle ilgili birçok kanunun bulunmasına rağmen Gürcü toplumu, aile içi yaşanan sıkıntıların aile içinde çözülmesi ve olayların aile içinde kalması düşüncesinden vazgeçmemektedir. Toplum aile içi şiddetin insan haklarını ihlal olduğunu iyi bilmeli. Bu ve benzeri suçlar cezai müeddide gerektirir ve suç işleyen herkes cezasını da çekmelidir (kanonmdeblobıs analızı, 2018).

Ceza mahkemeleri kodeksinde yeni değişimlerin gerçekleşmesi planlanmaktadır. 20 kadar maddede değişikliği içeren bu paket, kadına karşı uygulanan şiddetin engellenmesi ve ortadan kaldırmasını öngörmektedir. Söz konusu değişim paketi adalet sarayında hükümet ve sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerinin bir araya gelmesi ile ele anıldı. Ele alının değişim paketini çok önemli bir gelişme olarak değerlendiren sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri, söz konusun değişimin önemli olduğunu ama uygulama ve gerçekleştirecek mekanizmalar konusunda endişelerinin olduğunun altını çizdiler (dzaladobis preventsiis erovmuli strategia, 2014).

Değişim paketinde suçlunun cezalandırılmasını ve mağdurunun uygun şartlar altında korunmasını ön plana çıkmaktadır. Bu paket doğrultusunda yapılacak değişimle ayrıca ceza mahkemeleri kodeksine "Takip" maddesi getirilmektedir. Takip maddesini önemli kılan özellik takip kararı verilecek kişiler arasında partneri, mevcut ve eski eşinin birlikte olabilmesidir. Değişiklikle ayrıca psikolojik şiddet kavramı getirilmekte, ağır suç kapsamına alınan şiddet olayları, ceza mahkemeleri tarafından karara bağlanabilecektir.

Yeni kanun paketi çerçevesinde farklı mesleklere sahip kişiler, şiddet hadisesinin okulda ya da farklı bir mekânda gerçekleştiğine bakılmadan, yakın çevrelerinde ilişki içerisinde bulundukları ailelerde şiddet hadisesine şahit olmaları durumunda, özellikle çocukların şiddet mağduru olmaları durumunda, bunu gerekli mercilere bildirmekle yükümlü olacaklardır. Biz polisin daha güçlü konuma getirilmesi ve şiddet hadiselerinde mahkeme kararı olmaksızın polis tarafından gözaltına alma işleminin gerçekleşmesini istiyoruz. Mahkeme ne kadar öz verili ve istekli olursa olsun ağır işleyen süreçten dolayı mahkeme kararını beklemek ister istemez zamanın kaybolmasına neden olmaktadır. Bundan dolayı kolluk güçlerinin eli güçlendirilmeli ve kadın olsun, çocuk olsun, erkek olsun, mağduriyet yaşayan herkesin bir an önce güvenliği sağlanabilmelidir.

2016 tarihinde çocuğa yönelik şiddet hadiseleri ile ilgili kanunların gözden geçirilerek daha uyumlu hale getirilmesi ve sosyal hizmetler alanında çalışanların ellerini güçlendirilmek için mevcut kanunda değişikliğe gidildi. Söz konusu çalışmada aile içi şiddetin önlenmesi, şiddete uğrayan mağdurların korunması ve onlara yardım edilmesi konuları da öngörüldü. Gürcistan kanunlarında yapılan değişiklikle çocuklara yönelik yapılan şiddet sonucunda onların şiddet yapan aileden alınmasıyla devreye

girecek sosyal hizmetler çalışanlarının ellerinin güçlendirilmesi ve daha aktif rol almaları sağlanmış oldu (sakartvelos akhalgazrda iuristta asotsıatsıa, 2018).

Bana göre çocuğa yönelik şiddetin son bulması devletin sorumluluğundadır ve sorumlulukları gerçekleştirmek çocuk haklarını korumak amacıyla bulunan mevcut mekanizmaların etkili bir şekilde kullanılması, özellikle şiddet hadiselerinin kangren olmadan ortaya çıkarılması ve zamanında müdahale etmeye bağlıdır. Gerçi yukarıda sayılan yapılması gereken eylemler dışında şiddet hadiselerine hoşgörü ile yaklaşan tutumlara farklı açıdan bakmak için kültürel ve sosyal normlarda değişiklikler de bir o kadar önemlidir. Çocuklara yönelik yapılan şiddet eylemlerinin son bulması herkesin elini taşın altına sokması ile çözüme kavuşturulacak bir iştir.

Gürcistan, varoluşunun son on yılında içte ve dışta ciddi sorunlarla mücadele vermeye mecbur bırakılmıştır. İç çatışmalar ve sosyal çöküntü, kriminal ve şiddet olaylarının artmasında neden olmuştur.

Bilim adamları tarafından yapılan araştırmalar, çocuğa yönelik yapılan şiddet eylemlerinin çocuk üzerinde düzeltilmesi zor derin izler bıraktığı ve sonraki gelişimi etkilediğini ortaya çıkarmıştır. Çocuğa yönelik yapılan şiddet eylemlerinin derin izler bıraktığını belirten psikologlar, pediatrist ve sosyologlar, söz konusu belirtilerin karşımıza ölüm, gelecek korkusu, çatışma, agresiflik, kendine güvenmeme, zekâ geriliği ve intihar girişimi olarak çıkmaktadır. Bu tür çocukların okul eğitiminde gerileme (Hafıza ve dikkat) yaşanır. Adapte olmakta zorlanan şiddet kurbanı çocuklarda fiziksel ve psikolojik sorunlarda baş gösterir.

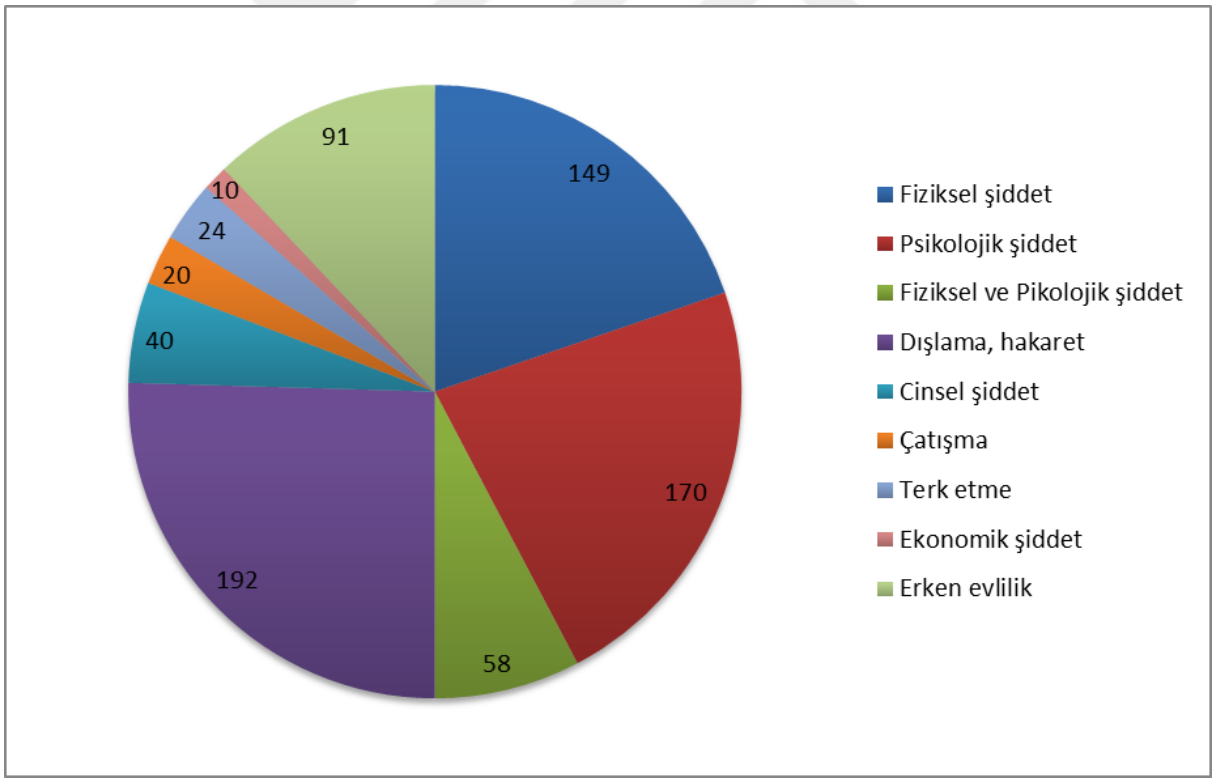
Ebeveynlerin zamanında yapmış oldukları yanlışların sonuçları çocuğun ergenlik dönemine girmesiyle kendini daha belirgin halde hissettirmeye başlar. Bu dönemde çocuklar alkollü içecek kullanmaya, uyuşturucu bağımlısı fertler olmaya ve iç dünyalarında esen buhranlar sonucunda kendilerini ispat etmek için yanlış yol seçerek kriminal olaylara karışmaya başlarlar. Çoğu zaman söz konusu tepki önü alınamayacak sıkıntılarla sonuçlanır. Çocuklara ola şiddeti önleme konusunda çalışmalar yapan merkezler, çocukların kendilerine yönelik yapılan şiddeti kimsenin inanmayacağı kanısından ve şiddeti yapan kişiden korkularından dolayı söylemediklerini ifade etmektedir. Utanma ve mahcubiyet durumu da buna etki eden başka faktörlerdendir.

Her yıl, evde annelerinin dayak ve hakaretlerine şahit milyonlarca çocuğun yaşadığı şiddet sonraki dönemlerde onun gelişimin etkileyici konumdadır. Bu çocuklar

sadece ebeveynlerinin uyguladığı şiddetin şahidi olmakla kalmaz, aynı zamanda şiddetin kurbanları da olurlar. Dünyanın birçok ülkesinde karşılaştığımız ve arka planda kültürel, ekonomik ve sosyal sorunları olduğu çocuklara yönelik uygulana şiddetin türlerinden bazıları acımasız ve küçük düşürücü hakaretler, sahiplenmeme, cinsellik içeren hakaretlerdir. Şiddetin en büyük payı aileye düşmektedir. Çocukların fiziksel cezalandırılmasının yasaklandığı birkaç ülkenin olduğu, ülkelerin çoğunda ise çocukların dayaktan korunmasına dair bir kanunun olmadığı açıktır. Bunun dışında çocuklar kendilerine önem verilmesi gereken okul vb. müesseselerde şiddet kurbanı olmaktadır. Birçok ülkede okullarda çocukların fiziksel olarak cezalandırılmasına müsaade edilmektedir (uça nanuaşvili, 2015).

Kamu Hukuku Tüzel Kişiliği Sosyal Hizmetler Acentesi tarafından açıklanan 2016 yılı verilerine göre çocuklara yönelik farklı türlerde yapılan şiddetin sayısal değeri 755'dir. Gürcistan İçişleri Bakanlığının kabul ettiği sayı ise 426 civarındadır.

Grafik 3. 2016 Yılı İstatistiklerine Göre Çocuklara Yapılan Şiddet Olayları

Birçok kurbanın şiddet uygulayanın intikam alacağından korkmasından dolayı çocuklara yönelik şiddet eylemlerinin çoğu kayıt altına alınamıyor ve bu durum olayların ne kadar kötü boyutta olduğunu gösteriyor. Çocuğa cinsel istismarda bulunan kişinin aile fertlerinden birisi olması durumunda kurbanlar en çok yafta vurulmasından korkuyorlar. Bu durumdaki çocukların korkup sessiz kalmalarının arkasında ayrıca

cinsel istismarda bulunun kişinin önemli bir mevkide olması, polis ya da yönetici konumunda olması da yatmaktadır. Patriyarkal toplumlarda ailenin adına halel gelmemesi ve kızın adının kötüye çıkmaması, onun geleceğinden ve haklarından daha önemli görülmektedir (statistika, 2016).

Şiddet hadiseleri sonucunda her ailenin en büyük sıkıntısı başarılı, gayretli, sağlıklı çocukların yerini içine kapanmış, kızgın ve sağlık sorunu çeken çocuklara bırakmasıdır. Bu çocukların hayatın basamaklarına tutunmaları ve başarılı olmaları oldukça zordur.

Ergen olmayan çocuklara yönelik aile içi gerçekleştirilen şiddet eylemi, zamanla o çocuğun fiziksel ve psikolojik dünyasının yerle bir olmasına, aile üyelerinin saflığına olan inancının kaybolmasına ve toplumun diğer fertlerine karşı soğumasına neden olmaktadır. Bizim de geleceğimiz olarak gördüğümüz bu psikolojiye sahip, onuruyla oynanmış bir nesil kendini sosyal açıdan istikrarsızlığın ve kriminal olayların içinde bulmaktadır.

Yüksek lisans tezimim amacı aile içi şiddetin sebeplerini ortaya koymak, ebeveynin şiddet taraftarı olmasının arkasında yatan nedenin tespit edilmesi ve bu kötü yaklaşımın sonucunda bizi gelecekte ne tür sonuçların beklediğinin belirlenmesidir.

Çocukluk döneminde fiziksel ve psikolojik şiddet hadiseleriyle baş başa kalan bir çocuğun kısa bir zamanda sosyal döngü içerisine kendisini kabul ettirmesi ve ileştirmere sürecinden geçmesi, kendine olan güveninin kaybolması, korkuları, "Ben" kimliğini kaybetmesi vb. diğer bütün olumsuz etkenlerden dolayı toplum içerisinde yer alması ve verimli bir birey haline gelmeleri oldukça zordur. Tamamen ilgisiz bırakılmaları durumunda ise bu tür çocukların "Şiddet şiddeti doğurur" tezinden de yola çıkarak potansiyel suçlu olmaları, kendi eksik yanlarını gizlemek için etraflarında bulunan insanlara, özellikle aile fertlerine şiddet uygulamaları kaçınılmazdır. Tez çalışmamda çocuklar üzerine uygulanan şiddet eylemlerinin onlarda direkt ve dolaylı olarak ne tesir bıraktığının tespit edilmesi üzerine çalışmaya gayret edeceğim.

Gürcistan, varoluşunun son on yılında içte ve dışta ciddi sorunlarla mücadele vermeye mecbur bırakılmıştır. İç çatışmalar ve sosyal çöküntü, kriminal ve şiddet olaylarının artmasında neden olmuştur. Aile içi şiddete karşı mücadeleye verilen önem Gürcistan'da 2006 yılından itibaren ön plana çıkmaktadır. 2006 yılında Gürcistan Parlamentosunun şiddete karşı mücadeleyle ilgili aldığı kararı, öngörülen çalışmaların

planlaması ve ceza mahkemeleri kanununda yapılan değişiklikler takip etti. Aile içi şiddetin toplumumuzda tam manasıyla kabul görmemesinden dolayı bu konuda polise başvuranların sayısı gerçek orana göre oldukça farklıdır. 2014 yılından itibaren kadın cinayetlerinin gözle görülür oranda artması üzerine emniyet güçlerinin aile içi şiddete yönelik yaptıkları soruşturmaların kalitesi daha da arttı. Günden güne aile içi şiddetin artmasından dolayı bu konuda toplumun bilinçlendirilmesine olan ihtiyaç eski dönemlere göre daha da artmıştır (dzaladobis preventsiis erovnulı strategıa, 2014).

Pasif durarak aile içi şiddete çok fazla katkı sağlamayan Gürcistan Çalışma, Sağlık ve Sosyal Bakanlığının bu yaklaşımı, söz konusu alanda yapılan çalışmaları belli ölçüde sekteye uğratmaktadır. Aile içi şiddet Gürcistan'ın önemli sorunlarındandır. Resmi verilere göre son yıllarda kriminal olaylarda artış yaşanmazken aile içi şiddet oranlarında gözle görülür bir artışın olduğu belirtilmektedir. Hükümet tarafı olsun, sivil toplum temsilcileri olsun, her iki taraf da son zamanlarda artan şiddet hadiselerinde kolluk güçlerinin olaylara hemen ve sağlıklı müdahale etmemesi ile ortaya çıkardığı görüşündedir.

Gürcistan'da şiddet mağdurlarının rehabilite sürecinden geçebilecekleri bir merkezin olmaması altı çizilmesi gereken bir husustur. Bunun dışında aile içi şiddete maruz kalma ihtimali olan risk grupları için de önlem alınabilecek bir mekanizma yoktur.

Toplumun neredeyse yarısının yetişme döneminde çocuklara yönelik sert metotların uygulanması taraftarı olduğunu belirttiği Gürcistan'da, çocuklara yönelik yapılan şiddetin oranları içler acısı durumdadır. Ayrıca toplumun %60'nın ise çocukların yetişme dönemlerinde sert metotların, yumuşak metotlara göre daha etkili olduğunu ve bu durumun sadece aileyi ilgilendirdiğini ve dışarıdan müdahalenin doğru olmadığını düşündüğü tespit edilmiştir. Şiddet hadisesine müdahale etmek isteyen kişilerin çoğu kime ve nasıl başvuracağını bilmemektedir. Birebir çocuklarla muhatap olan şiddet hadiselerinin ortaya çıkarılması ve buna müdahale etmekle görevli kişilerin çoğu (%60'ı) kendi sorumluklarının farkında olmadıkları gibi aynı zamanda çok hassas konu olmasından dolayı aile içi konulara müdahalenin doğru olmadığı kanısına sahiptirler. Her iki Gürcü'den biri fiziksel müdahaleyi içeren cezalandırma metodunun daha etkili bir yöntem olduğunu düşünmektedir. Erkeklere nazaran kadınların büyük bir kısmı çocuklara disiplin alışkanlığının kazandırılmasında dayağın önemli faktör olduğu fikrine sahiptir. Yakın Gürcü tarihi mevcut duruma ışık tutması açısından büyük önem

arz etmektedir. Kadife Rejim sırasında, zirvelere çıkmış yolsuzlukların ve suç oranlarının önünü alabilmek için kontrol mekanizması oluşturan Gürcistan hükümeti, önemli çalışmalara imza attı ve kısa bir zaman sonra meyvesini verdi ama 2008 yılında Gürcistan'ın Rusya ile olan anlaşmazlığının askeri çatışmaya dönüşmesi ve o döneme rastlayan küresel ekonomik kriz sonucunda patlak veren sosyal ve ekonomik kriz tekrardan suç ve aile içi şiddet oranlarının artmasına neden oldu(statıstıkurı monatsemebı, 2016).

4.1.Gürcistan Genç Hukukçular Derneği

Aile İçi Şiddetin, Aile İçi İşlenen Suç Dosyalarının İncelenmesi Sonucunda Ortaya Çıkan Eğilimler

Gürcistan Genç Hukukçular Derneği, ceza mahkemelerinde görülmüş olan mahkeme sürecini anlatan izlenimleri bizimle paylaştı. Aile içi şiddete karşı mahkemenin ne tutumda olduğu ve nasıl kararlar aldığını anlama hususunda bu belge bizim için büyük önem taşımaktadır. Mahkemelerin denetlendiği bu süreçte (2016 yılı Şubat-Temmuz ayları) farklı alanlardaki olaylara bakış açısının iyileştirilmesine yönelik belli başlı çalışmalar yürütülmekteydi ama bu girişimin sistemsel ve şahsi hatalardan dolayı istenilen sonuca ulaştığı söylenemez.

Mahkemeler bazen tehlike arz eden ve risk oluşturan bazı durumları olması gerektiği gibi değerlendirmemekte ve şüpheli şahıslara hak ettikleri cezayı vermemektedirler. Bu söyleme örnek olarak aile içi şiddet ve suç davalarında karar verdiği 10 nafaka kararının 2'sinde herhangi bir temel dayanak olmadan hafifletmeye gitmesi gösterilebilir. Aile içi şiddeti ve suçu içeren birçok davada mahkemenin davalıyı suçu statüsünde görüp karar aldığı olmuştur ama verilen ceza kesinlikle işlenilen suça uygun düşmemektedir. Davalıların suçlu görüldüğü 22 davadan 8'ine (%36) kamu hizmeti cezası, şartlı serbestlik dâhil, 8'ine (%36) hapis cezası, geri kalan 6'sına (%27) ise gerçek hapis cezası verilmiş (sakartvelos akhalgazda iuristta asociacia2017).

Yapılan denetimler bazı davalarda mahkemenin işlenen suçun hassasiyetini, toplumda oluşabilecek tepkileri göz önünde bulundurmayarak şüphelilere hak ettiklerinden az cezalarla cezalandırıldıklarını ortaya çıkarmıştır. Söz konusu suçluların aldıkları bu cezaların caydırıcı bir yönünün olmaması, şiddet mağduru aile fertlerinin

içinde bulunduğu zor durumu çıkılmaz bir hale sürüklenmesine, onların yaşamlarının ve sağlıklarının tehlikeye düşmesine neden olmaktadır.

Aile içi şiddettin olması ya da bu içerikte bir suçun işlenmesi, suçu işlediği düşünülen kişinin en ağır cezalarla cezalandırılması en ağır tedbirlerin alınması anlamına gelmemektedir. Bununla beraber bu tür durumlarda dikkat edilmesi gereken en önemli husus işlenen suçun hassasiyeti ve mağdur duruma düşmüş kişilerin güvenliği konularıdır. Olaya bu açıdan bakmak verilecek kararın sağlıklı olmasına fayda sağlayacaktır.

Verilen cezalar ve alınan kararların içeriğinin tartışılması bir yana, hâkimlerin şiddet mağduru çocuk ya da ailelerle ilgili davalarda, suçlulara hak ettiklerinden az cezalar vermesi, insanların vicdanlarında yer bulmamakta, çekmiş oldukları işkence ve eziyetlerin sıradan hadiseler olarak görüldüğünü düşünerek düş kırıklıları yaşanmasına neden olunmaktadır (sakartvelos akhalgazda iuristta asociacia 2016-2017).

Suçlulara tazminat ya da hafif cezaların verilmesi, etkili bir yöntem olmadığı gibi aynı zamanda caydırıcı bir içeriğe de sahip değildir. Bundan dolayı suçlu tarafından işlenme ihtimali olan suçların ve risklerin neler olabileceği ve buna karşılık ne tür tedbirler alınacağı iyi hesaplanmalı, atılacak adımlar bu ölçüde atılmalıdır (sakartvelos akhalgazda iuristta asociacia2017).

4.2. Gürcistan'da Çocuk Bakım Hizmetleri Sistemi

Ülkemizde 2005 yılından itibaren devreye giren çocuk bakım hizmetleri reformunun tam anlamıyla nihayete erdiğinin söylenemeyeceği gibi birçok eksiğinin de olduğu gözlerden kaçmamaktadır. Temelinde kurumsallaşma ve bakım hizmetlerinin alternatifinin oluşturulması yatan bu reform, ilk başta kısmen büyük yaştaki gençler için ele alınmış, zamanla aile bireylerinin ayrılmalarının engellenmesi, çocuklara yönelik şiddet eylemlerine müdahale edilebilmesi, sokakta yaşayan ve çalışan çocukların ihtiyaçlarının karşılanması ve devlet bakım sisteminden çıkan gençlerin iyi bir geleceğe sahip olmaları için yapılacak çalışmalar şeklinde geniş bir kapsamda değerlendirilmeye başlanmıştır.

Şiddet ve hor görme/dışlama kurbanı çocukların korunma mekanizmasının çalıştırılması amacıyla üç bakanlık 2010 yılın mayıs ayında ortaklaşa bir kararname yayınladılar. Kararname ile çocuğa yapılan şiddetin belirlenmesi, şiddet kurbanlarının

değerlendirilmesi ve onların ihtiyaçlarının karşılanması için yapılan çalışmalarda devlet sisteminin geliştirilmesi amaçlanıyordu. Ortak kararnamenin yayınlanmasındaki amaç, her bir bakanlığın bu alanda hizmet veren uzmanlar ve sağlık personeli için detaylı prosedür çalışması yapmasıydı ama maalesef bu plan günümüze kadar hayata geçirilememiştir (Gürcistan Çalışma, Sağlık ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Gürcistan Eğitim ve Bilim Bakanlığı, Gürcistan İçişleri Bakanlığı 2010).

Yukarıda bahsi geçen kararnamenin kabul edilmesinden birkaç yıl sonra şiddet mağdurlarının başvuru oranlarında gözle görülür bir artış yaşanmasına rağmen bu konuyla yakından ilgilenen taraflar sistemin çalışmasında yaşanan aksaklıklarla ilgili yaşadıkları sıkıntıları ifade etmişlerdir. Çocuklara uygulanan şiddetin tespit edilmesinde yaşanan sıkıntıların temelinde tarafların konu ile ilgili eksik bilgiye sahip olmaları, taraflar arasında yaşanan koordinasyon sorunları, şiddet kurbanının tam olarak tespit edilmesi ilgili sorunlar ve şiddet kurbanı çocukların biyopsikolojik ve sosyal iyileştirme tedavilerinin gerçekleştirileceği merkezlerinin azlığı yatmaktadır. Başvuru sisteminin geliştirilmesi ve iyileştirilmesi adına çalışmaların devam etmesi gerekmektedir.

Bu araştırmanın en çok göze batan eksik yönü, şiddet mağdurlarının başvuruları ile ilgili sonraki dönemlerde yapılan çalışmalara yeterince yer vermemesidir. Daha da açmak gerekirse, başvuruların artması ile ilgili yapılan çalışmaların sonuçlarının ve çocuklara verilen hizmetler hakkında bilginin çalışmada yer almamasıdır. Bundan dolayı başvuruların artması ile ilgili yapılan çalışmaların sonuçlarını içeren bir çalışmanın da ele alınması bu konuda sağlıklı bilgiye ulaşma adına büyük önem arz etmektedir.

"Çocuk Koruma Prosedürlerinin Onaylanması" belgesi doğrultusunda şiddet olaylarının tespit edilmesi yükümlülüğü çocukla ilgili hizmet veren bütün kuruluşları yakından ilgilendirmektedir. Burada kastedilen kuruluşlar: okul, tıp kuruluşları, köy doktorları, çocuk alanında ihtisaslaşan kuruluşlar (Yetimhaneler, bakım evleri, kreşler…), acenteler, karakollar (referirebis kanonı 4,4).

"Çocuk Koruma Prosedürlerinin Onaylanması" belgesi doğrultusunda okul ve çocuk konusunda ihtisaslaşan kuruluşlar, şiddet olayları ile ilgili analiz yapma ve çocuğa yönelik şiddet hadisesine dair ufak bir şüphe dahi duysalar durumu polise ya da sosyal hizmetler acentesine haber vermekle sorumludurlar (Madde 44).

Okul eğitim sistemi içerisinde şiddet olayının ortaya çıkarılması ve sonrasında gerekli mercilere haber verilmesi okul idaresinin sorumluluğundadır. Çocuk Koruma Prosedürlerinin yürürlüğü girdiği sırada okullarda mandater sistemi henüz uygulanmaya başlamamıştı. Bundan dolayı bu memurların görev ve sorumlulukları yönelik bir bilgiye sahip olunmayabilir. Her okulda üçer tane olan mandaterlerin görevi çocukların okul içerisindeki hareketlerinin kontrol altına alınması, çocuklar arası şiddetin önlenmesi ve okulda güvenliğin sağlanmasıdır. Bunların yükümlükleri arasında okul dışında çocukların sorunları ile ilgilenmek ve aileleri ile bağlantıya geçmek yoktur. Daha da fazlası, onların sorumluluk ve görevleri ile ilgili okul çalışanlarının elinde herhangi bir yönetmeliğin olmaması, "Çocuk Koruma Prosedürleri" çerçevesinde çocukların güvenliğini sağlamalarına yönelik görevlerinin net bir şekilde belirtilmemesi büyük bir engel oluşturmaktadır.

". Normal şartlarda öğrencinin şiddet görüp görmediğini ilk olarak öğretmen fark eder ama bazen onların da gözünden kaçabilir. O çocuktaki değişikliği görebilir: Hüzünlü bakışlar, heyecan, vücuttaki yaraları ebeveynlerden sonra ilk fark eden kişinin öğretmen olduğunu düşünüyorum." (Acara Bölgesinden, Öğretmen, 2005).

"Derse gelmemek, depresyon hali, çalışılmamış dersler, okul kurallarına uygun olmayan giyim, açlık, hüzünlü bakışlar, kötü hijyen, heyecan, olağan dışı hareketler, agresif tutumlar ya da abartılı itaat, morartılar ve yaralar… Ciddi sorunların göstergeleridir." (Tiflis, Öğretmen, 2005).

"… Korku, agresif tutum, olağan dışı hareketler, morartılar, yaralar, hüzünlü bakışlar, açlık, okul kurallarına uygun olmayan giyim, derslere gelmemek…" (Mandater, Tiflis, 2005).

Madaterlerin okuldaki güvenliği olumlu manada değiştirdikleri, çevrenin daha düzenli ve kontrol edilebilir seviyeye geldiği ve çocukların eskiye nazaran kendilerini okulda daha güvenilir hissettikleri rahatlıkla söylenebilir. Çocukların görmüş olduğu şiddetin ortaya çıkarılmasında öğretmenlere nazaran mandaterler daha büyük ilerleme kaydettiler. "Çocuk Koruma Prosedürleri" okul yönetimi ve çalışanları tarafından çok iyi biliniyor olmasına rağmen çoğu zaman ya olaya karışmak istememekte ya da nasıl davranacağını kestirememektedirler. Toplumun gözünde okulun imajına zarar gelecek korkusu, okul çalışanlarının mesleki güvenlik kaygısı, okullarda bu konularda yapılan seminerlerin oranının azlığı ve "Çocuk Koruma Prosedürleri" yönetmeliğinin olmaması okulların bu süreç içerisinde pasif rol almalarına neden olmaktadır.

"Anlaşıldığı üzere okul çalışanları öğrencilerin ailede gördükleri şiddeti ortaya çıkarmaları durumunda velinin buna kızarak çocuğunu okuldan alacağını ve böylelikle okulun imajına zarar geleceğini düşünüyorlar." (Kamu Denetçiliği Ofisi, 2005).

Okul örneğinde, şiddete karşı yapılan mücadelede birçok eksik yönün olduğu söylenebilir. Konuyla alakalı herhangi bir seminere katılmamış öğretmen sayısı hiç de az değildir. Daha da kötü olan şey, öğretmenlerin sorumluluklarını içeren yönetmelikte çocuğa karşı yapılan şiddete müdahale etmesine yönelik hiçbir şeyin yazmamasıdır. Buradan yola çıkarak öğretmenlerin ve çalışanların şiddete yönelik gösterecekleri müdahale sadece şahsi algı ve yaklaşımları ile sınırlı kalabilmektedir.

Bu halka içerisinde büyük eksiklikleri olan diğer bir kör nokta da sağlık kuruluşlarıdır. Sağlık kuruluşları ve köy hekimleri de diğer kuruluşlar ve şahıslar gibi şiddet hadiselerini gün yüzüne çıkarmakla ve mücadele vermekle sorumludurlar. Buna rağmen şimdiye kadar onların sosyal hizmetler kurumuna başvurdukları görülmüş değildir. Sağlık çalışanları sadece ceza mahkemeleri tarafından suç teşkil eden şüpheli durumlarda polise başvurmaktadırlar. Sağlık sektöründe çocuklara yönelik şiddetin ortaya çıkarılması ve müdahale edilmesine dair herhangi bir yönetmelik ya da kılavuz bulunmamaktadır. Şiddet hadiselerinin ortaya çıkarılması sorumluluğu, sosyal hizmet kurumuna ait iç tüzükte de yer alamamaktadır. Gürcistan Çalışma, Sağlık ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın henüz sağlık çalışanları için detaylı bir "Çocuk Koruma Prosedürleri" yönetmeliği bulunmamakta ve ayrıca bilgilendirmeye yönelik herhangi bir seminer çalışması da gerçekleştirilmemiştir. Çocuklara yönelik şiddetin önlenmesi ve müdahale edilmesine yönelik verilen mücadelede söz konusu detayların sağlık ve sosyal hizmet çalışanlarının iç tüzüğünde yer alması bu alanda yapılan çalışmalar bağlamında büyük önem arz etmektedir. İç tüzükte ayrıca, ortaya çıkan ya da tespit edilen şiddet hadiselerinin gerekli mercilere haber vermemeleri durumunda onlara yapılacak yaptırımlarında ayrıntılarıyla yer bulması gerekmektedir.(Gürcistan Çalışma, Sağlık ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Gürcistan Eğitim ve Bilim Bakanlığı, Gürcistan İçişleri Bakanlığı, 2010)

Şiddete karşı verilen mücadelede sıradan vatandaşların tutumunun ne kadar önemli olduğunun altını çizmek isterim. Herkesin çevresinde, akrabaları arasında ve herhangi bir mekânda karşılaştığı ya da kulağına gelen şiddet olayına sırt çevirmeyerek, şiddet kurbanı çocuklara sahip çıkmaları gerektiğini çok iyi anlaması lazım. Kendi haklarını korumakta zorluk çeken çocukların, onların haklarına sahip çıkacak, onları korumayı

borç bilecek sorumluluk sahibi insanlara ne kadar çok ihtiyaçlarının olduğu unutulmamalıdır!

5. BULGULAR

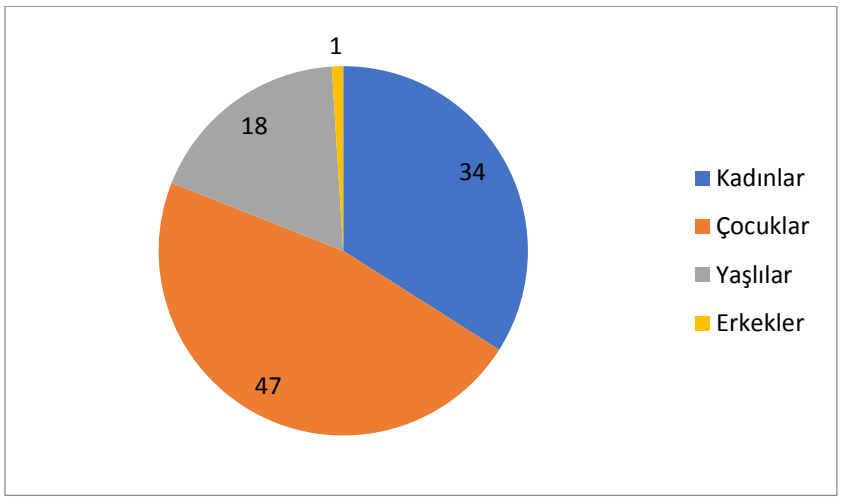
5.1. Çocuklara Karşı Uygulanan Şiddet Konusunda 14-18 Yaşındaki Ergenlerin Düşünceleri

Yapmış Olduğum Çalışmada Katılımcılar: Değişik cinsiyet, sosyal ve etnik kökene sahip ve özürlü 14-18 yaş aralığındaki gençler.

Amaç: Çocuğa yönelik şiddet konusunda gençlerin yaklaşımlarının tespit edilmesi.

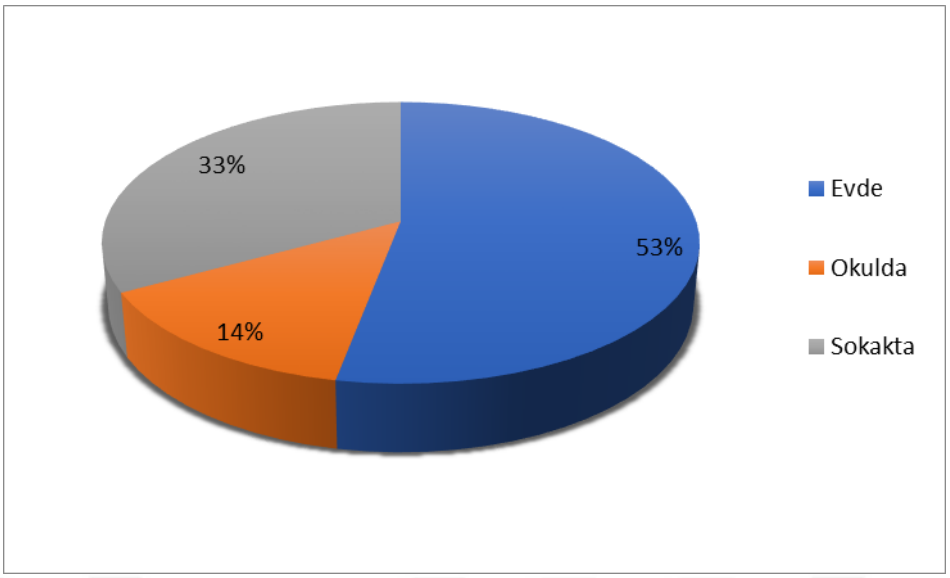
Gürcistan'da son yıllarda çocuklara yapılan şiddetin türleri ve istatistikleri hakkında küresel bir çalışma gerçekleştirilmemiştir. "Aile İçi Şiddetin Çocuk Üzerindeki Etkileri" hakkında ilk çalışma yapan kişi benim diyebilirim. Bu bağlamda en son yapılan araştırma 2013 yılında UNICEF'in katkıları ile yapılmıştır.

Grafik 4: En çok şiddete kimler maruz kalıyorlar?

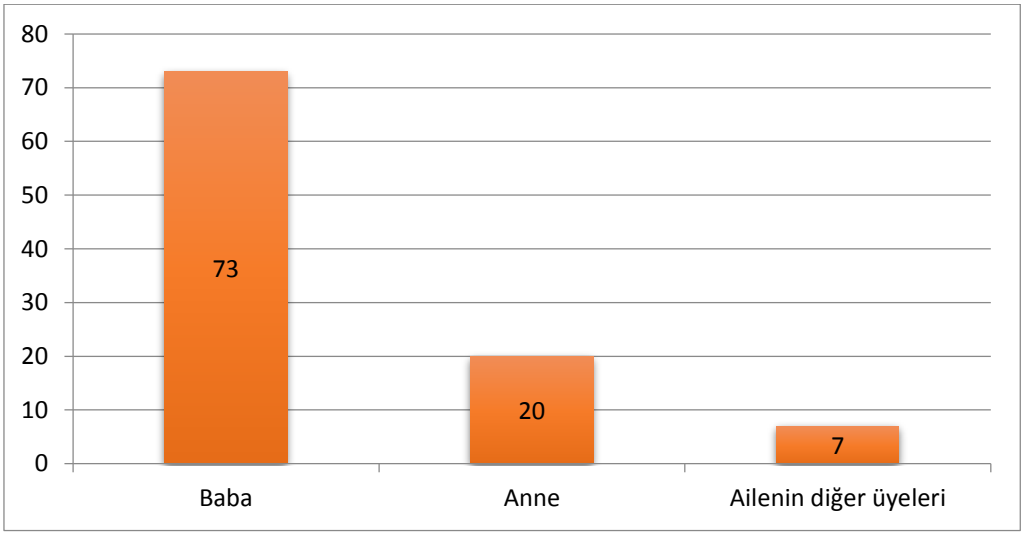
Yapmış olduğumuz çalışma sonucunda aile içi şiddete en çok kadınlar %34 gibi bir oranla maruz kalmakta, çocuklar ise durumun en zayıf halkalarıdır. Anket çalışmasına katılan çocuklara göre ailelerde şiddete maruz kalan çocukların oranı oldukça fazladır % 47. Yaşlılar % 18, erkekler ise %1 maruz kalmaktadır.

Grafik 5: Çocuğa yönelik şiddet en çok nerede gerçekleşiyor?

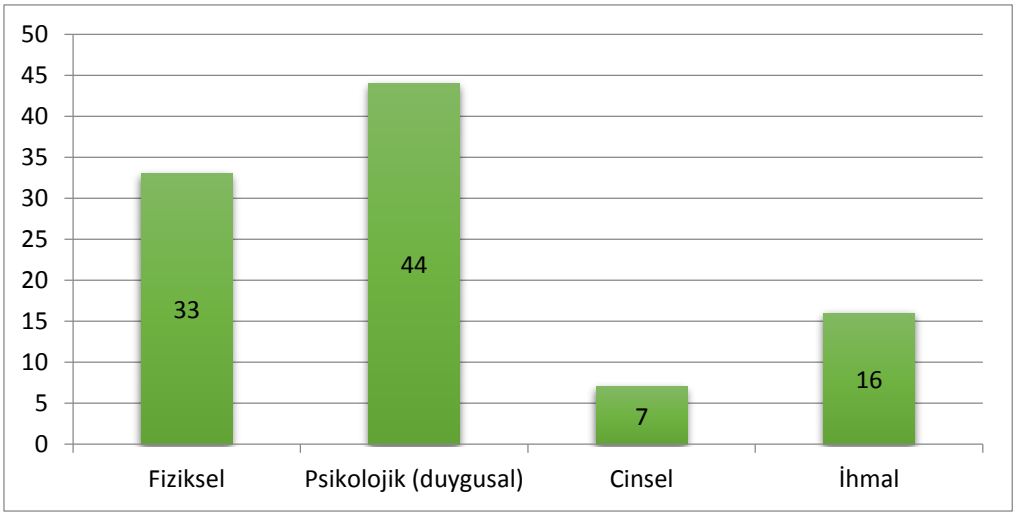
Çocuğa yönelik şiddet en çok nerede gerçekleştiği sorusuna ankete katılan çocukların % 53'ü şiddetin uygulanması için en uygun ortam olarak evi işaret etmiştir. Bu ankette ikinci sırayı sokak/mahalle almıştır. Özellikle erkek çocuklara şiddetin uygulandığı yer olan mahallede, çocukların şiddete karşı gelmeleri mümkün olabilirken, aynı şeyi çocukların ebeveynlerine karşılık veremedikleri ev için söylemek zordur. Bu ankette üçüncü sırayı okul almıştır.

Grafik 6: Ailede en çok şiddet uygulanan kişi kimdir?

Anket çalışmamız sonucunda aile bireyleri arasında en çok şiddete başvuran kişi %73 ile ailenin reisi ve en güçlüsü olarak algılanan erkektir (baba). Şiddet uygulama hususunda %20 ile annenin çocukları üzerinde daha çok psikolojik baskı eğilimli olduğu tespit edilmiştir. Ailenin diğer üyeleri ise %7 gibi bir orana sahiptir.

Grafik 7: En çok duyduğunuz ya da karşılaştığınız şiddet türleri hangisi?

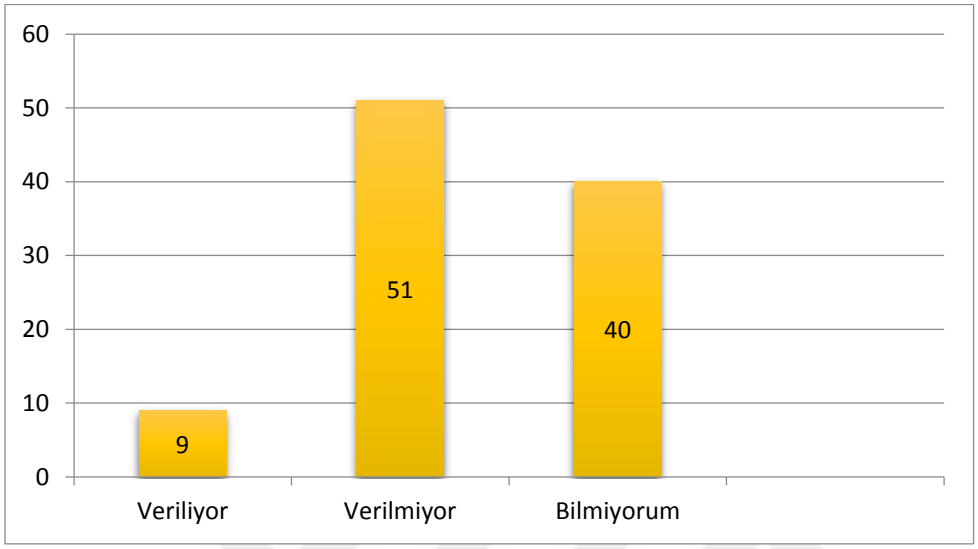
Anket çalışmasına katılan çocukların %44'ü aile içi psikolojik şiddet hadiselerinin ülkemizde oldukça yaygın olduğundan bahsettiler. Sorularımızı cevaplandıran çocukların büyük bir kısmı %33 fiziksel cezalandırmayı fiziksel şiddet olarak algılamakta ve bu durumun kabul edilemez olduğunu dikkat çekmekte ve hemen hemen her gün bu tür hadiseleri yaşamak zorunda kaldıklarına değinmektedirler.

Çocuklara yönelik aile içi şiddet hadisleri arasında en yaygın ve göze batanı çocukları dışlamak ve hor görmektir. Anket çalışmasına katılan çocukların %16 ihmal, %7 ise cinsel şiddet hakkında bilgi sahibi olduğunu ifade etmektedir.

Ben bu araştırmanın en ilginç yanının 14 ila 18 yaş arası çocukların şiddet denilince aklınıza ne gelir sorusu karşısındaki tereddüt etmeden çoğunun fiziksel ve psikolojik şiddet şeklinde verdikleri cevap olduğu kanısındayım. Fiziksel şiddeti ne olduğunu her bir grup ayrı şekilde cevapladı. Bazıları fiziksel şiddetin daha hafif türü olarak düşünebilecek "Güç kullanılarak yapılan dokunma" şeklinde açıklarken, bazı gruplar ise daha sert şekli olan "Acımasız dayak" olarak açıklamıştır. Üç ayrı grup da psikolojik şiddeti haklarının ellerinden alınması, bağımsızlıklarının kısıtlanması ve kendilerini ifade etmelerinin engellenmesi olarak algılamaktadır. Ergenlerin bazıları zorunlu olarak çalışmanın da şiddet türü olduğunu ifade etmektedir: Sezonluk çalışmalar, kendi çıkarları için çalıştırma ve sokaklarda zorla dilencilik ettirme bu duruma örnek olarak gösterilebilir. Bütün gruplar aile içi şiddetin, ailenin güçlü ferdinin zayıf fertleri üzerinde güç denemesi olduğunu belirtmektedir. Ailenin güçlü üyesi olarak erkek, yani baba karakteri üzerinde durulmakta, anneler ise psikolojik şiddete en çok başvurun fertler olarak görülmektedir. Anneler psikolojik, babalar ise fiziksel şiddet uygulamaktadırlar. Şiddet uygulayanlar arasında giyimleri iyi olmayan, fakir aile

çocuklarıyla, yaşıtlarıyla ile dalga geçen sınıf arkadaşların da olduğunun altı çizilmektedir.

Grafik 8: Çocuğa uygulanan şiddet konusuna Gürcistan'da yeterli önem Veriliyor / verilmiyor mu?

Çocuğa uygulanan şiddet konusuna Gürcistan'da yeterli önem veriliyor / verilmiyor mu sorusuna ankete katılan çocukların % 51 verilmiyor, % 40 veriliyor, %9 ise bilmiyorum olarak cevap vermiştir.

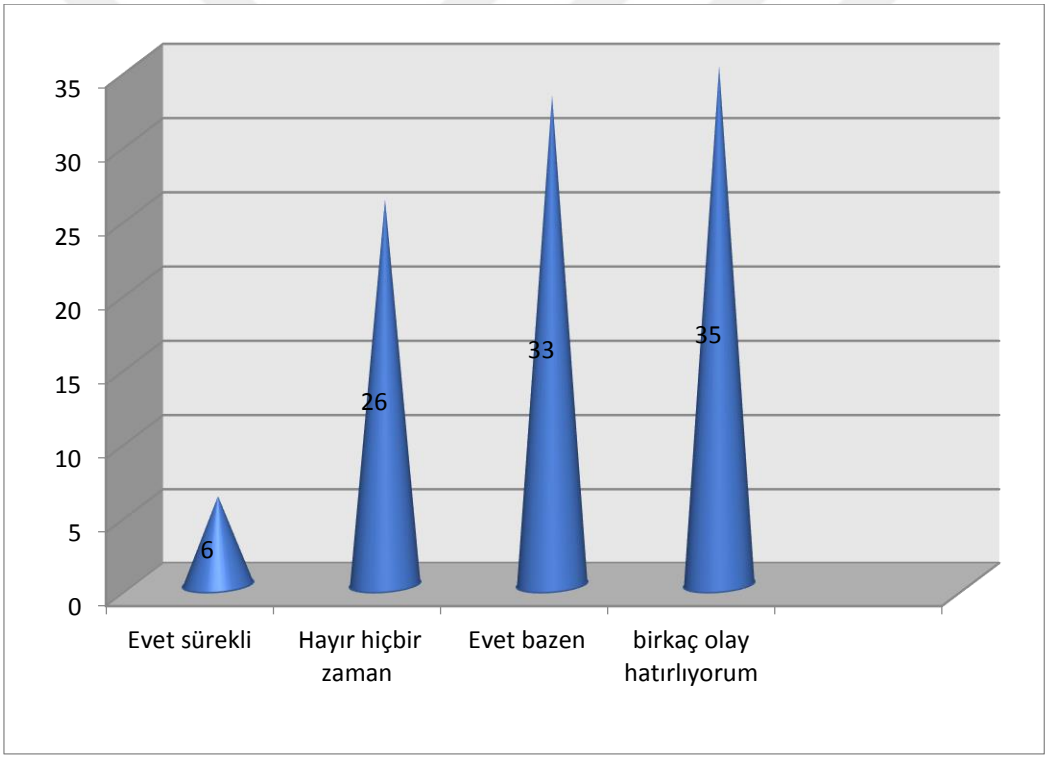
Gürcistan, varoluşunun son on yılında içte ve dışta ciddi sorunlarla mücadele vermeye mecbur bırakılmıştır. İç çatışmalar ve sosyal çöküntü, şiddet olaylarının artmasına neden olmuştur. Aile içi şiddete karşı mücadeleye verilen önem Gürcistan'da 2006 yılından itibaren ön plana çıkmaktadır. 2006 yılında Gürcistan Parlamentosu'nun şiddete karşı mücadele ile ilgili aldığı kararı, öngörülen çalışmaların planlaması ve ceza mahkemeleri kanununda yapılan değişiklikler takip etti. Aile içi şiddetin toplumumuzda tam manasıyla kabul görmemesinden dolayı bu konuda polise başvuranların sayısı gerçek orana göre büyük bir önem arz etmemektedir. 2014 yılından itibaren kadın cinayetlerinin gözle görülür oranda artması üzerine emniyet güçlerinin aile içi şiddete yönelik yaptıkları soruşturmaların kalitesi daha da arttı. Günden güne aile içi şiddetin artmasından dolayı bu konuda toplumun bilinçlendirilmesine olan ihtiyaç eski dönemlere göre daha da artmıştır (dzaladobis preventsiis erovnuli strategia, 2014).

Pasif durarak aile içi şiddete çok fazla katkı sağlamayan Gürcistan Çalışma, Sağlık ve Sosyal Bakanlığının bu yaklaşımı, söz konusu alanda yapılan çalışmaları belli ölçüde sekteye uğratmaktadır. Aile içi şiddet Gürcistan'ın önemli sorunlarındandır. Resmi

verilere göre son yıllarda kriminal olaylarda artış yaşanmazken aile içi şiddet oranlarında gözle görülür bir artışın olduğu belirtilmektedir. Hükümet tarafı olsun, sivil toplum temsilcileri olsun, her iki taraf da son zamanlarda artan şiddet hadiselerinde kolluk güçlerinin olaylara hemen ve sağlıklı müdahale etmesinin önemli olduğunu düşünmektedir.

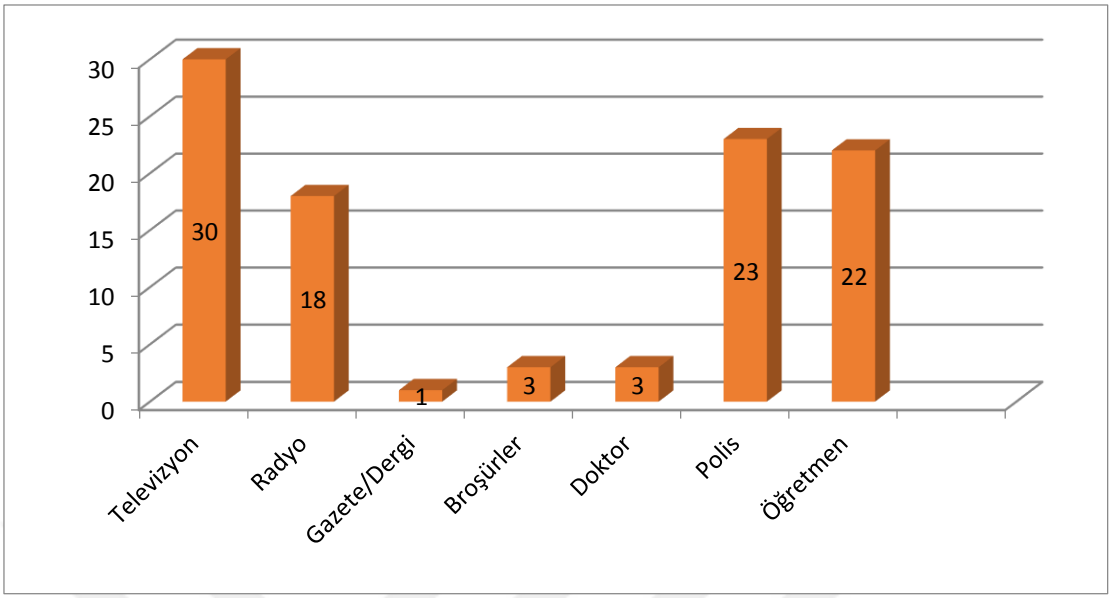
Gürcistan'da şiddet mağdurlarının rehabilite sürecinden geçebilecekleri bir merkezin olmaması altı çizilmesi gereken bir husustur. Bunun dışında aile içi şiddete maruz kalma ihtimali olan risk grupları için de önlem alınabilecek bir mekanizma yoktur.

Grafik 9: Sizin büyüme sürecinde ebeveynleriniz size karşı şiddet uyguluyorlar mıydı?

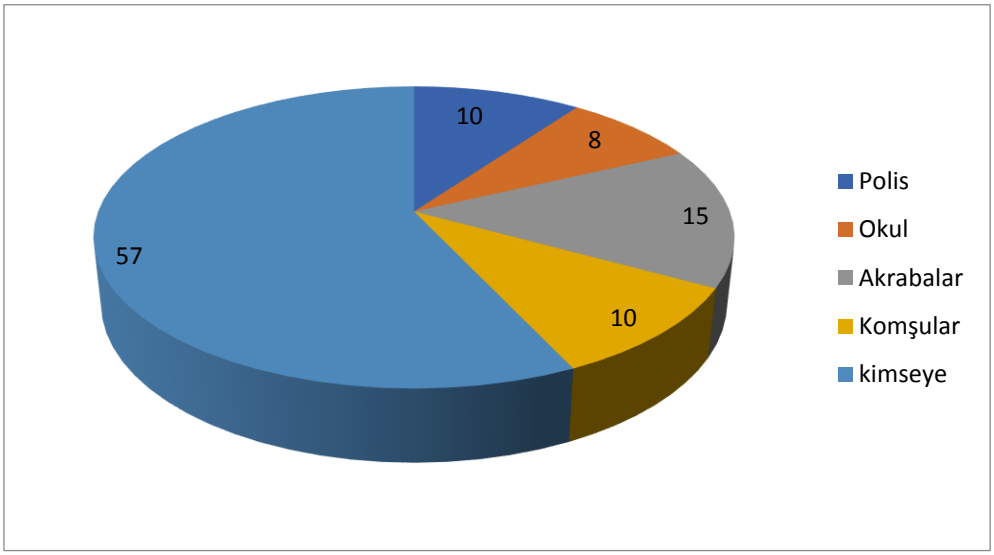
Anket çalışmasına katılan çocukların %33'ü çocukluk döneminde fiziksel şiddet mağduru olduğunu kabul etmiş, %35'i birkaç olay hatırlıyorum diye cevaplamış, %26'ı hiç bir zaman aile içinde şiddet yaşamadığını belitmiş, %6'ı ise büyüme sürecinde sürekli ebeveynlerin tarafından şiddet gördüklerini söylemiştir.

Grafik 10: Şiddet duyduğunuzda neler yapmamız gerektiğini dair bilgilendirmeyi hangi kaynaklardan öğrenmeyi arzu edersiniz?

Bu bilgilendirilme hususunda toplu iletişim araçlarından %30 televizyon, %23 polis, %22 öğretmen diyen katılımcılar, radyonun %18 ile belli oranda katkı sağladığını düşünmektedirler. Diğer kaynakların; %3 broşürler, %3 doktor ve %1 gazete/dergi ise çok faydalı olmadığını belitmişlerdir.

Grafik 11: Şiddetle Karşılaşmaları Durumunda Kime Başvurmaları Gerekiyor?

Ankete katılan çocuklar, şiddetle karşılaşmaları durumunda kime başvurmaları gerektiği sorulduğunda gençlerin %57'si "kimseye söyleyemeyiz" şeklinde cevap verdiler. % 10'u sadece birkaçı en yakın gördükleri kişiye/komşulara söyleyebileceklerini ifade etti.

%8'i ise okula başvurmak olarak cevap vermiştir. Çocuklara yönelik yapılan şiddet eylemine şahit olduklarında ya da bu hususta şüpheye kapıldıklarında nasıl davranacakları sorulduğunda, "Birbirimize yardım ederiz" şeklinde cevap verirken, sadece %15'i akrabalarına, bu alanda faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarına başvurabileceklerini, kritik durumlarda ise %10'u polisi bilgilendireceklerini belirttiler.

Aile içi şiddetin çocuk üzerindeki etkileri hakında 14-18 yaş arası çocuklar ile gerçekleştirilmiş anket çalışmalarını güçlendirmek ve bu konuyu net bir şekilde canlandırmak için aile içinde şiddete uğrayan ıki kişi ile görüşmeler gerçekleştirildi. Konu olan görüşmeler tez çalışmamızda sergilenmektedir.

5.2. Öykü – 1

26 yaşındaki X. isimli kız arkadaşım başından geçenleri anlatmaya *"Ailenin toplumdaki ağırlığı çok büyük olduğu yargısından yola çıkarak, günlük yaşantıda ailevi ilişkilerdeki kötü özelliklerin dikkat edilmesi ve ele alınması gereken önemli konular arasında yer alması gerektiği unutulmamalıdır. Söz konusu sorunun ele alınmasına dâhil olmamda ve röportaj verme kararı almamda yıllar boyunca içinde biriktirdiği saldırgan tutumu benden çıkarması, şahsen kendimin de şiddet kurbanı olmam etkili oldu. Kardeşimin bana uyguladığı şiddetin en büyük amacı günlük hayatımı alt üst etmek, duygularımı, düşüncelerimi, insanlığımı ayaklar altına almaktı. Benim bu acı gerçekle karşılaşmam, bütün normal çocukların gelişme döneminde önemli periyodlardan olan "Ben" olgusunu anlamaya çalıştıkları 7 yaşına rast gelmektedir. Benim de kaderime herkesin en iyi yılları olarak anımsadığı bu dönemde zorluklarına alışmak düştü. Bu durumu kabullenmek gerçekten hiç de kolay olmadı"* sözleri ile başladı.

X. Gürcistan'ın Terjola ilçesinde iyi bir ailede dünyaya geldi. Karşılıklı saygının, sevginin ve hissiyatın ön planda olduğu bu ailede, baba devlet memuru, anne ise kreş öğretmeniydi. Onların bu hayatı X.'nın şiddet taraftarı kardeşi ortaya çıkana kadar bu şekilde devam ediyordu.

Aile içi şiddet hadiseleri hayatının hangi döneminde itibaren başladı soruma binaen X. geçmişini anlatmaya başladı: *"Erkek kardeşim, henüz hiçbir kardeşe sahip*

olmadığı dönemde evlatlık edinildiğine dair şüphelenmeye başlamış. Ebeveynlerim de onun bu düşüncesinin doğru olmadığını ispat etmeye karar vermişler. Annem bana hamile kalınca aile üyeleri onu oldukça kızdırmışlar. Özellikle, ona kardeşinin erkek olacağını ve adını G. koyacakları ve ona evi vereceklerini, ona da sadece araba düşeceğini söyleyen dedem çok kızdırmış. G. babamın kardeşleri arasında zeki, becerikli ve çevrede gıpta edilen bir karaktere sahip bir kişiydi. Anlaşılan abim B., henüz doğmamış bana karşı o günden itibaren kinle dolmaya başladı. Kız olarak dünyaya gelmiş olmama rağmen fikrinde bir değişiklki olmamıştı. Her zaman bana, onun olan her şeyi elinden aldığımı, ebeveynlerimizin her şeyi benim için istediklerini söylüyordu.

Yıllar birbirini takip ettikçe onun saldırgan hali de artıyor ve sürekli kardeşi ile kavga ediyor, kendi kardeşine ve onu korumaya çalışan herkese fiziki şiddet uyguluyordu. Kızını ve annesini onun hışmından kurtarmaya çalışan evin direği, her şeyi baba, oğlunun bu yakışıksız hareketlerine daha fazla dayanamayarak kısa bir zaman sonra aniden vefat etti. Ben ve annem acımasız, insanlıktan nasibini almamış abimle baş başa kaldık. Hemen hemen her gün dövüyor, bize oldukça kötü davranıyor, ağza alınmayacak kelimelerle bize hakaret ediyordu. Özellikle bana karşı kin doluydu. Bazen dayak sonrası karın üzerinde çıplak ayak bizi dolaştırdığı oluyordu. Çoğu defa ondan önce hareket ederek kaçıp bir yerlere saklanıyorduk. Bazen kaçıyorduk ama nereye gittiğimizi bilmeden kaçıyorduk. Kendimizi bunun elinden kurtarma içgüdüsü ile hareket ediyorduk. Yaşadığım acıları anlatacak kelime bulamıyor, bana söylediği şeyleri aklımdan çıkaramıyordum. Kendi içime kapanıyor ve hayatla bağlantıyı kesiyordum. Bana söylediği sözler, dayak sonrası vücudumda kalan morluklardan daha ağır geliyordu. Bize bunu yapması için herhangi bir sebebe ihtiyaç duymuyordu. Sebepsiz yere bana ve anneme yapmadığını bırakmıyordu. Anneme bir şey olması durumunda benim hayatla bütün bağlarım kopabilirdi. Bunu düşünmek bile beni çileden çıkarıyordu. Babamın vefatından sonra başımıza gelenlerden hiç kimseye bahsetmeden, 10 boyunca onunla beraber yaşamak zorunda kaldık."

Babanın vefatından sonra yaşantınız nasıl devam etti soruma X. şu şekilde cevap verdi: *"Her günümüz kendimizi kurtarmak için verdiğimiz mücadeleye dönüştü. Benim hayattaki tek amacım, gözüm gibi sevdiğim bir tane annemi abimin hışmından kurtarmaktı. Tanrı'dan başka kimseden ümidi olmayan bizler geleceğe kaygıyla bakıyorduk. Fiziki, ahlaksız, psikolojik şiddetin son bulacağı yok gibiydi. Bütün bunlar hayatımda silinmeyecek izler bıraktı. Güler yüzlü, neşeli, hayat dolu kız gitti yerine tek*

amacı acımasızca kendini eleştiren, başkalarından kendini küçük gören, kendine güvenmeyen, karamsar bir kişi haline dönüştüm. Bütün bunların altında yatan sebep 13 yaşındaki bir erkek kardeşin öz kız kardeşinden bu seviyede nefret ediyor olmasındaki amacı anlamamış olmaktı. On yıl boyunca dayanılmaz hal alan bu yaşantıdan kurtuluşun tek çaresini annemle birlikte onun yanından ayrılmakta bulduk ve evi terk ederek Tiflis'e yerleştik."

Tiflis'teki yeni yaşantınız nasıldı? Yeni çevreye nasıl alıştınız? Yeni çevresine ayak uydurmaya çalışan arkadaşımın bunda kısmen de olsa başarılı olduğunu söyleyebilirim: *"Tiflis'e geldiğimizde devlet okuluna devam etmedim. Biraz daha huzurlu olacağını düşündüğüm özel bir okula gitmeyi tercih ettim. Önce okulda sonrasında ise lisans eğitimimde sahip olduğum gerçek potansiyelimi ortaya koyamadığımı düşünüyorum. Yaşadığım o kötü günleri ve erkek kardeşimin bana sarf ettiği sözleri bir türlü aklımdan çıkaramıyordum. Normal hayata dönebilmek için uzun yıllar boyunca bir psikolog gibi kendim üzerinde çalıştım. Sonunda başarıya ulaştım ama bu giden yılları geri getirmiyor. Birçok insanım aile içi şiddete dayanamayarak bu dünyadan göç ettiği gerçeğini de düşününce benim bütün bu her şeye nasıl dayandığıma akıl erdiremiyorum."*

Bugün önemli bir hukukçu olan X. mesleğini seçerken haksızlıklara mücadele etmeyi amaç edindi ve doktorasını da tamamladı. Bütün bunlara rağmen yaşamış olduğu derin izlerin dışa yansıması çevresindeki kişilerle olan ilişkilerinde kendini hissettirmektedir. Geçmişte yaşadığı stres dolu hayatı ona birçok konuda sorun oluşturuyor. Şahsi yaşantısı da düzensiz. Sağlık sorunları da var. Aşırı iştahsız. Arkadaşları olarak onu uyardığımızda kendisinin formunu kıskandığımızı söylüyor. Yolda geçen güzel bir kadının güzel olduğuna dikkat çekince o hep "Bunun nesini beğendiniz?" diye memnuniyetsizliğini ifade ediyor. Küçüklüğünde kardeşinin ona "Şişman" diye hakaret etmesi onun psikolojisinde derin bir travma oluşturmuştu. Geçmişi onu bir gölge gibi takip ediyor olsa da o bu ruh halinden kurtarmak için elinden gelen gayreti gösteriyor. Bunun en iyi göstergesi olarak yaşadığı duygusal anılarını samimi bir şekilde yapmış olduğumuz söyleşide anlatması gösterilebilir. Şiddet kurbanlarına bir de mesajı var: "Geleceğinizi karartmayın, yaşadıklarınızı yüksek sesle dillendirin!".

5.3 Öykü – 2

Yapmacık gülen gözler, çocuk yüzünde çocuğa benzemeyen tebessümler, özenle seçilmiş bakış tarzı ve iç dünyasında yaşadığı gerginliğin dışa yansıma hali. Bu kız henüz 15 yaşında ve yaşamını hayat kadınlığı yaparak idame ettiriyor.

"Kendini bu işin içinde nasıl buldun?"

Uzun süre boyunca güzel, alımlı, söz dinleyen, mütevazı, neşeli, mantıklı, iyi resim yapabilen başarılı bir öğrenci profili ile ebeveynlerinin göz nuru, başkalarının gıptayla baktığı bir çocuktu. Ebeveynler hem çok ilgili insanlar hem de toplum tarafından kabul görmüş kişilerdi; yüksek mevkiler, prestijli mahalle, ev, kreş, okula, elit stüdyolar, çevre, özel hocalar, dadı, sağlıklı gıdalar ve marka elbiseler. Aklınıza gelebilecek her türlü imkân vardı ama sanki aralarında doğal bir sınır vardı. Bu sınırın ilerisine ya da gerisine kimseler geçmiyordu.

Ebeveynler uzun zaman boyunca çocuklarına ait bir takma ismin olduğunu bilmiyorlardı. İspanyolca dersinde öğretmen ona İspanyolca "Erkek"in nasıl olduğunu sorunca ona söylenenin "Niño"nun aynısını tekrar etti. Ona dikte edilen şeyin kendi ismi olduğuna dikkat etmemişti. Herkes gülünce o da gülmüştü. O günden sonra ona "Erkek" lakabını taktılar.

Bu hadiseyi tesadüfen duyan dadı hemen ebeveynlerine söyledi. Bunu ebeveynlerinin bağırtısı, kavgası ve ona karşı anlaşılmayan suçlamalar takip etti. Sonra onu doktora götürdüler. Başka okula naklinin neden yapıldığını, erkek çocuklarla arkadaşlık etmesinin neden yasaklandığını, gardıroptan pantolon, şort gibi giysilerin neden alındığını, oyuncaklarından top ve araba gibi oyuncakların neden alındığını ve en sonunda babasının hayatından neden çıktığını anlayamadı.

6. sınıfta dilbilgisi dersinde "Ben kimim?" konulu kompozisyon sınavında yapmış olduğu gramer hatalarından düşük not alınca ailesi tarafından cezalandırıldı: "*Sizin dünyanızı gördüğümde ne yalan söyleyeyim ilk başta birçok şeye anlam veremedim. Zaman içerisinde yavaşta olsa sizin içinde olduğunuz yaşam aynı zamanda benim de yaşamım olmaya başladı. Ben size uzun süre inandım. Siz evden gittiğinizde evimiz bana yabancılaşıyordu. Dolabın içini birileri gıcırdatıyor, birileri odamın penceresinin perdelerini sallıyor, birileri kapıyı tıkırdatıyordu. Sen benim yanımda olduğun zaman huzur içerisindeydim. Yaşadıklarımı kaç defa sana anlatmaya çalıştıysam hep beni "Böyle şeyler olamaz! Korkulacak ne var? Sen artık büyüdün ve aynı zamanda dadın da*

yanında" cümleleri ile geçiştirdin. Sonra beni tamamen yabancı yerlerde yalnız başıma bıraktığında bana "Önce kreşe, sonra okula gideceksin. Orada da senin gibi çocuklar var" diyordun. Ben sessizce ağlıyor ve hep sizi bekliyor, geleceğinize inanıyordum.

Uzun yıllar boyunca evimin yeryüzündeki en önemli ve iyi yerlerden biri olduğuna inandım ve sizi de en önemli, en akıllı, en mükemmel ve en iyi insanlar sandım. Zaman içerisinde evimin zannettiğim gibi ne çok önemli ne de iyi olduğunun farkına vardım. Ebeveynlerim olan siz anne ve babam, ne en önemli, ne akıllı, ne mükemmel ne de iyi insanlar değilmişsiniz!

Siz beni yabancı olduğumu dünyaya öyle istekli sürüklüyordunuz ki benim nasıl büyüdüğümün, kendinizin ise nasıl küçüldüğünüzün farkına bile varamadınız. İster yanımda olun ister olmayın artık benim için hiçbir değeriniz kalmadı, sizi fark edemiyorum dahi! Benim gözümde hep "Siz" olarak kalacaksınız ve sizi aramaya hala devam ediyorum. Sizi bulmaya çalışırken aynı zamanda kendimi de bulmaya çalışıyorum.

Eksiksiz fiziğe sahip, her zaman gülen, neşeli, gayretli, hoş sohbet bu kız herkesin ilgisinin merkezindeydi. Kaç tane erkeğin ona aşkını ilan ettiğini bilemezsiniz. İçlerinden kısmen yaşça büyük olan birisiyle ciddi bir ilişkiye başlar gibi oldu ama sonucu hiç de iyi olmadı. Utancından ve korkusundan bu durumu kimseye söyleyemedi.

Günlüklerinde bu durumu herkesin anlayamayacağı şekilde kaleme aldı: "*Sonunda birilerine şahsen benim değil de sadece güzelliğimim lazım olduğunu ve sadece bunu merak ettiklerini anladım. Henüz 14 yaşında bile değilken dünyanın başıma yıkıldığının farkına varmak kadar korkunç bir şey yok. Her şeyin kendi suçum olduğunu da biliyorum. Kendime olan saygım da bu şekilde bitmiş oldu. Kimseye bir şey anlatamam. Anlatsam da kimse beni anlamaz. Çok korkuyorum".* Karaladığı bu notu korkunç kâbustan uyanır uyanmaz yazdı: "*Okulda samimi bir arkadaşım olmadı ama dünya kadar işe yaramaz kız arkadaşım vardı. Ebeveynlerin? Bunların ne alaka olduğunu anlayamadım"* şeklinde psikoloğun sorusuna cevap verdi.

Öncesinde kendisine acı veren sırrını unutmak için gayrete ediyordu: Müzik dinliyor, film izliyor, kitap okuyor, bilgisayar oyunları ile zaman geçiriyor, spor yapıyor ve buz pateni yapıyordu ama gerçeklerden kaçmayı beceremedi.

"Neyden kaçarsan kaç sonunda yine ona dönüyorsun."

Annesiyle yaptığı, ona göre anlamsız görüşmeden sonra evden kaçarak kendinden biraz daha büyük kızlarla takılmaya başladı. Bu kızlar bağımsızlığın ne demek olduğunu tecrübe edinmiş kızlardı. Zaman içerisinde evden kaçmalar, yalan söylemeler, dersleri asmalar artmaya başladı. Artık parçalara ayrılmış yaşamında kendine ait bir hayatı yoktu. Bir erkekten başka bir erkeğe para karşılığında ilişkiye giriyordu.

Kısa bir süre içerisinde sıradanlaştı. Tek amacı işini devam ettirip birilerini ikna edebilmek için güzelliğini korumaya çalışmak oldu. Mevcudiyetinin amacı mevcut olmayana kaçmaktı.

Bütün bu işlerin yansıra okuldaki sözlü olsun, yazılı olsun, sınavlara hazırlanmadan giriyordu. Annesinin dikkatini önce evden kaybolan değerli eşyalar, sonrasında kışkırtıcı giyim tarzı, makyaj, alkol ve sigara kokusu, alışık olmadığı eşyalar ve tuhaf arkadaşları çekti. Kendisine itaat etmediğini düşündüğü kızını ilk başta dövdü, sonra ona demediğini bırakmadı, telefonunu elinden aldı, internetini kapattı, odaya kilitledi. İkinci gün evden kaçan kız, üç gün boyunca kız arkadaşında kaldı. Döndüğünde annesi ile konuşmayan kız odasının kapısını onun yüzüne çarptı.

“Kim bunlar?”

Yolunu kaybetmiş ergenler arasında değişik tiplerle karşılaşıyoruz. Bunlar arasında şiddet kurbanı olup da bütün suçu kendinde bulan ve bunu duyurmaktan korkan tipler, bütün yenilikleri merak eden ve merakının peşine düşmüş kişiler, çocuk aklıyla körü körüne birilerini taklit edenler, ailelerinin aşırı korumacılığını ya da soğukluğunu kendilerince protesto edenler, kendilerine olan güvensizliklerinden dolayı herhangi bir grubun içerisinde yer almak isteyenler, başkalarının ne yapabileceklerini görebilmek için kendini ve yakınlarındakileri tehlikeli durumlara atanlar, çok iyi şartlar altında yetişmiş ama buna rağmen kişisel davranış bozukluk sorunları olanlar var.

Konforlu yaşam tarzı, etrafı yüzeysel ilişki içerisinde olan arkadaş ve dostlarla çevrili olup da hiçbir şeyden haz alamayan sayısızca insan var. Onların adları Ninço, Luka, Ani, Mariami, İrakli, Sopo, Zuka, Keti… Onların yoldan sapmalarının farklı nedenleri var. Bunlardan bazıları şunlardır; şiddet ya da hor görülmekten kendilerini kurtarma çabaları ya da mevcut aile ve sosyal çevrelerine karşı protesto düşünceleri.

Neden oldu?

“Biz ona yaşam vermekle kalmayıp, aynı zamanda onun bizim düşünce ve değerlerimizle yaşamasına da karar verdik. An itibariyle herkes tarafından bilinen klişe cevaplarla bizi kabullendiği ile tatmin oluyoruz, onun bizden aynı klişe sözlerden başka bir beklentisi yok. Samimi olarak ona bir şeyler dediğimizde de artık hiçbir şeye inancı kalmadığı için bu sözlere de inanmıyor.

O bizden çok uzaklaştı. Bunun arkasında yatan sebeplerin başında ona karşı aşırı yaklaşım göstermemize rağmen onun duygularını kulak ardı etmemiz, onun isteklerini görmemezlikten gelmemiz, onunla yakından ilgilenmemiz yatmakta. Biz ona bir ev yaptık ve kafese koyduğumuz bir kuş gibi onu içine bıraktık ve ondan sonra onunla ilgilenmedik. Şimdi ise o bize kapısını açmıyor.”

Dayanağımız ne olmalı?

Her gelişmede net ve anlaşılmayan çizgiler vardır. Eşit hareketlere sadece fizik kitaplarında, değişmeyen aşamalarda rastlanır. Günlük yaşantıda ise insanların hep bir iniş çıkışları vardır, bir anları başka bir anları başkadır. Bazen istikrarsız, bazen ise düzenlidir. Çocuk dediğimiz varlık ise birçok defa bozulur ve o anda kendisiyle, başka insanlarla ve bütün dünyayla bir imtihan yaşar. Yeniden bağımsız, hür bir birey olabilmek için çok kez dağılması gerekebilir.

Çocuğunuzda olsa onun yerine nefes alıp veremeyeceğiniz gibi onun da tamamen sizin istediğiniz gibi yaşayacak olacağını düşünmeniz doğru değildir. Biz sadece ona yardım edebiliriz.

Ve en önemlisi de:

Hiçbir zaman gelişme sürecinde, henüz olgunlaşmamış psikolojinin değişmeyecek olacağına inanmayalım. Çocuğun psikolojisi birçok nedenden dolayı çok çabuk dağılabileceği gibi, çok kötü görüntü verebileceği gibi, kendisini çok kısa zamanda toparlayacak yetiye sahip olduğunu da aklımızdan çıkarmamamız lazım. Onun ihtiyacı olduğu an mutlaka onun yanında olmalıyız.

5.4.Anonim Mektuplar: 8... 9. ve 10. Sınıflar.

"Babam eve geldiğinde onun yüzünü görmekten korktuğum için kendimi odama kapatıyordum. Ona karşı olan korkularım 6 yıldan beri devam etmekte. Annem yurtdışında çalışıyor. Büyükannem şiddet kurbanı. Sesini çıkaramıyor. Sesi çıkar çıkmaz babam ona şiddet uyguluyor."

"Kardeşim benden yaşça büyük. Annem İtalya'da olduğu için abimle birlikte büyükannemin yanında yaşıyoruz. Abim arkadaşları ile sabaha kadar içiyor ve sabahları evi toparlama işi bana düştüğü için hep okula geç kalıyorum. Yapmazsam beni dövüyor."

"Çok iyi hatırlıyorum aylardan ocak, günlerden ayın yirmi beşiydi. Soğuk bir akşamdı. Ben ve annem çekyatın üzerinde uzanmıştık. Telefon görüşmesi sonrası deliye dönmüştü. Üzerinde siyah pantolonu, ince pembe renkli bir tişörtü ve ayağımda yeşil ev terliği vardı. Bir gün sonra babamın doğum günü vardı ve hediye olarak ona ne alacağımı düşünüyordum. Babam birden bağırmaya başladı, önce beni saçlarımdan çekmeye başladı, sonrasında ise annem bana yardım etmek için geldiğinde eline aldığı küçük sandalyeyi yüzüne fırlattı. Annemin yüzünden akan kanın camlara nasıl sıçradığını gördüm. Kendinden geçen annem yere düştü, babam sandalyeyle vurmaya devam ediyordu. Annemden akan kanın zeminde nasıl aktığını görüyordum. Şoktaydım ve normal düşünemiyordum. O zaman sadece 14 yaşındaki bir çocuktum. Annemi tuttuğum gibi ayağa kaldırdım ve evden beraber kaçtık. Evden yalınayak çıktığımız için karların üzerinde bu şekilde kaçıyorduk. Annemim burnundan kanların nasıl aktığına şahit oluyordum. Gidiyorduk ama nereye gittiğimizi bilmiyorduk. Hem annemi sakinleştirmeye çalışıyor hem de titriyordum. Titrememem soğuktan değil, korkumdandı. Ayrıca arkamızdan bizi takip edip etmediğini de kontrol etmekten kendimi alamıyordum. Bir şekilde annemin kız arkadaşının evine vardık. Annemi hastaneye götürdüler, ben ise evde tek başıma kaldım…"

"Annem beni günde iki üç defa döverdi. Arada sırada babam da döverdi. Dövmelerinden daha çok beni derinden etkileyen şey bana söyledikleri seni sürüngen, utanmaz arlanmaz, inek, yılan gibi aşağılayıcı sözleriydi. Bunun arkasında yatan sebebin ne olduğunu, en ufak bir hadiseye karşı dahi annemin anlam veremediğim tepkisini, deli gibi davranıyor olmasını bir türlü anlayamıyordum. Sebebin hiç de önemi yoktu, bu bardağın kırılması ya da nevresimlerin istediği gibi ütülenmemesi vb. Ne olursa olsun arkamdan süpürgenin sapıyla dövmesi bir oluyordu. Bir keresinde o kadar vurmuştu ki vücudumda şişlikler oluşmuştu. Bir keresinde saçımdan sürümesinden dolayı oluşan uyuşma halinden hiçbir şeyi hissedemez olmuştum. Bu onun istemediği hayat standartlarının sonucu ortaya çıkan bir durumdu. Onun o hali korkunçtu, gözünden ateşler fırlıyordu. Allah'a şükür bu günleri,

anıları atlattım. An itibariyle evliyim ve bir çocuğum var. Birkaç defa poposuna vurmuşluğum var. Ebeveynlerimin beni dövdükleri gibi hiçbir zaman onu dövmedim. Onu çoğu zaman affettim. Şimdi aramız iyi".

"Beni annem hep döverdi. Eline ne geçerse onunla vururdu. Bunun sopa ya da süpürgenin sapı olmasının hiç önemi yoktu. Ben de büyük oğlumu dövüyorum, başka türlü anlamıyor. Kızıma karşı daha şefkatliyim, bunda benim kadın olmamın etkisi var. Benim yaşadıklarımın kızımın yaşamasını istemiyor ve onu bundan dolayı dövemiyorum. Korkuyorum. Beni annem dövdüğü için alışkındım ve kocamın dayak atmasına çok da aldırmıyorum. Ben de kızımın çocuklarına aynı şekilde davranmasını istediğim için ona gereksiz yere hiçbir müdahalede bulunmuyorum".

"Çocukken annem beni yapmış olduğum bütün hatalar sonucunda cezalandırırdı. Hatamın ne olduğunun bir önemi yoktu. Unu dökmek, tavayı elimden düşürmek ya da eteğimi yırtmak vs. Sebepler annemin beni dövmesi için yeterli bir nedendi. Nihayetinde ben bir çocuktum ve yapmış olduğum hataların arkasında kesinlikle bilinçli bir eylem yatmamaktaydı. Annemin bir keresinde uzun süre önce emekliye ayrılan iş arkadaşının doğum gününe gitmesi gerekiyordu. Ben kimsenin yanında kalamadığım için annemle beraber doğum gününe gittim. Annemim arkadaşı 75 yaşlarındaydı. Gelen misafirleri özel hissettirmek için konsüldeki porselen özel bardaklarla çay servisi yapmaya karar verdi. Bende ona yardım etmeye koyuldum ve servis takımının bir bardağı elimde kırıldı. Kendini kaybeden annem yüzüme vurarak bağırmaya başladı. Cezalandırılmaktan korktuğum için ağlamaya başladım. Bu duruma daha fazla dayanamayan annemin arkadaşı omzuma dokunarak hem beni sevmeye hem de annemle konuşmaya başladı: Çocuğa bağırmayı kes! Ne oldu kıyamet mi koptu? Senin kırmış olduğun bardaklarda benim de sana mı bağırmam gerekiyordu? Utanan annem cevap veremedi. Kadın konuşmasına devam etti: Kırılan hiçbir bardak bu kızcağızın gözyaşlarına, onu korkutmaya değmez. Servis 6 bardaktan oluşuyordu, şimdi 5 bardak kaldı. Bize zaten 3'ten fazla hiçbir zaman misafir gelmez, gelseler dahi normal bardaklarla içemezler mi? Sonra başka bir bardak alarak çayı ona doldurdu ve servis yaptı. Ben bu kadının adını bugün dahi bilmiyorum ama onun o gün verdiği ders bana ve anneme ömür boyu yetecek nitelikteydi"

Aile içi şiddet dediğimizde, şiddet uygulayan kişi olarak aklımıza hemen baba gelir, ama bazı durumlarda şiddet uygulanan kişiler arasında Anne ve kardeşler de yer almaktadirlar.

X'nin öyküsünü okuduğumuz zaman, şiddet uygulanan kişinin öz ağabesi olduğunu görülmektedir. Kıskançlıkla dolu abisi küçük kız kardeşten nefret etmekte kalmayıp on sene içerisinde her gün hem X hem de Anne üzeinde şiddet uygulamaktadır. Bu durumda, ne devlet ne de toplum onlara yardım etti. Hiç kimse desteklemediği için on sene boyunca şiddete dayanarak, sadece hayatta kalmak için mücadele etmektedir.

Bu özel örnekten babanın her zaman aile içinde şiddet uygulayan kisi olmadığını düşünebiliriz.

Aile içi şiddettin en kötü ve acı verici yönü, şiddete uğrayan insanların yaşadıkları bunalımları ve kızgınlıkları içlerine attıkları ve ifade edemedikleridir. Maalesef uzun yıllar boyunca, aile içi şiddet başkalarının karışmasına müsaade edilmeyen bir alan olarak algılanıyordu ve bundan dolayı da devlet bu konuya sosyal bir sorun olarak görmediği için kendi üzerine herhangi bir sorumluluk almaktan kaçınıyordu. Yaşanan acılara rağmen şiddet sorununa günümüzde de gereken ehemmiyet verilemiyor. Bunda sorunun içerisinde yer alan kurbanların yaşadıkları hadiseleri halen açıkça anlatmaktan çekinmeleri, kendilerinden utanmaları, ailelerine ihanet etmek istemiyor olmaları, anlatmaları durumunda başlarına gelebilecek şiddetten korkmaları ve adalet organlarına inanmıyor olmaları önemli rol oynamaktadır (Bakhutridze, 2014). Çoğu zaman akrabalar ve adalet temsilcileri olayların açığa çıkarılmamasında kurbanları suçlamaktadırlar. Maalesef günümüzde bile aile içi sorunların aile içerisinde çözülmesi gerektiğine ve başkasının, yabancıların buna karışmaması gerektiğine inanan insanların sayısı hiç de az değildir. Bu durumun başlıca sebebi ise olaya dışarıdan müdahale eden insanların ayrılmaları sonrası kurban ile şiddet uygulayan kişinin baş başa kalmasıdır. Polislerin olaya müdahale etmesiyle aile içi şiddettin biteceği düşüncesi gerçekten çok uzak durmaktadır. Bu sorunun ortadan kaldırılmasında şiddete neden olan olayların araştırılması, nedenlerinin tahlil edilmesi, olayların azaltılması için gerekli çalışmaların yürütülmesi, toplumun bu konudaki düşüncelerinin sağlam yola kanalize edilmesi ve adalet sisteminin de buna uygun hale getirilmesi yatmaktadır (Saqartvelos uzenaesi sasamartlo, 2017).

Toplumun temel taşı özelliğine sahip aile, insanların gülerek karşılandığı, sorunların samimi olarak çözüldüğü yerdir. Bundan dolayı biz bu yapıya “yuva”, içinde yaşayan kişilere ise “bizden olanlar” deriz. Toplumlar ise bu küçük sosyal gruplardan oluşur. Gürcistan şartlarına bakıldığında aile müessesesi ile ilgili ciddi sorunların olduğu göze çarpar. Tabi ki bütün ailelerin eksiksiz yapıda olduğu düşünülemez, birçok ailenin bu bağlamda önemli eksiklikleri olduğu için kaçınılmaz sorunların ortaya çıkmasına da

neden olmaktadır. Şiddet konusu Gürcü halkı için hala konuşulmak istenmeyecek kadar hassas ve annesinin eteğine yapışmış yapısını korumaya devam ediyor. Uzun süreler boyunca insanlar, bu konu hakkında yüksek sesle konuşmak istemeseler de nihayetinde konuşmaya başladılar. Kültürel olgulardan dolayı aile içi şiddet kapalı kapılar arkasında kalmakta ve olayın dışarı yansıtılması ise insanların kendisine yakıştırmadığı bir hareket olarak kabul görmektedir(Sudadze, 2015).

Şiddet uygulayan insanların kendileri aynı zamanda bir kurbandır ve hemen hemen bütün kurbanlar birer şiddet taraftarıdır. Sorunlarımızın çoğunun altında çocukluk döneminde yaşadığımız psikolojinin etkili olduğunun altını çizen Z. Priodi, bu durumda ayrıca yetiştirme tarzı ve ebeveynler arası ilişkinin de önemli olduğunu belirtmektedir. Çocukluğundan itibaren babanın annesini, ninesini dövmesine şahit olan bir çocuk, zamanla bunun normal olduğu fikrine varacak ve ileriki dönemlerde kendisi de bunu yapan bir insan olarak toplumda yerini alacaktır. İnsanın iç dünyasının programı mahiyetindeki bilinçaltı diye bir gerçek bulunmaktadır. Mağdur ve ezilen bir anne, çocuğu için kendisine şiddet uygulayan baba kadar tehlikelidir. Kocası karşısında ezilen ve ona gerekli karşılığı veremeyen anne, kendi üzerinde topladığı bütün olumsuz enerjiyi ve saldırganlığı çocuğu üzerinde uygulamaktadır. Bu da şiddetin dışa yansımasının bir şeklidir. Saldırgan bir çevrede yetişen çocuk da acısını kendisinden daha küçük kardeşlerinden, çevredeki hayvanlardan ve yaşıtlarından çıkarmaya çalışır. Bunların hepsi birbirine bağlıdır. Bu bağlamda, aile yapısının ne kadar önemli olduğu bir kez daha ortaya çıkmaktadır (Odişaria, 2019).

Bazı ebeveynler çocuklarını düzeltmek amacıyla onların oyun oynamalarına müsaade etmemekte, yaşıtlarıyla arkadaşlık etmelerini engellemekte ve bazense fiziksel olarak cezalandırmaktadır. Bu tür aileler çocuklarının psikolojilerini düşünmezler. Onların bu yaklaşımı bazen çocukların intihara sürüklenmelerine neden olabilmektedir. Çoğu zaman şiddet kurbanı çocukların kendisi de büyüdüğünde şiddet taraftarı insanlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Ben, diğer bütün olumsuz sonuçları ile birlikte fiziksel cezanın hiçbir tutunulacak yanının olmadığı taraftarıyım. Acıya sebep olan fiziki ceza, suç işleyen çocuğun işlediği suçla baş başa kalmasını engellemektedir. Çocuk kendi hatasından daha çok fiziki müdahale sonucunda ortaya çıkan acıya yoğunlaşmaktadır. Ülkemizde hâkim olan çocuğun şiddet üzerine büyütülmesi düşüncesinin altında batıl inançlar yatmaktadır. Bu düşünceye sahip ebeveynler, bu şekilde gerçek Gürcü geleneklerine göre evlat yetiştirdiklerini düşünmektedirler. Aslında çocuklarının

psikolojisini bozmakta, geleneksel Gürcü evladı yerine geleceğin şiddet taraftarı bir insan, bir eş yetiştirdiklerinin farkında bile değiller (UNİCEF, 2013).

Ikinci öyküye bakınca, bu ya da benzer ailelerde çocuklara şiddet uygulandığı inanmak daha zordur. Ebeveynler hem çok ilgili insanlar hem de toplum tarafından kabul görmüş kişilerdi; yüksek mevkiler, prestijli mahalle, ev, kreş, okul, elit stüdyolar, çevre, özel hocalar, dadı, sağlıklı gıdalar, marka elbiseler vb. Öte yandan, öyküden net bir şekilde görüyoruz ki çocuğun ebeveynlerinin davranışları korumaci aileye dönüştürmektedir.

Korumacı aileler, bağımsız bir insan olmanın başlıca şartlarından biri olan çocuklarının bağımsız karar almalarına, seçim yapmalarına müsaade etmemektedir.

Çocuk üzerinde uygulan şiddet, düşük gelirli ailelerde yaşandığı gibi ekonomik seviyesi güçlü ailelerde de görülmektedir. Bu durumun ortadan kalkması için devlet organlarının, sivil toplum kuruluşlarının ve toplumun geniş kesimlerinin ortaklaşa yapacakları çalışmalara ihtiyaç vardır.

Aile içi şiddetin, çoğu zaman kendini belli etmeyen, uzun süren ve tekrarı olan kendine has bir yapısı vardır. İçerik olarak çok özel yapıya sahip şiddet hadiseleri, ailenin bir üyesinin diğer bir üyesi ya da üyeleri üzerinde şiddet uygulaması sonucunda ortaya çıkar. Birbiri ile birçok ortak değere sahip insanlar arasında yaşanan sosyal sorunlar çoğu zaman gizli kalır ve bu durum şiddete karşı yapılacak mücadeleye büyük engeller oluşturur. Buna bir de kültürel ve ekonomiksel sorunlar ilave olmaktadır (çabukiani da skvebi, 2014).

Aile içi şiddet farklı şekillerde ortaya çıkar. Fiziksel müdahale, cinsel istismar, psikolojik ve duygusal baskı ve fert üzerinden kontrol sağlamak için kullanılan farklı metotlar bunlardan sadece bazılarıdır. Yukarıda bahsi geçen şiddet çeşitleri, şiddet gören kişilerin fiziksel, mantıksal, sağlıklı cinsel yaşantı bağlamında değişik sorunlar yaşamalarına neden olur. Şiddet gören insanlar ayrıca; bedensel zarar, depresyon, düş kırıklığı, travma sonrası gelişen stres hastalığı, intihar girişimi, aşırı alkollü içecek ve uyuşturucu kullanma eğilimi, istenmeyen hamilelik süreci, cinsel yolla bulaşan hastalıkları gibi sorunlarla da baş başa kalırlar (Fsikologis komentari, 2019).

Yaşadıkları sorunlardan dolayı zamanla insani duygularında gerileme yaşayan şiddet mağdurlularının doğumdan itibaren bütün fertlerin en doğal hakları olan dokunulmazlık hakları çiğnenmekte ve bağımsız yaşamlarına müdahale edilmektedir.

6. Psikoloğun Yorumu

“Çocuklar görmesin!” cümlesini hemen hemen her ailede duyarız. Bu, çocukların aile içinde gerçekleşen şiddeti gördüklerinin ve işittiklerinin en önemli göstergesidir. Onları uyumaları için yatak odalarına gönderdiklerinde, uyandıklarında annelerinin morarmış yüzlerinden, etrafta kırılmış tabaklardan şiddeti algılamaktadırlar.

1988 yıllarında ABD’de 661 kişi üzerinde gerçekleştirilen araştırma (2) sonucunda çocukların aile içi şiddete dair velilerin zannettiklerinden daha çok şey bildikleri ortaya çıktı. Aile içi şiddet mağdurlarının %90’nı çocukların şiddet hadiselerine şahit olduklarını ifade ettiler (psikologis komentari, 2019).

Araştırma sonuçları ayrıca ailenin farklı fertlerini hedef alan şiddet hadiselerinin içinde çocukların kendilerini bulduklarını da ortaya koymaktadır. Annesinin dayak yemesine dayanamayarak buna engel olmaya çalışan çocuk da dayak kurbanı olmaktadır.

Şiddet olayına şahit olan çocuğun kendisinin de şiddet kurbanı olmasının nedeni anlayabilmemiz için şiddetin yapısının çocuklar tarafından nasıl algılandığının analizinin iyi yapılması gerekmektedir: Çocuklar aile şiddeti dışında tutulan 3. şahıslar değillerdir ve duygusal bağlamda kendilerini şiddet sahnesinin içerisinde hissederler. Bir ebeveynin diğer ebeveyne şiddet uygulamasının sebebinin kendileri olduğunu düşünen çocuklar, şiddete engel olamadıkları için kendilerini suçlarlar (psikologis komentari, 2019).

Aşırı derecede korumacı tavır Gürcistan’da en yaygın çocuk yetiştirme tarzlarından biridir. Bu ise en etkisiz yetiştirme tarzıdır. Birçok psikoloğun yaygın görüşüne göre, bende aynı görüşü savunuyorum, korumacı tavır gizli şiddet tarzıdır. Bu durumda ebeveynler, çocuklarına ait yeteneklerin büyük bir kısmını kabul etmezler. Her şeyin en iyisini onlar bilir. Dikkat ederseniz korumacı aile tiplemelerinden en çok duyduğumuz klişe laf *“Biz okulu aksatmadık, biz hukuk bölümünü kazandık.”* Gencin istekleri, arzuları hor görülmekte, ciddiye alınmamaktadır. Çocuğa özellikle anne çok bağlı olduğu için ondan ayrılmak çok zoruna gitmektedir ama çocuğun olması gerektiği gibi yetişmesinde ayrı kalma önemli bir unsurdur ve bunun ebeveynler, özellikle anne tarafından iyi algılanması gerekmektedir.

Ebeveynler, özellikle anneler, çocuklarına çok bağlı oluyorlar ve çocuğundan ayrılmak anneye çok zor geliyor. Çocukların yetiştirilmesi sürecinde ebeveynlerin bu sürece de kendilerini sağlıklı bir şekilde hazırlamaları gerekiyor.

Korumacı aileler, bağımsız bir insan olmanın başlıca şartlarından biri olan çocuklarının bağımsız karar almalarına, seçim yapmalarına müsaade etmezler. Toplumda pasif insanlar olarak gördüğümüz birçok kişinin arka planında korumacı ailelerin çocuklarına uyguladıkları bu yetiştirme tarzı yatmaktadır.

Çocuklarla ebeveynler arasında üç yaşında kadar duygusal bağın kurulmasının önemi büyük olmasına rağmen 2 yaşından itibaren çocukların bağımsız adım atması için imkân tanınmaya başlanılması gerekmektedir. Ne kendilerine ne de çocuğa güvenen aileler hep çocuğu kontrol altında tutma eğilimi içerisindedirler. Çocuğa karşı güven eksikliği, kendilerinden emin olmamaları ve süreklilik arz eden endişe hali Gürcü ebeveynlerin klasik özelliklerinden birisidir. Her şeyden korkma ve akabinde çocuğu kontrol altında tutma eğilimi, bazı durumlarda çocukların gelişimine katkı sağlayacak eylemlerden de uzak olmasına neden olmaktadır (psikologis komentari, 2019).

Gürcistan'da bir çocuğa yapılan uyarının oranının onun yetişmesine daha fazla katkı sağlayacağı inancı yerine onun olumu karaktere sahip olması için farklı metotlara da başvurulabilir. Mesela yapmış olduğu olumlu hareket sonrası ödüllendirme ve onu teşvik etme buna örnek olarak gösterilebilir. Gürcü ebeveynlerin anlatılan özellikleri dışında benmerkezci özellikleri de bulunmaktadır. Çocukları hep onların istediğini yerine getirmek zorundadır. Ailelerini kesinlikle endişeye sokmamaları ve onların düzenlerini bozmamaları gerekmektedir.

Yetişkin kızları herhangi bir yerde düzenlenen eğlenceye göndermedikleri sıkça duyduğum hadiselerden birisidir. Burada aile çocuğunu, güvende hissetmediği yere göndermeyerek endişelenme oranını minimum seviyede tutma eğilimi içerisindedir. Tehlike risklerinin çok az olduğu yerlere bile yetişkin kızları göndermemek için azami gayret gösterirler.

Gürcü ebeveynlerin en büyük sıkıntılarından birisi de sinirlendikleri zaman kendilerini kontrol etmekte sıkıntı duymalarıdır.

Ebeveynlerin çocuklarına bağırmaları, onları dövme ve onlara hakaret etmelerinin arkasında çoğu zaman duygularına laf geçirememeleri yatmaktadır. Zamanın akışına kendini bırakmış Gürcü annesi, olayları iyi okuyamaz ve çocuğunu anlamak için soru

sormaz ve hep yorgundur. Yetiştirme için gerekli gelenekleri büyüklerinden gördüğü gibi uygular ve değiştirmek için bir çaba göstermez.

Gürcü ebeveynleri için istenilen çocuk tiplemesi psikologlara göre sorunlu çocuktur: söz dinleyen, sessiz, her şeyi itirazsız kabullenen ve hiçbir şeyi protesto etmeyen. Anne babanın sözlerine itiraz etmeyen.

Korumacı alilerde yetişen çocuklar üzerlerine üstünlük almaktan imtina eder, kendilerine güvenleri yoktur ve ailelerinin gözlerinin içine bakarlar. Uzmanlar her şeyi itiraz etmeden kabul etmeyi çocuklar üzerine yapılan fiziki ve duygusal baskı ile açıklamaktadırlar.

Bu şartlarda yetişmiş çocuklar, hayatları boyunca bağımsız hareket etmekten kaçınırlar. Kendileri de anne baba olunca çocukları üzerinde aynı baskıyı kurmaya çalışır, onları taklit ederler. Bütün ergenlerin kendilerine örnek bir model seçme süreci bizde biraz farklı işlemektedir. Bu tarz eğitim sistemi ile tamamen sorumsuz, inisiyatifi üzerine alamayan insanlar yetişmekte ve bu insanlar aktif yaşam içerisinde rol almaktan hep kaçmaktadır.

Bu resim dışında bir de korumacı ailesini kabul etmeyip, onlara isyan eden çocuk tiplemeleri de vardır. Ailesinin ona sunduğu yetiştirme tarzını beğenmeyerek, anne babasına isyan bayrağı açan çocukların yetişme süreci oldukça ağır ve acı vericidir.

Toplumda maddi durumları çok kötü olup da fiziki hor görmelerin ön planda olduğu, çocukların hiçbir ihtiyaçlarının görülmediği aileler olduğu gibi çocukları ile sağlıklı bağlantıları olmayan, duygusal hor görmelerin olduğu, çocuğun şahsi ihtiyaçları ile ilgilenmeyen maddi durumları çok iyi başarılı aileler de bulunmaktadır.

Bu ve benzeri yaklaşım çocuklarda sapkınlık ve kriminal duygularının yoğunlaşmasına neden olur.

Buna örnek olarak ailelerin dikkatini çekmek için telefon çalan bir çocuk gösterilebilir. Aslında çocuğun telefona ihtiyacı yoktur, sadece ebeveynlerinin dikkatini çekmek ister.

Psikologlar en etkili yetiştirme modeli olarak yüksek kontrol, güçlü bakım ve duygusal bağlantı modelini kabul etmelerine rağmen bu model hiçbir zaman çocuğun göz takibine maruz kalması ve ona baskı uygulaması anlamına gelmemektedir. Bu

model çocukların yaşlarına uygun olarak sorumluluk duygularının gelişimine destek olmaktadır.

Gürcistan'da veliler çocuklarının yetişme süreçlerinin her anına neredeyse müdahale etmektedirler.

Alt sınıflarda çocuklarını sınıflara kadar getiren veliler, onların elbiselerini çıkarır, ilk ders için gerekli kitapları çantalarından alarak masaya yerleştirir. Bütün bu süreci uzaktan izlemeniz bile bir şeylerin doğru olmadığı fikrine sahip olmanız için yeter de artar bile. İhtimal evde ödev yaparken çocuğunun yanına oturan veli, onun düşünmesine, bağımsız olarak çalışmasına da müsaade etmez. Tek amacı çocuğunun ödevini dört dörtlük yapmasıdır. Bu dört dörtlük, mükemmel yapılan ödevin temelinde şiddet yatar. Bu tarz yetiştirilen çocukların üzerindeki velinin etkisi en fazla 6. sınıfa kadar devam eder. Belli bir yaşa gelen çocuk annesini dinlemez ve ödevlerini de yapmazlar.

Velinin benzer tutumlarının arkasında tatminsizlik olduğu düşüncesine sahip pedagoglara göre kendilerinin yapamadığını çocuklarının yapmasını, böylelikle ulaşamadıkları hayallerini gerçekleştirme arzusu içerisinde olduklarını belirtmektedirler.

Yetiştirme modelleri kültürlere göre de değişiklik göstermektedir. Bireyciliğin ön plana çıkarıldığı batı kültürlerinde, bireyin bağımsızlığı üzerinde durulurken, kolektif çalışmaların ön plana çıktığı diğer kültürlerde ise toplumsal kurallara uyma eğilimi, itaat daha ağır basmaktadır.

Biz küçük gruplar tarafından oluşturulan kolektivizm kültürüne sahip bir milletiz. Buradaki en küçük grup ailedir ve bundan dolayı Gürcistan'da ailenin etkisi çok büyüktür. Nesilden nesile yetiştirme tarzına bağlı kalınan bu toplumda kültürel yaklaşımlar geleneksel boyutlarda ele alınmaktadır. Her anlamda anne ve babasına bağlı olan Gürcü çocuğunun ne tür bir insan olarak yetişmesi gerektiği ebeveynleri tarafından kararlaştırılmaktadır.

Genelde çocuğunun yetiştirme sürecinde dikkat daha çok terbiye, büyüklere ve küçüklere saygı, aile çıkarlarının göz önünde bulundurulması gibi konulara verilirken, Gürcistan'da çocukların yetişme süreci içerisinde cezalandırılmaya nazaran teşvik daha ön plana çıkmakta ve bu arada güçlü kontrol mekanizması da çalıştırılmaktadır.

Çocuğun davranışlarının kontrol altında tutulması da kolektivist kültüre ait değerlerdendir. Bu tarz kültürlerde çocuğun kimle arkadaşlık yaptığı, nereye gittiği, ne işler yaptığı gibi konuların bilinmesi gerekir. Bu durum sıkı bir şekilde kontrol edilir. Bütün bu gayretler ailenin devamını sağlayacak çocuğun kötü çevrelere düşmemesi adına yapılır. Kontrol bunun dışında güvenlik gayesi de gütmektedir.

Bazı ailelerin gururlu bir şekilde "Benim çocuğum sözümden çıkmaz!" sözünü söylediğine çoğu zaman şahit oluruz. Velilerin büyük bir çoğunluğu nedense "İyi bir çocuğun" kesinlikle söz dinleyen, itaatkâr, kendi arzularını ön plana çıkarmama taraftarı, aile üyeleri ve arkadaşları ile kavga etmekten uzak bir yapıya sahip olması gerektiği düşüncesindedir.

Bu tarz ebeveynler geleneksel "Baba ve oğul mücadelesinin" varlığını unutmuş gibi görünüyorlar. Çocuklarından imkânsızı isteyen veliler, onların doğal saldırgan duygularını görmezlikten gelmektedirler. Negatif duygularını içine atan bu tarz çocuklar ise kurtuluşu çoğu zaman uyuşturucu gibi kötü alışkanlıklarda bulabilmektedir.

Psikosomatik tıpta şöyle bir söz vardır: "Gözlerin ağlamadığı durumda iç organlar ağlar!" Her şeyin bir sonu vardır, eninde sonunda destrüktif bir kavga hâsıl olur. İlk başlarda detaylara takılarak başlanılan bir kavga sonunda tarafların birbirlerinden intikam alma duygularının derinleştiği, hakaretlerin havada uçuştuğu çatışmaya dönüşür. Bu mücadelenin kazananı olmaz, özellikle çocuk kendini kavganın dışında tutamaz. Bu durum probleme çözüm olmayacağı gibi gerginliğin, haksızlık duygularının kabarmasına da neden olur. Bireyler arasında çatışmanın olmadığı bir ilişki neredeyse imkânsız gibidir. Çatışmanın sebebi bireyler arası farklı yaklaşım, istek ve düşüncelerden kaynaklanır. İnsanlar arasında çatışmanın olmadığı bir ilişki için herkesin suyun damlaları gibi birbirine benzemesi gerekir. Normal bir insan, başkalarına sırf kendisine benzemedikleri için bile saygı duyar. Bilimin amaçlarından bir tanesi somut objeler arasındaki farkı bulmak değil midir? Birçok veli çocuklarının tamamen kendisinin kopyası olması gibi boş bir tutkunun peşinde koşar. Karşılıklı sevgi, çatışmasız bir hayat olacağının garantisini veremez. Burada kast ettiğimiz iki çok yakın kişi arasında sorunun kaynağını bulmak amacıyla doğal olduğu kadar kaba bir metot olan yapısal çatışmadır. Bu tür mücadelelerin kendi kural ve prensipleri vardır ve iki tarafında bunlara uymaları gerekir diye düşünülse de en büyük sorumluluk haliyle ebeveyn üzerindedir (psikologis komentari, 2019).

6.1 Ebeveyn Davranışlarının Genel Prensipleri

Bazen herkes tarafından örnek alınan, dış görüntüsü ile çevredeki insanların taklit ettiği şahısların çocukları korkunç ve talihsiz bir kaderi yaşıyor olabilirler. Bunun sebebi ne olabilir? Olaya sıradan bir hadise gibi bakacak olursak, sadece görünürdekilere takılır kalırız ama aslında asıl sebep ailenin ta kendisidir. Çevredeki insanların örnek insan olarak algıladıkları bu şahsiyetlerin ev ortamında aralarında buz dağının olması ihtimal dışı değildir.

Bazı ebeveynler aralarında sorun yaşamalarına rağmen, çocukların geleceği için ellerinden gelen bütün imkânları kullanarak boşanma konusunda ayak diretmektedirler. Bu oldukça yaygın yanlışlardan birisidir. Evet, birbirinden boşanmış birçok ailenin çocuklarında sinirsel, duygusal ve hareketsel sorunların olduğu gerçektir ama bütün sorunların arkasında boşanma hadisesinin olduğunu düşünmek daha büyük hatadır. Tek başında yaşayan, boşanmış bir ailenin çocuk üzerine bıraktığı olumsuz tesir, aile içi şiddet, kavga, bitmek tükenmek bilmeyen tartışmaların çocuk üzerinde bıraktığı olumsuz tesirden daha şiddetli değildir (mkvlevarta cgupi, 2010).

Ebeveynler arasındaki negatif tutumun ortaya çıkardığı sonuçların acısı çoğu zaman çocuklardan çıkarılır. Çocuk "Günah keçisi" haline gelir. Bunun arkasında yatan en önemli sebep tecrübeli ebeveynlerin olayı ileri götürmeleri halinde işin içinden çıkılamayacak bir duruma düşeceklerini, gerginliğin daha da artacağını ve bir yerde patlak vereceğini bilmeleridir. Tabakların parçalanması, küfretme, kapıyı çarpma vs. bunlardan bazılarıdır. Bu yola başvurmaları durumunda ikisi de kaybedeceğini çok iyi bildiği için kendilerini için uygun bir yol bulma eğilimindedirler. O da karşılık verme ihtimali olmayan çocuktur. Cezalandırma için bahane bulmak hiç de zor değildir: Ayakkabıları yere atmak, elbisesine çorba dökme, bakış tarzı vs.

Anne ve babasının ondan memnun olmadığını hisseden çocuk zamanla kendini kötü, işe yaramaz bir insan olarak algılamaya ya da savunma reaksiyonları geliştirmeye başlar. İlk durumda çocuklar içlerine kapanırken, ikinci durumda ise kendilerine bir şey olmasındansa saldırı pozisyonu alıyorlar. Farklı bir şekilde ifade etmek gerekirse "Tırnaklarını büyütüyorlar", "Dişlerinin biliyorlar" kavga ediyorlar ve saldırgan oluyorlar.

Yukarıda bahsi geçenlerden yola çıkarak birbirinden memnun olmayan kişilerin hemen boşanmaları gerektiği anlamı da çıkarılmamalı. Çok kolay bir çıkış olarak

görülen boşanma kesinlikle en iyi çözüm değildir. Ailenin yıkılması sadece karı kocayı etkilemekle kalmaz, çocuklarda da ciddi travmalara sebep olabilir. Ayrılınca bu sinir, hiddet ve kin halinin bittiği düşünülebilir ama aksine yalnızlık durgusuyla derinleşen bu duyguların dışa vurumu çocuk üzerinde kendini hissettirir. Bundan dolayı hemen ayrılma kararı almamalı, eksileriyle artılarıyla iyi düşünülmeli ve eldeki bütün imkânların kullanılmasına özen gösterilmelidir (Bakhutaşvili, 2010).

Ailenin gerçek yaşantısında çatışma halinin ya da ailenin bir tek bireyinin kötü ruh halinin sadece onu etkiliyor olması pratik olarak imkânsızdır. Yeni doğan bir çocuğun dahi annesinin endişeli halinden etkilendiği herkes tarafından bilinen bir şeydir. Ne konuşma bilen ne de bakışlardan anlam çıkarabilen yeni doğmuş bir çocuk, annesinin durumundan bir şeylerin yolunda gitmediğini hissedebilmektedir. Bu yaştaki çocuklar, ebeveynlerinin neden kavga ettiklerini anlayamayabilirler ama bu durumun onlarda oluşturmuş olduğu psikolojik baskıdan dolayı bilinçsiz bir şekilde kurtulmanın yolunu aradıkları aşikârdır.

Bazı çocuklar hastalandıklarında ebeveynlerinin aralarındaki kavga ve uyumsuzlukları unuttuklarını fark eder. Onları çocuklarına karşı olan şefkat ve sevgileri bir araya getirmektedir. Başka açıdan olaya yaklaşacak olursak, hastalandıklarında ailelerinin bir araya geldiğini gören çocuk hastalık halinden faydalanmaya başlar.

Sonraki dönemde çocuk hasta olmak isteyerek annesi ile babası arasındaki birliktelikten aldığı hazzı tekrar almak ister ama kişi kendi isteğiyle ne grip olabilir ne de ciğerlerini üşütebilir. Ebeveynlerini bir araya getiren hastalığın isteğe bağlı olmadığı gibi insanları hasta eden bazı psikolojik faktörlerin olduğunu unutmamak lazım. Bu tarz hastalıkların oranı azımsanmayacak kadar çoktur. Çocuğun, ailesinin ilgisini ve sevgisinin kazanma yolunu araması, onları bir araya getirmek için uğraşması bu duruma örnek olarak gösterilebilir (psikologis komentari, 2019).

Çocuk bu yolla kendini endişeye sevk eden ebeveynlerinin çatışmalarına engel olmaya amaçlamaktadır. Bu tür davranış, onun, ailedeki psikolojik normalleşme süreci için gerekli. Tabi ki bu durum ne anne baba için ne de çocuk için fayda getirecek bir şeydir ama çocuk ebeveynlerinin ilişkisini normalleştirmek için başka bir yol bulamamaktadır.

Çocuğun duygusal durumunun bozulması, onun "Kötü" hareketi ve bazen hastalığı bile aile içi yaşanan şiddetin (hastalığın) sonucudur. Aile içi, eşler arası ve her

bir ebeveynin sorunu sadece onların şahıslarını ilgilendiren bir sorun olarak görülmemelidir. Bu aynı zamanda çocuklarının şahsi gelişimleri için çok önemli bir faktördür.

7. Sonuç

Aile içi şiddet, şiddetin en yaygın şekillerinden biridir. Gürcistan'da bu durum çocuklar üzerinde kendini belirgin olarak göstermektedir. Onları bu bağlamda durduracak bir etken bulunmaz. Çocuk üzerinde uygulan şiddet, düşük gelirli ailelerde yaşandığı gibi ekonomik seviyesi güçlü ailelerde de görülmektedir. Bu durumun ortadan kalkması için devlet organlarının, sivil toplum kuruluşlarının ve toplumun geniş kesimlerinin ortaklaşa yapacakları çalışmalara ihtiyaç vardır.

Aile içi şiddetin, çoğu zaman kendini belli etmeyen, uzun süren ve tekrarı olan kendine has bir yapısı vardır. İçerik olarak çok özel yapıya sahip şiddet hadiseleri, ailenin bir üyesinin diğer bir üyesi ya da üyeleri üzerinde şiddet uygulaması sonucunda ortaya çıkar. Birbiri ile birçok ortak değere sahip insanlar arasında yaşanan sosyal sorunlar çoğu zaman gizli kalır ve bu durum şiddete karşı yapılacak mücadeleye büyük engeller oluşturur. Buna bir de kültürel ve ekonomiksel sorunlar ilave olmaktadır (ჭაბუკიანიდასხვები, 2014).

Aile içi şiddet farklı şekillerde ortaya çıkar. Fiziksel müdahale, cinsel istismar, psikolojik ve duygusal baskı ve fert üzerinden kontrol sağlamak için kullanılan farklı metotlar bunlardan sadece bazılarıdır. Yukarıda bahsi geçen şiddet çeşitleri, şiddet gören kişilerin fiziksel, mantıksal, sağlıklı cinsel yaşantı bağlamında değişik sorunlar yaşamalarına neden olur. Şiddet gören insanlar ayrıca; bedensel zarar, depresyon, düş kırıklığı, travma sonrası gelişen stres hastalığı, intihar girişimi, aşırı alkollü içecek ve uyuşturucu kullanma eğilimi, istenmeyen hamilelik süreci, cinsel yolla bulaşan hastalıkları gibi sorunlarla da baş başa kalırlar (Fsikologis komentari, 2019).

Yaşadıkları sorunlardan dolayı zamanla insani duygularında gerileme yaşayan şiddet mağdurlularının doğumdan itibaren bütün fertlerin en doğal hakları olan dokunulmazlık hakları çiğnenmekte ve bağımsız yaşamlarına müdahale edilmektedir.

Bu araştırmanın en ilginç yanının 14 ila 18 yaş arası çocukların şiddet denilince aklınıza ne gelir sorusuna tereddüt etmeden çoğunun fiziksel ve psikolojik şiddet olarak cevap verdikleri kanısındayım. Fiziksel şiddetin ne olduğunu her bir grup ayrı şekilde cevapladı. Bazıları fiziksel şiddeti daha hafif türü olarak düşünebilecek "Güç kullanılarak yapılan dokunma" şeklinde açıklarken, bazı gruplar ise daha sert şekli olan "Acımasız dayak" olarak açıklamıştır. Üç ayrı grup da psikolojik şiddeti haklarının ellerinden alınması, bağımsızlıklarının kısıtlanması ve kendilerini ifade etmelerinin engellenmesi olarak algılamaktadır. Ergenlerin bazıları zorunlu olarak çalışmanın da

şiddet türü olduğunu ifade etmektedir: Sezonluk çalışmalar, kendi çıkarları için çalıştırma ve sokaklarda zorla dilencilik ettirme bu duruma örnek olarak gösterilebilir. Bütün gruplar aile içi şiddetin, ailenin güçlü ferdinin zayıf fertleri üzerinde güç denemesi olduğunu belirtmektedir. Ailenin güçlü üyesi olarak erkek, yani baba karakteri üzerinde durulmakta, anneler ise psikolojik şiddete en çok başvuran fertler olarak görülmektedir. Anneler psikolojik, babalar ise fiziksel şiddet uygulamaktadırlar. Şiddet uygulayanlar arasında giyimleri iyi olmayan, fakir aile çocuklarıyla, yaşıtlarıyla ile dalga geçen sınıf arkadaşların da olduğunun altı çizilmektedir (efektiani auditis angarişi, 2019).

En çok şiddet hadisesinin nerede gerçekleştiği sorusuna ankete katılan çocukların çoğu şiddetin uygulanması için en uygun ortam olarak düşünülen evi işaret etmiştir. Bu ankette ikinci sırayı mahalle almıştır. Üç ayrı grubunda bahsini ettiği, özellikle erkek çocuklara şiddetin uygulandığı yer olan mahallede, çocukların şiddete karşı gelmeleri mümkün olabilirken, aynı şeyi çocukların ebeveynlerine karşılık veremedikleri ev için söylemek zordur. Çocuklarla yapılan grup çalışmasında yetiştirme tarzı olarak görülen fiziksel şiddet üzerindeki fikirleri de soruldu. Kutaisili gencin dillendirdiği "Şiddet şiddeti doğurur" çıkışı görüşmeye katılan bütün ergenlerin genel duruşlarını net bir şekilde ifade etmekteydi. Anket katılımcıların çoğu, ebeveynleri tarafından kendilerine uygulanan şiddeti çocukların fiziksel ve zihinsel sağlığını bozan bir faktör olarak görmektedir. "Şiddetin olduğu ortamda yetişen çocuk ya katil ya tiran olur" (16 yaşındaki Tiflisli kız). Ergenler disiplinli yetiştirme tarzı ile fiziksel şiddeti birbirinden çok net çizgilerle ayırabilmektedir. Disiplinli yetiştirme tarzında kabul görür cezalandırmalar başında çocukların ellerinden düşürmedikleri telefon, tablet gibi aletlerin geçici olarak yasaklanması gelmektedir. Ankete katılan çocuklar bu metodu kabul etmekle kalmayıp, hatta diğer cezalandırmalara nazaran daha beğendikleri bir metot olarak algıladıkları ortaya çıkmıştı. Ergen çocuklar hangi yetiştirme tarzını olumlu algıladıklarını şu şekilde ifade etmektedir(dzladobis preventsiis erovnulı strategia, 2014):

- Çocuklara kendi yaşantısında fayda sağlayacak konularda karar almaları konusunda hak tanımaları;
- Çocuklara kendi hoşlandıkları şeyleri almaları için cep harçlığı vermeleri;
- Kendine ve başkalarına zarar vermeyecek konularda onlara özgürlük tanımaları;
- Çocukların başarılarını kabul etmeleri;

- Çocuklarla birlikte vakit geçirmek.

Ankete katılan çocuklara şiddetle karşılaşmaları durumunda kime başvurmaları gerektiği sorulduğunda, gençlerin çoğunluğu "kimseye söyleyemeyiz" şeklinde cevap verdiler. Sadece birkaçı en yakın gördükleri kişiye söyleyebileceğini ifade etti. Hiçbir ergen bu durumda okulu bir seçenek olarak düşünmemiştir. Çocuklara, yapılan şiddet eylemine şahit olduklarında ya da bu hususta şüpheye kapıldıklarında nasıl davranacakları sorulduğunda, Focus Grup üyesi çocukların hepsi "Birbirimize yardım ederiz" şeklinde cevap verirken, sadece birkaçı akrabalarına, bu alanda faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarına başvurabileceklerini, kritik durumlarda ise polisi bilgilendireceklerini belirttiler.

Çocukların şiddete karşı korunması bağlamında neyin sistemli bir yöntem olduğu sorulduğunda, çocukların hakları üzerine çalışan sivil toplum kuruluşlarının sayısının artması gerektiğinden, şiddet taraftarlarının cezalandırılması konusunda ise daha caydırıcı cezaların uygulanması gerektiğinden bahsettiler. Ayrıca şiddet türleri hakkında toplumun bilgilendirilmesi ve bu konuda eğitim verilmesinin de önemli olduğunu ifade ettiler.

Aile içi şiddetin çocukları direkt etkilemediği durumlarda bile onlarda olumsuz etki bıraktığını düşünen toplumun büyük bir kısmı buna rağmen dışardan müdahale edilmesinin kabul edilir tarafı olmadığı kanısındadır.

Aile içi şiddet dediğimizde, şiddet uygulayan kişi olarak aklımıza hemen baba gelir, ama bazı durumlarda şiddet uygulanan kişiler arasında Anne ve kardeşler de yer almaktadirlar. X'in özel bir örnekten babanın her zaman aile içinde şiddet uygulanan kişi olmadığını açıklamaktadır.

X'nin öyküsünü okuduğumuz zaman, şiddet uygulanan kişinin öz ağabesi olduğunu görülmektedir. Kıskançlıkla dolu abisi küçük kız kardeşten nefret etmekte kalmayıp on sene içerisinde her gün hem X hem de Anne üzeinde şiddet uygulamaktadır.

Ikinci öyküye bakınca, bu ya da benzer ailelerde çocuklara şiddet uygulandığı inanmak daha zordur. Ebeveynler hem çok ilgili insanlar hem de toplum tarafından kabul görmüş kişilerdi; yüksek mevkiler, prestijli mahalle, ev, kreş, okul, elit stüdyolar, çevre, özel hocalar, dadı, sağlıklı gıdalar, marka elbiseler vb. Öte yandan, öyküden net bir şekilde görüyoruz ki çocuğun ebeveynlerinin davranışları korumaci aileye dönüştürmektedir.

Korumacı aileler, bağımsız bir insan olmanın başlıca şartlarından biri olan çocuklarının bağımsız karar almalarına, seçim yapmalarına müsaade etmemektedir.

Araştırmalar ve şiddete maruz kalanlar ile yapılan görüşmeler sonucunda ortaya şu şekilde bir tablo çıkmaktadır: Şiddet gören kişi kendi üzerine şiddet uygulandığını itiraf etmekten korkmaktadır. Bunun arkasında yatan en önemli sebep "Aile içerisinde yaşanan aile içinde kalmalı" şeklindeki Gürcü mantığıdır. Bundan dolayı bu konuda görüşme yapma imkânı bulduğum dostlarım yıllar boyunca yaşadıkları hakkında konuşmak yerine susmayı tercih etmişlerdir.

Şiddet üzerine yapmış olduğum araştırmamda aile içi şiddetin çocuklar üzerinde oluşturmuş olduğu olumsuz etkileri gözler önüne sermeye çalıştım. Yapılan çalışmalar sonucunda kendimin de bir üyesi olduğum toplumun "Şiddet kabul edilemez" şeklinde açıklamalarda bulunuyor olmasına rağmen şiddete karşı oldukça soğuk yaklaşım içinde olduğunu rahatlıkla söyleyebilirim. Gerçi bu düşünceyi savunan insanlar, şiddet olaylarına şahit olmaları durumunda kendilerini "Aile içinde yaşanan çatışmalar ailenin şahsi meselesidir, bizi ilgilendirmez, bu sorunu kendi içlerinde çözmelidirler" şeklinde savunurlar.

Böyle düşünen bir toplumun çocuğun cezalandırılmasına olumlu bakması ve cezalandırma olmadan çocuğa bir şey anlatmanın imkânsız olduğunu düşünmesi beni hiç de şaşırtmadı. Ben şahsen bu düşünceyi kabul etmiyorum. Çocuğun yetişmesinde pozitif yaklaşımların, negatif yaklaşımlara oranla daha etkili olduğu kanaatindeyim.

Şiddet kurbanı çocuklar, yılların geçmesiyle başlarını gelen hadiseyi unutmakta zorlanmakta kalmayıp aynı zamanda toplum içerisinde kendilerine yer bulmakta zorlanmaktadırlar. Şiddet kurbanları, yukarıda bahsi geçen sorunlar dışında ayrıca şu sorunlarla baş başa kalmaktadırlar: kompleksli davranışlar, korku, özel yaşantılarının olmaması, psikolojik sorunlar, ruhsal travmalar, güven eksikliği, iletişim bozukluğu, içine kapanıklık, dışlanmışlık, içten içe yaşanan agresiflik hali. Arkadaşlarımla yapmış olduğum söyleşide farkına vardığım bu durumlar onların yıllar boyunca mücadele verdikleri sorunların küçük bir listesini oluşturmaktadır.

Çalışmamda ayrıca anne ve babaların yapmış olduğu bariz hataları da tespit etme imkânı buldum. Anne daha çok psikolojik baskı yaparken, babanın karıştığı hadiseleri saymakla bitmez.

Çocuklar (Ergenler), şiddet hadisesinin en çok aile içinde yaşandığını düşünmektedirler. Ben bu düşünceye kendi yerel çalışmalarım ve UNICEF'in 2013

yılında gerçekleştirmiş olduğu kitlesel araştırma sonucunda vardım. Söz konusu sorunlar dışında toplumu oluşturan bireylerin şiddet olaylarına nasıl tepki vermeleri ve kime başvurmaları gerektiğini bilmemeleri de ayrı bir handikaptır.

Gürcistan'da "Geleneksel" olarak algılan şiddet olaylarının etkilediği kişi sayısı azımsanamayacak kadar çoktur. Şiddet hadiselerinin kurbanları ve bu çalışmaya konu olan kişiler, yakın arkadaşlarım yıllar boyunca baş başa kaldıkları sorundan kurtulma adına ciddi mücadele içinde olmalarına rağmen kendilerini korumayı başaramadılar. Zamanında bu konu hakkında konuşmaktan ciddi şekilde endişe eden bu insanlar, kendilerinin yaşadıklarını başkalarının da yaşamaması adına, gelecek nesillerin de aynı sorunlarla mücadele etmek zorunda kalmamaları adına başlarından geçenleri anlatmaya karar verdiler. Onların konuşmaya karar vermelerinin altında yatan başka bir sebep de kendi trajik yaşantılarının başkaları için örnek oluşturması, şiddet karşısında susmanın çözüm olmadığının herkes tarafından bilinmesi ve çocuğa yönelik yapılan şiddetin tamamen ortadan kalkması isteğidir.

An itibariyle kendilerini bu yola feda eden bu insanlar söz konusu sorunun çözümü adına her türlü yardımda bulunmaya hazırlar.

Özet

Aile, her çağda ve her toplumda insan topluluklarının oluşmasını sağlayan temel bir kurum olmuştur. Ailenin temel bir kurum olmasının nedenlerden biri, çocuğun toplumsallaşmasında oynadığı roldür. Aile ortamının çocuk için en güvenli ortam olduğu düşünülmekle birlikte, pek çok anne-baba çocuklarını terbiye etme, disipline etme gerekçesiyle bilinçli ya da bilinçsiz olarak onlara zarar vererek, fiziksel ruhsal, zihinsel ve toplumsal gelişmelerini olumsuz yönde etkilemektedir(Ovacik, 2008).

Yüksek lisans tezinin konusu, aile içi şiddeti, daha da açmak gerekirse çocuklara uygulanan şiddeti ve olumsuz sonuçlarını içermektedir. Çocuklara uygulanan şiddete yönelik çıkarılan ülke içi ve uluslararası kanunların temel alındığı yüksek lisans tezinde, UNISEF tarafından 2013 yılında aile içi çocuğa yönelik yapılan şiddetin şekilleri, yayılma alanları ve istatistikleri hakkındaki geniş kapsamlı araştırmaya yer verilmiştir. Tez çalışmasında ayrıca genç hukukçular derneği tarafından aile içi şiddete yönelik mahkemeler tarafından alınan kararlar hakkındaki verilerin raporlarına da değinilmektedir.

Çalışmamızda, şiddetin temelinde yatan gerçeklere, şekillerine, engellenmesi için uygulanacak yöntemlere ve psikologların düşüncelerine değinilmektedir..

Temel varsayımların gerçek hikâyelerin genellemesi üzerine ele alındığı yüksek lisans tez çalışmamızın temelinde, gerçek insanların hikâyeleri, onların duygu ve hisleri, şiddete karşı tutumları yatmaktadır.

Abstract

Family has been a fundamental establishment tht provides generation ohf human communities in every era and sociyety. One of the reasons which makes family a fundamental establishment is the child's role in becoming socialized. Although it is common belief tht family environment is the most secure atmosphere for a child, substantial number of parantes do either international or accidental harmwhile educating and discipline their children which leads to unfavorable consequences in child's physical. Psychological, mental and social development.(Ovacik, 2008)

The Masters Thesis represents the research of violence in the families, particularly child abuse and its negative results. Reports of child abuse are considered according to the law existing in my country as well as to the international conventions. The large scale research which was carried out by INISEF in 2013 is represented in the work which shows the cases of child abuse in families, forms of violence, areas and statistics. Also, I would like to represent you the report of Young Lawyers Association of Georgia dealing with violence in families and the verdicts. After getting Bachelors Degree in 2014 I took part in Turkish Programme for getting a grant and I won. I continued study in Turkey on the faculty of human rights and freedom. During the period of study I got acquanted with two young people and now we are good friends and the motivated me to work on this problem. Their histories became the reason of the beggining why I am trying to show you closer the facts of violence and reveal the negatives which we see around us everyday, and that reason of those negatives lies in the victims' psycology who were the subjects to violence in this or that form in their childhood. Today I can touch this forbidden aspect. In my country many people are the the subject to the so called "traditional" violence in this or that form and that is more dangerous that it is accepted in many familis as usual for many years. And to avoid or eliminate theese harmful habits its necessary to have courage. The motive of my interest follows the actuality of the problem. It makes easier for me to become aware and to bring all seen and understood by me before you. Theese are my friends who had to fight quite a lot to survive physically as well as mentally. Today despite their efforts to overcome everything what had happend to them in their childhood, the are still partially captured by their past and this is seen in their relationship with the people around them. To my mind, their main victory is their sincery confession, this way they appeal to all violence

victims whether it is the teenager, adult, man or woman to protest direct or indirect violence, to behave according to the law, to forget stereotyped thinking and by this way to help to appear solidarity in the society.

KAYNAKÇA

1. Saqartvelos axalgazrda iuristta asotsiatsia, ocaxşi dzaladobis, ocakhuri danaşaulisa da khalta mimart sakmeebi (Tiflis, 2017)– Gürcistan Genç Hukukçular Derneği, Aile İçi Şiddet, Ailevi Suç ve Kadınlara Yönelik Uygulanan Şiddet Konuları (Tiflis 2017);

2. Saqartvelos axalgazrda iuristta asotsiatsia, siklis samartlis protsesebis monitoringi Tbilissa da Kutaisis sakalako da saapelatsio sasamartloebşi (Tiflis, 2016)– Gürcisatan Genç Hukukçular Derneği, Tiflis ve Kutaisi Aile ve Temyiz Mahkemelerinde Ağır Ceza Mahkemesi Dava Süreçlerinin Denetimi (Tiflis, 2016);

3. Şiddetin Engellenmesinde Ulusal Stratejiler (Tiflis, 2014);

4. Marine Zoidze, 14-18 Yaş Ergenleri Üzerine Lokal Araştırma (10 Devlet Okulu, 2 Meslek Yüksek Okulu), Batum, 2019;

5. Açık Toplum – Gürcistan Vakfı, Aile İçi Şiddete Karşı Mücadelede Kayıp Kısım Sosyal Hizmetler, Tiflis 2016 Yılının Temmuz Ayı;

6. Neslihan Lök, Ceyda Başoğul, Selma Öncel –„Aile İçi Şiddetin Çocuk Üzerindeki Etkileri ve Psikososyal Desteğin Önemi“.000000000Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar-Current Approaches in Psychiatry 2016

7. Araştırmacı Grubu: Prof. Dr. Marine Çitaşvili, Prof. Dr. NinoCavakhişvili, Doç. Dr. LuizaArutinovi, Doç. Dr. LiaTsuladze, SopoÇaçanidze – Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Konularında Gürcistan'da Ulusal Araştırma, Tiflis 2010;

8. Gürcistan Yargıtayı, Araştırma ve Analiz Merkezi – Aile İçi Şiddet Konusunda Uluslararası Standartların Uygulanması, Tiflis 2017);

9. Bavşvta mimart dzaladoba sakartveloşi (UNİCEF, 2013);

10. İvane cvakhişvilis sakhelobis tbilisis sakhelmtsipo unıversıtetıs socialur mecnierebata centri–vin an risi bralıa ocakş dzaladoba Dako bakhutridze (tiflis, 2010);

11. Ocakuri dzaladobis sameditsiaspektebi - (2017);

12. Efektiani auditis angarişi (2019,);

13. Sakartveloşi ocakşi dzaladobis tsinaagmdeg mimartuli politikis analizi,nana çabukiani da sxvebi (tbilisi, 2014);

14. Tvisobrivi kvlevis metodebi sotsialur kvlevaşi tinatin zurabişvili(tbilisi, 2006);

15. Raodenobrivi kvlevis metodebi sotsialur kvlevaşilia tsuladze (tbilii, 2008);

16. Ojaxşi dzaladoba- qalta mimart dzaladobis çrilişi, tinatin sudadze (Tbilisi, 2015);

17. Ojaxşi dzaladobis sferoşi arsebuli kanonmdeblobisa da sasamartlo praktikis genderuli analizi (Tbilisi, 2012);

18. Sakartvelos konstitutsia(23.03.2018. №2071);

19. Sakartvelos sisklis samartlis kodeksi (08.05.2019);

20. Sakartvelos samokalako kodeksi (22.12.2018)

21. Bavşta datsvis mimartvianobis protsedurebis damtkitsebis taobaze(14.09.2016)

22. Qalta mimart dzaladoba da ocakşi dzaladoba Uça nanuaşvili (2015) ;

23. Aile İçi Şiddet ve Çocuklar Üzerindeki Etkileri: Temel Kavramlar, Güvenlik Planı Hazırlama ve Alternatif Tedavi Model Örnekleri Domestic Violence and Its Effects on Children: Fundamental Concepts, Safety Planning and Examples of Alternative Treatment Models, Melis Sedef Kahraman, Gökçe Çokamay (©2016, Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar eISSN:1309-0674 pISSN:1309-0658)

24. Aile İçi Şiddetin Erkek Çocuğun Şiddet İçeren Suç İşleme Davranışına Etkileri – Yüksek Lisans Tezi, psıkolog, Asli Cennet Ovacik (İstanbul, 2008) ;

25. Public Health Foundation of Georgia (Tbilisi, 2016);

http://phf.org.ge/ka/resources/bavshvze-dzaladobis-prevencia/

26. Bavşvze tsartkma-tsamortyma da dzaladoba did natsils çveulebriv abad miaçnia, fsiqologis komentari (Tbilisi, 2019)

https://for.ge/view/159977/bavSvze-wartyma-wamortyma-da-Zaladoba-did-nawils-Cveulebriv-ambad-miaCnia---fsiqologi.html

27. Bavşvze dzladoba, dzaladobis mizezebi da şedegebi, ketevan odişaria (Tbilisi, 2019);

http://kids.ge/articles/%E1%83%91%E1%83%90%E1%83%95%E1%83%A8%E1%83%95%E1%83%94%E1%83%91%E1%83%96%E1%83%94-%E1%83%AB%E1%83%90%E1%83%9A%E1%83%90%E1%83%93%E1%83%9D%E1%83%91%E1%83%90-%E1%83%AB%E1%83%90%E1%83%9A%E1%83%90%E1%83%93%E1%83%9D%E1%83%91%E1%83%98%E1%83%A1-%E1%83%9B%E1%83%98%E1%83%96%E1%83%94%E1%83%96%E1%83%94%E1%83%91%E1%83%98-%E1%83%93%E1%83%90-

%E1%83%A8%E1%83%94%E1%83%93%E1%83%94%E1%83%92%E1%83%94%E1%83%91%E1%83%98

28. Dzaladoba, mizezebi da şedegebi – informaciuli blogi dzaladobaze(Tbilisi, 2012) ;

https://safarigeorgia.wordpress.com/2012/01/25/%E1%83%AB%E1%83%90%E1%83%9A%E1%83%90%E1%83%93%E1%83%9D%E1%83%91%E1%83%90-%E1%83%9B%E1%83%98%E1%83%96%E1%83%94%E1%83%96%E1%83%94%E1%83%91%E1%83%98-%E1%83%93%E1%83%90-%E1%83%A8%E1%83%94%E1%83%93/

Ekler

Görüşmeler

1. X

Benim hikâyemin, yani 26 yaşındaki bir kızın hikâyesinin daha açık ve net olması için en baştan anlatmaya başlamamın daha doğru olacağını düşünüyorum.

Terjola'da doğdum, misafirlere her zaman empati, sıcaklık, sevgi ve saygı hissi veren harika bir ailede doğdum. Babam kamu sektöründe çalışıyordu ve ayrıca özel isler de yapıyordu. Annem kreş öğretmeniydi. Hayat onlar için güzel ve mutlu bir şekilde geçiyordu, ta ki ağabeyim 12 yaşına gelerek şüphelenmeye başlayana kadar, sanki o evlatlıktı, çünkü yaşı büyümüş ve hiç kardeşleri olmamıştı. Annem ile babam, ağabeyimin bu şüphelerini gidermek için, yeni bir çocuk sahibi olmaya karar verdi. Annem hamileyken, büyükbabam ağabeyime şaka yaparak şöyle söylemişti : "Bu yeni bir erkek çocuk doğduğunda ismini G. koyarız. Bu ev artık sadece sana kalmayacak, sana araba veririz ve her şey bununla biter". Aslında G. babamın erkek kardeşlerinden biri, herkesten farklı, çok yetenekli ve herkes için örnek olan bir insandı. Anlaşılan o günden itibaren, ağabeyim B. hâlâ doğmamış olan bir bebeğe karşı nefret ve kıskançlık hissetmeye başlamıştı. Erkek yerine kız olarak dünyaya gelmeme ragmen, onun bana karşı duyduğu kıskançlık geçmemişti, bana her zaman kötü davranıyordu. Bana hep, ebeveynlerimizin her şeylerini sadece bana vermek istediklerini söylüyotdu. Sanki ben onun hakkı olan şeyleri elinden almıştım. Yıllar geçince ağabeyimin bana karşı duyduğu nefret ve kıskançlık azalacağı yerde daha da büyüyordu ve bana karşı hep agresifti. Sürekli kavga ediyordu benimle ve fiziksel olarak da darp ederek bize hakaret ediyordu. Babam annemi ve küçük kızını bu saldırılardan korumaya çalışıyordu, fakat babam ne yazık ki ben yedi yaşındayken vefat etti.

Babam ailemizin direğiydi ve bize güç veren biriydi. Oğlunun onur kırıcı davranışlarına dayanamadı, aniden vefat etti. Ben ve annem acımasız ve hain ağabeyimle baş başa kaldık. Her gün bizi döverdi, iğrenç kelimeler kullanırdı, özellikle bana karşı çok saldırgandı. Defalarca annemle evden kaçmıştık, o bizi kovarken saklamaya çalışmıştık. Bazen bizi dövdüğü için karda çıplak ayaklarla koştuğumuzu bilirim. Nereye gideceğimizi bile bilmeksizin sadece hayatta kalma içgüdüsüyle koşardık.

Duyduğum acıyı sözlerle anlatmam mümkün değil. Bana söylediği iğrenç kelimeler aklımdan çıkmıyordu. Kendi içime kapanıyor ve komplekse giriyordum. Düşüncelerim bedenimdeki morluklardan daha acıydı. İnanın bana, keşke bir sebep olsa da o sebepten dolayı bize böyle davransaydı, fakat ortada bir sebep bile yokken bize böyle davranıyordu. Tek bir an bile anneme bir şey olacağını düşünmek aklımı başımdan alıyordu. Yaşama gücünü yitiriyordum gün geçtikçe... Babamın vefatından sonra, acımız ile ilgili kimseye bir şey söylemeden annemle birlikte böyle on sene geçirdik.

Bizim günlük yaşamımız hayatta direnme ve kurtulma çabasıydı yalnızca. Benim tek amacım sadece en değerli varlığım sevgili annemi ağabeyimin saldırganlığından kurtarmaktı. Sadece tanrıdan yardım umut ederek geleceğimize korkuyla bakıyorduk. Fiziksel, ahlaki ve psikolojik travmalar bir türlü son bulmuyordu. Bütün bunlar hayatımda silinmeyen izler bıraktı. Mutlu ve neşeli bir kızdan birden bire öz değerini kaybetmiş bir insana dönüştüm. Benim asıl amacım abartılı bir öz eleştiri ve kendimi başkalarına yönelik daha da düşük seviyeye koymam olmuştu. On üç yaşındaki ağabeyimin küçük kız kardeşin olan benden bu şekilde nefret etmesinin belli bir nedeni yoktu. İğrenç bir durumdu bu. On yıl boyunca dayanılmaz koşullarda yaşadık ve zor durumdan çıkmanın tek yolu annemle birlikte yeni bir hayata başlamaktı, bunun için evimizi terk edip Tiflis'e taşındık.

Tiflis'te devlet okuluna gitmediğimi hatırlıyorum, görece sakin olacağını düşündüğüm özel bir okulu seçtim. İlk başta Tiflis'teki lisede ve sonrasında üniversite hayatımda, bugün sahip olduğum karakterimdeki güçlü yönlerimi dışarıya gösteremiyordum. Belki de hâlâ ağabeyimin bana söylediği kötü sözleri ve yaptığı kötülükleri aklımdan silemiyordum, o zor dönemden kurtulamıyordum bir türlü. Bir psikolog gibi kendimle uğraşmam için bana seneler gerekti, fakat bu çok büyük zamanımı aldı benim.

Bulunduğum ortamdaki toplum bana özgüvenimi geri verdi ve kendi değerimi anlamamda bana destek ve yardımcı oldu. Ancak belirtmem gerek ki, bu şeylerin üstünden gelmeyi nasıl başardığıma kendim bile şaşırıyorum, zira bildiğim çok sayıdaki olayda, yani aile içi şiddeti yaşayan reşit olmayan mağdurların hayatı intihar veya ölümle sonuçlanmaktadır.

Bütün bunlarla şunu söylemek isterim ki, benzer zor yollardan geçmek mecburiyetinde kalan her insanın durumunu çok iyi anlıyorum ve onların acısının ne olduğunu hissediyorum. Bence aile hayatı ve çocukların yetiştirilmesi onların bir toplum üyesi olma sürecinde çok önemli bir yansımadır, inanın bana bu bir gerçektir. Zira bir gencin

birey olarak oluşması aileden gelmektedir. İnsan ilişkilerini ilk başta ailede görmektedir, kendi kişiliği ile ailede tanışmaya başlamaktadır ve toplumsallaşma yöntemlerini de aileden görmektedir. Reşit olmayan birey ailesindeki yetişkinleri taklit ederek ailedeki kuralları ve normları anlamaya başlıyor; bu şekilde toplumsal ilgiye karşı tutumlar oluşmaktadır. Bu dönemde onun hayata bakışı ve hayat anlayışı güçlü ve şekillendirilmiş değildir, dolayısıyla her şeyi ailesinden gördüğü normlar ve yaklaşımlarla değerlendirmektedir.

Sonuç olarak, ailede sistemsel anlaşmazlıklar, kavgalar, şiddet ve saygısızlık, yanlış anlamaları geliştirir, bunların hepsi de ruhsal durumunu olumsuz etkiler. Buna göre aile genç neslin yetiştirilmesi ile kamu görevlerini de yerine getirmektedir. Genç bir kişi, eğer daha sonraki gelişiminde suç işleme yolunda gidecekse ve büyük etkisi olan psikolojik problemler yaşıyorsa, bu ailenin yükümlülüğünü yerine getiremediği anlamına gelmektedir.

Her şeyden önce, bu sorunla mücadele etmek için konu hakkında halk bilincinin ve farkındalığın yükseltilmesi gerekmektedir. Diğer taraftan bu, halkın probleme, aşağılama ve alaycılıkla değil, sorunu çözmek için makul bir gözle bakmasına izin verecektir. Aile içi şiddete karşı savaşa toplumun her üyesi katılmalıdır. Böylece toplum mağdura destek vererek onun bu sorunlara karşı sesini yükseltmesine ne ihlalciye karşı direnmesine yardımcı olacaktır. Ayrıca, mağdur kanun yolu ile kendi hak ve özgürlüklerini de koruyabilecektir. Belirtilen aile içi sorunlar reel eylemlere ihtiyaç duymaktadır, zira aile içi şiddet konusu Gürcistan'da çok güncel bir sorundur. Şiddet kurbanları, duygularını ifade etmek istemezler, çünkü çoğu zaman utangaçlık hissederler veya suçlunun intikamından korkarlar. İşte bu nedenlerden dolayı annemle ben kolluk kuvvetlerine başvurmaktan ve yardım talep etmekten çekinirdik. Topluma göre ve aynı zamanda annemin de düşündüğüne göre, çoğu durumlarda aile içi sorunlar sadece aile içinde çözülmelidir, zira bu sorunlar sadece aileye aittir ve Devlet buna karışmamalıdır. Bu yüzden kurban ve zalim birbirinin karşısında tek başında kalmaktalar ve kurban daimi olarak kendi haklarının ihlal edilmesine dayanmak zorunda kalmaktadır. Ben bu yaklaşımın doğru olmadığına inanıyorum, zalim- bu bir akıl hastası kişidir ve mağdur onunla herhangi bir anlaşmaya ulaşamaz, bu inanılmaz ve mümkün olamayacak bir şeydir. Örneğin benim durumumda herhangi bir gerginlik belli bir olayla sonuçlanıyordu ve bu olay sonucunda zalim kişi sakinleşiyordu.

Bütün yukarıda anlatılanlardan yola çıkarak, aile fertlerinin ilişkileri sadece bu aileyi ilgilendiren konularla sınırlı değildir diyebiliriz. Aile üyeleri sadece güncel konularla

birbiriyle bağlı olmamalılar, aile onların her biri için hukuki sonuçlar da taşımalıdır ve bu durum yasal düzenlemelerin gerçekleştirmesini gerekmektedir.

Aile içi şiddet, toplum için yıkıcı bir tehdittir. Bu, en gizli ve tehlikeli şiddet türüdür. Bu yüzden en önemli şey, suçlunun cezasızlık ve masumiyet duygusu gütmemesidir, zira bu duygu onun aile içinde güçlendirmesini ve daha ileriye gitmesini teşvik etmesin. Bunu ortadan kaldırmak için aile içi şiddete karşı etkili yasa uygulaması ve önleyici mekanizmaların tanıtılması gerekmektedir. Ayrıca bu mekanizmaları kurarak benzer konularda kamu bilincin arttırılmasında çalışmak da önemli bir unsurdur.

Tavsiyem, kanun tarafından bize verilen haklarımızı korumak ve hiç kimseye haysiyetimizi zedelemelerine izin vermemektir. İhlallere karşı sesimizi yükseltelim ve yirmi birinci yüzyılda köklerini salmış bu problemle birlikte yüzleşelim, hiç kimseye bizim hayatımızı ve gelecek nesillerimizin hayatlarını yok etme fırsatı vermeyelim.

2. Y.Kız

Görüşme annesiyle birlikte yapıldı.

Uzun süre boyunca güzel, alımlı, söz dinleyen, mütevazı, neşeli, mantıklı, iyi resim yapabilen başarılı bir öğrenci profili ile ebeveynlerimin göz nuru, başkalarının gıptayla baktığı bir çocuktum. Ebeveynler hem çok ilgili insanlar hem de toplum tarafından kabul görmüş kişilerdi; yüksek mevkiler, prestijli mahalle, ev, kreş, okula, elit stüdyolar, çevre, özel hocalar, dadı, sağlıklı gıdalar ve marka elbiseler. Aklınıza gelebilecek her türlü imkân vardı ama sanki aralarımızda doğal bir sınır vardı. Bu sınırın ilerisine ya da gerisine kimseler geçmiyordu.

Ebeveynlerim uzun zaman boyunca bana ait bir takma ismim olduğunu bilmiyorlardı. İspanyolca dersimde öğretmenİspanyolca "Erkek"in nasıl olduğunu sorunca bana söylenenin "Niño"nun aynısını tekrar ettim. Bana dikte edilen şeyin kendi ismim olduğuna dikkat etmemiştim. Herkes gülünce ben de gülmüştüm. O günden sonra bana "Erkek" lakabını taktılar.

Bu hadiseyi tesadüfen duyan dadı hemen ebeveynlerine söyledi. Bunu ebeveynlerinin bağırtısı, kavgası ve ona karşı anlaşılmayan suçlamalar takip etti. Sonra onu doktora götürdüler. Başka okula naklinin neden yapıldığını, erkek çocuklarla arkadaşlık etmesinin neden yasaklandığını, gardıroptan pantolon, şort gibi giysilerin neden alındığını, oyuncaklarından top ve araba gibi oyuncakların neden alındığını ve en sonunda babasının hayatından neden çıktığını anlayamadı.

"*Sizin dünyanızı gördüğümde ne yalan söyleyeyim ilk başta birçok şeye anlam veremedim. Zaman içerisinde yavaşta olsa sizin içinizde olduğu yaşam aynı zamanda benim de yaşamım. Ben size uzun süre inandım. Siz evden gittiğinizde evimiz bana yabancılaşıyordu. Dolabın içini birileri gıcırdatıyor, birileri odamın penceresinin perdelerini sallıyor, birileri kapıyı tıkırdatıyordu. Sen benim yanımda olduğun zaman huzur içerisindeydim. Yaşadıklarımı kaç defa sana anlatmaya çalıştıysam hep beni "Böyle şeyler olamaz! Korkulacak ne var? Sen artık büyüdün ve aynı zamanda dadın da yanında" cümleleri ile geçiştirdin. Sonra beni tamamen yabancı yerlerde yalnız başıma bıraktığında bana "Önce kreşe, sonra okula gideceksin. Orada da senin gibi çocuklar var" diyordun. Ben sessizce ağlıyor ve hep sizi bekliyor, geleceğinize inanıyordum.*

Uzun yıllar boyunca evimin yeryüzündeki en önemli ve iyi yerlerden biri olduğuna inandım ve sizi de en önemli, en akıllı, en mükemmel ve en iyi insanlar sandım. Zaman içerisinde evimin zannettiğim gibi ne çok önemli ne de iyi olduğunun farkına vardım. Ebeveynlerim olan siz anne ve babam, ne en önemli, ne akıllı, ne mükemmel ne de iyiinsanlar değilmişsiniz!

Siz beni yabancı olduğumu dünyaya öyle istekli sürüklüyordunuz ki benim nasıl büyüdüğümün kendinizin ise nasıl küçüldüğünüzün farkına bile varamadınız. İster yanımda olun ister olmayın artık benim için hiçbir değeriniz kalmadı, sizi fark edemiyorum dahi! Benim gözümde hep "Siz" olarak kalacaksınız ve sizi aramaya hala devam ediyorum. Sizi bulmaya çalışırken aynı zamanda kendimi de bulmaya çalışıyorum. Henüz 14 yaşında bile değilken dünyanın başına yıkıldığının farkına varmak kadar korkunç bir şey yok. Her şeyin kendi suçum olduğunu da biliyorum. Kendime olan saygım da bu şekilde bitmiş oldu. Kimseye bir şey anlatamam. Anlatsam da kimse beni anlamaz. Çok korkuyorum. Okulda samimi bir arkadaşım olmadı ama dünya kadar işe yaramaz kız arkadaşım vardı".

Öncesinde kendisini acı veren sırrını unutmak için gayrete ediyordu: Müzik dinliyor, film izliyor, kitap okuyor, bilgisayar oyunları ile zaman geçiriyor, spor yapıyor ve buz pateni yapıyordu ama gerçeklerden kaçmayı beceremedi.

Annesiyle yaptığı, ona göre "Anlamsız" görüşmeden sonra evden kaçarak kendinden biraz daha büyük kızlarla takılmaya başladı. Bu kızlar bağımsızlığın ne demek olduğunu tecrübe edinmiş kızlardı. Zaman içerisinde evden kaçmalar, yalan söylemeler, dersleri asmalar, anlamsız ilişkilerin oranında artmaya başladı. Artık parçalara ayrılmış yaşamında kendine ait bir hayatı yoktu. Bir erkekten başka bir erkeğe para karşılığında ilişkiye giriyordu.

Kısa bir süre içerisinde sıradanlaştı. Tek amacı işini devam ettirip birilerini ikna edebilmek için güzelliğini koruması gerekiyordu. Mevcudiyetinin amacı mevcut olmayana kaçmak içindi.

Bütün bu işlerin yansıra okuldaki sözlü olsun, yazılı olsun, sınavlara hazırlanmadan giriyordu. Annesinin dikkatini önce evden kaybolan değerli eşyalar, sonrasında kışkırtıcı giyim tarzı, makyaj, alkol ve sigara kokusu, alışık olmadığı eşyalar ve tuhaf arkadaşları çekti. Kendisine itaat etmediğini düşündüğü kızını ilk başta dövdü, sonra ona demediğini bırakmadı, telefonunu elinden aldı, internetini kapattı, odaya

kilitledi. İkinci gün evden kaçan kız, üç gün boyunca kız arkadaşında kaldı. Döndüğünde annesi ile konuşmayan kız odasının kapısını onun yüzüne çarptı.

Yolunu kaybetmiş ergenler arasında değişik tiplerle karşılaşıyoruz. Bunlar arasında şiddet kurbanı olup da bütün suçu kendinde bulan ve bunu duyurmaktan korkan tipler de var; bütün yenilikleri merak eden ve merakının peşine düşmüş kişiler de var; çocuk aklıyla körü körüne birilerini taklit edenlerde var; ailelerinin aşırı korumacılığını ya da soğukluğunu kendilerince protesto edenlerde; kendilerine olan güvensizliklerinden dolayı herhangi bir grubun içerisinde yer almak isteyenler de; başkalarının ne yapabileceklerini görebilmek için kendini ve yakınlarındakileri tehlikeli durumlara atanlar da; çok iyi şartlar altında yetişmiş ama buna rağmen kişisel davranış bozukluk sorunları olanlar da var.

Konforlu yaşam tarzı, etrafı yüzeysel ilişki içerisinde olan arkadaş ve dostlarla çevrili olup da hiçbir şeyden haz alamayan sayısızca insan var. Onların adları Ninço, Luka, Ani, Mariami, İrakli, Sopo, Zuka, Keti… Onların yoldan sapmaların farklı nedenleri var. Bunlardan bazıları şunlardır: Şiddet ya da hor görülmekten kendilerini kurtarma çabaları ya da mevcut aile ve sosyal çevrelerine karşı protesto düşünceleri.

Anne

Biz ona yaşam vermekle kalmayıp, aynı zamanda onun bizim düşünce ve değerlerimizle yaşamasına da karar verdik. An itibariyle herkes tarafından bilinen klişe cevaplarla bizi kabullendiği için tatmin oluyoruz, onun bizden aynı klişe sözlerden başka bir beklentisi yok. Samimi olarak ona bir şeyler dediğimizde de artık hiçbir şeye inancı kalmadığı için bu sözlere de inanmıyor.

O bizden çok uzaklaştı. Bunun arkasında yatan sebeplerin başında ona karşı aşırı yaklaşım göstermemize rağmen onun duygularını kulak ardı etmemiz, onun isteklerini görmemezlikten gelmemiz, onunla yakından ilgilenmemiz yatmakta. Biz ona bir ev yaptık ve kafese koyduğumuz bir kuş gibi onu içine bıraktık ve ondan sonra onunla ilgilenmedik. Şimdi ise o bize kapısını açmıyor.

Her gelişmede net ve anlaşılmayan çizgiler vardır. Eşit hareketlere sadece fizik kitaplarında, değişmeyen aşamalarda rastlanır. Günlük yaşantıda ise insanların hep bir iniş çıkışları vardır, bir anları başka bir anları ile tutmaz. Bazen istikrarsız, bazen ise

düzenlidir. Çocuk dediğimiz varlık ise birçok defa bozulur ve o anda kendisiyle, başka insanlarla ve bütün dünyayla bir imtihan yaşar. Yeniden bağımsız, hür bir birey olabilmek için çok kez dağılması gerekebilir.

Çocuğunuzda olsa onun yerine nefes alıp veremeyeceğiniz gibi onun da tamamen sizin istediğiniz gibi yaşayacak olacağını düşünmeniz doğru değildir. Biz sadece ona yardım edebiliriz.

Karşılıksız sevgi ve güvenle, onun yeteneklerine saygı duyarak, onu teşvik ederek, onun düşünce ve isteklerini kabul ederek, zor durumlarında ona destek olarak, sakinleştirerek ve ümit aşılayarak yardım edebiliriz.

Hiçbir zaman gelişme sürecinde, henüz olgunlaşmamış psikolojinin değişmeyecek olacağına inanmayalım. Çocuğun psikolojisi birçok nedenden dolayı çok çabuk dağılabileceği gibi, çok kötü görüntü verebileceği gibi, kendisini çok kısa zamanda toparlayacak yetiye sahip olduğunu da aklımızdan çıkarmamamız lazım. Onun ihtiyacı olduğu an mutlaka onun yanında olmalıyız.

3. Çocuklara Karşı Uygulanan Şiddet Konusunda 14-18 Yaşındaki Ergenlerin Düşünceleri–Anket Çalışmaları

Katılımcılar: Değişik cinsiyet, sosyal ve etnik kökene sahip ve özürlü 14-18 yaş aralığındaki gençler.

Amaç: Çocuğa yönelik şiddet konusunda gençlerin yaklaşımlarının tespit edilmesi.

1. En çok şiddete kimler maruz kalıyor?

- Kadınlar
- Çocuklar
- Yaşlılar
- Erkekler

2. Çocuğa yönelik şiddet en çok nerede gerçekleşiyor?

- Evde
- Okulda
- Sokakta

3. Ailede en çok şiddet uygulanan kışı kimdir?

- Baba
- Anne
- Ailenin diğer üyeleri

4. En çok duyduğunuz ya da karşılaştığınız şiddet türleri hangisi?

- Fiziksel
- Psikolojik (Duygusal)
- Cincel
- İmhal

5. Size göre Gürcistan'da çocuğa yönelik yapılan psikolojik şiddet ne seviyede?

- Sorun oluşturmuyor
- Önemsiz bir sorun
- Ortalarda bir sorun

- Ciddi bir sorun
- Bilmiyorum

6. Fiziksel şiddet şekli çocuklara fiziksel bağlamda zarar vermekte mi?

- Hiç katılmıyorum
- Katılmıyorum
- Ne katılıyorum ne katılmıyorum
- Katılıyorum
- Tamamen katılıyorum

7. Size göre çocuğa uygulanan şiddet konusuna Gürcistan'da yeterli önem veriliyor mu yoksa verilmiyor mu?

- Sorun oluşturmuyor
- Önemsiz bir sorun
- Ortalarda bir sorun
- Ciddi bir sorun
- Bilmiyorum

8. Sizin büyüme sürecinde ebeveynleriniz size karşı şiddet uyguluyorlar mıydı?

- Evet, sürekli
- Evet, bazen
- Evet, birkaç olay hatırlıyorum
- Hayır, hiçbir zaman

9. Şiddet gördüğünüzde neler yapmamız gerektiğini dair bilgilendirmeyi hangi kaynaklardan öğrenmeyi arzu edersiniz?

- Televizyon
- Radyo
- Gazete/Dergi
- Bilgi içerikli broşürler (Eve getirilsin)
- Toplu ulaşım araçları içerisine asılacak posterler
- Aile doktoru, hastane doktoru
- Polis, mahalle sorumlu polis
- Öğretmen
- Mandater, farklı okul çalışanı

- Sıkça gittiğimiz kilise temsilcileri

10. Şiddetle Karşılaşmaları Durumunda Kime Başvurmaları Gerekiyor?

- Evet, biliyorum
- Evet, aşağı yukarı biliyorum
- Hayır, bilmiyorum